

VERZAMELING

VAN

WETTEN, BESLUITEN, VERORDENINGEN ENZ. HET LEGER BETREFFENDE;
ALSMEDE DE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN
VERANDERINGEN BIJ HET LEGER.

B I J B L A D

BEHOORENDE BIJ DEN

MILITAIRE-SPECTATOR,

TIJDSCHRIFT VOOR HET NEDERLANDSCHE LEGER.

JAARGANG 1864.

TE BREDA,
BIJ BROESE & COMP.

1 8 6 4.

JAMES A. HARRIS

Author of "The Story of the American People" and "The Story of the World"

Author of "The Story of the American People"

THE STORY OF THE AMERICAN PEOPLE

Author of "The Story of the American People"

Author of "The Story of the American People"

Author of "The Story of the American People"

Author of "The Story of the American People"

Author of "The Story of the American People"

Author of "The Story of the American People"

Author of "The Story of the American People"

I N H O U D.

A.

ADJUDANTEN. Plaatselijke adjudant te Groningen. (<i>Circulaire van den 24sten Julij 1864</i> , N ^o . 6.)	Blz. 42.
Administratie der gevangeniszen. (<i>Zie Gevangeniszen.</i>)	
ADMINISTRATIE (MILITAIRE). Saldo's in de kassen der kwartiermeesters. (<i>Circulaire van den 10den September 1864</i> , N ^o . 47 I.)	" 49.
ARTILLERIE. Instructiën voor de directeurs in de Artillerie-directiën, de kommandanten voor het materieel, de magazijnmeesters enz. (<i>Besluit van den 27sten April 1864</i> , N ^o . 37.)	" 37.
----- Kosten van aanwerving bij het regiment Rijdende Artillerie. (<i>Circulaire van den 24sten Junij 1864</i> , N ^o . 69 P.)	" 39.
----- Seinschoten te leveren door de Artillerie-kompagnie te Schoonhoven. (<i>Circulaire van den 3den Junij 1864</i> , N ^o . 58 A.)	" 38.

B.

BOEKWERKEN. (Berigt van uitgegeven Boekwerken.) Blz. 5, 16, 19, 26, 27, 29, 38, 45, 53, 55.	
BUNGERLIJKE BETREKKING. (<i>Zie Onderofficieren.</i>)	
BOEKWERKEN. Aanvraag van boekwerken aan de Koninklijke Militaire Akademie. (<i>Circulaire van den 24sten November 1864</i> , N ^o . 47 P.)	" 68.

D.

DESERTEURS. Uitlevering van deserteurs. Wijziging in de militaire cartel-conventie van 10 Februarij 1831. (<i>Besluit van 12 December 1863.</i>)	" 9.
--	------

F.

FONDS VAN ONDEROFFICIEREN. Rekening en verantwoording over 1863.	" 30.
----- Wijziging van het Reglement. (<i>Circulaire van den 9den December 1864</i> , N ^o . 53 I.)	" 72.
FOURRAGES. Schadeloosstelling voor 1865. (<i>Circulaire van den 17den November 1864</i> , N ^o . 24 I.)	" 68.

G.

GARNIZOENEN. Het eiland Walcheren als garnizoensplaats. (<i>Besluit van den 14den Julij 1864</i> , N ^o . 49.)	" 41.
GARNIZOENSBAKKERIJEN. Kleedingstukken der bakkers. (<i>Circulaire van den 18den December 1863</i> , N ^o . 57 I.)	" 3.
GARNIZOENSVERANDERINGEN met Mei 1865. (<i>Circulaire van den 24sten December 1864</i> , N ^o . 52 P.)	" 73.

GENEESKUNDIGE DIENST. Handteekening aan den eerstaanwezenden officier van gezondheid op de gedraglijst. (<i>Circulaire van den 21sten September 1863, N°. 73 P.</i>)	Blz. 52.
GENERALE STAF. Bevordering der luitenants tot kapiteins. (<i>Bestluit van den 11den Mei 1863, N°. 61.</i>)	» 33.
GEVANGENISSEN. Toezending van gelden aan ontslagen militaire gevangenen. (<i>Circulaire van den 28sten September 1864, N°. 77 I.</i>)	» 54.
GRENADIERS EN JAGERS (REGEMENT). Wijziging van het muzijkkorps. <i>Bestluit van den 18den September 1864, N°. 24.</i>)	» 54.

H.

HOSPITAAL-SOLDATEN. Miliciens daartoe te bestemmen. (<i>Bestluit van den 13den Februarij 1864, N°. 54.</i>)	» 25.
HOSPITALEN (MILITAIRE) Beheer der Directeurs. (<i>Circulaire van den 1sten Augustus 1864, N°. 69 I.</i>)	» 45.

I.

INFIRMERIËN (GARNIZOENS-). Bijwoning der bijeenkomsten door den eerstaanwezenden officier van gezondheid. (<i>Circulaire van den 20sten September 1864, N°. 44 I.</i>)	» 51.
----- Geldelijke rekening van den menagemeester. (<i>Circulaire van den 1sten Augustus 1864, N°. 70 I.</i>)	» 46.
INSTRUCTIE VAN DE OFFICIEREN DER INFANTERIE. Voorschrift tot regeling der oefeningen. (<i>Circulaire van den 28sten October 1864, N°. 95 P.</i>)	» 59.
INSTRUCTIËN. (Zie Artillerie.)	

K.

KAARTEN. Verkrijgbaarstelling der kaarten vervaardigd op het Topographisch Bureau van het Dep ^t . van Oorlog, (<i>Circulaire van den 25sten October 1864, N°. 55 S.</i>)	» 58.
----- Prijsbepaling. (<i>Circulaire van den 15den December 1864, N°. 29 S.</i>)	» 72.
KAMPEREN. Instructie betrekkelijk het kamperen op de legerplaats bij Milligen. (<i>Circulaire van den 22sten Maart 1864, N°. 54 P.</i>)	» 16.
----- Wijziging in de algemeene Instructie. (<i>Circulaire van den 24sten October 1864, N°. 63 P.</i>)	» 56.
----- Troepenvereeningen in 1864 bij Milligen, Zeist en Waalsdorp. (<i>Bestluit van den 26sten April 1864, N°. 52, en Circulaire van den 27sten April 1864, N°. 90 P.</i>)	» 20.
KAZERNEN. Witten en koolteren der kazernen. (<i>Circulaire van den 24sten October 1864, N°. 60.</i>)	» 57.
KLEEDING EN UITMONSTERING. Goud-geborduurde granaat voor de serg ^t .-majoor's vuurwerkers. (<i>Circulaire van den 9den Februarij 1864, N°. 88.</i>)	» 10.
KLEEDING EN UITRUSTING. Maatregelen tot wering van mot in de magazijnen. (<i>Circulaire van den 3den December 1863, N°. 59 I.</i>)	» 4.
----- Bepaling betrekkelijk de kleedingstukken der miliciens met groot verlof bij overlijden. (<i>Circulaire van den 28sten December 1863, N°. 72 I.</i>)	» 6.
----- Fondsen van inwendig beheer en prijsbepaling voor 1865. (<i>Circulaire van den 7den November 1864, N°. 35 I.</i>)	» 66.
KOLONIALE DIENST. Toelage aan gepensioneerde officieren. (<i>Wet van den 8sten Junij 1864, Staatsblad N°. 68.</i>)	» 39.
----- (Zie Werving.)	

KRIJGSBADEN. Aanteekening op het stamboek. (*Circulaire van den 22sten Augustus 1864, N°. 12 P.*). Blz. 47.

M.

MARINIERS. (*Zie Werving.*)
 MATEN EN GEWIGTEN. Betaling van het ijk- en justeerloon. (*Circulaire van den 16den Februarij 1864.*) » 10.
 MILITAIRE ADMINISTRATIE. (*Zie Administratie.*)
 MILITAIRE AFDEELINGEN. Wijziging in het besluit van 25 Februarij 1860, N°. 56. (*Bestuit van den 30sten November 1863, N°. 5.*) » 25.
 MILITAIRE BEVELHEBBERS in de zeehavens. Rangorde. (*Circulaire van den 27sten April 1864, N°. 98 P.*) » 28.
 MILITAIRE HOSPITALEN. (*Zie Hospitalen.*)
 MILITAIRE WILLEMSORDE. (Wijziging der wet van 30 April 1815. (*Staatsblad N°. 33.*) (*Bestuuten van den 22sten April en den 11den Mei 1864, N°. 62.*) » 34,35.
 MINEURS EN SAPPEURS. (*Zie Werving.*)
 MUZIEKKORPS. (*Zie Grenadiers en Jagers.*)

N.

NATIONALE MILITIE. Aflevering der jongelingen uit de gestichten te Ommer- schans en Veenhuizen. (*Circulaire van den 29sten Augustus 1864, N°. 91 P.*) » 40.
 ----- Bepalingen betrekkelijk de verlofpassen der militieens. (*Circulaire van den 28sten December 1863, N°. 66 P.*) » 5.
 ----- Geleiden der militieens naar de verzamelplaats. (*Circu- laire van den 22sten Augustus 1864, N°. 32 I.*) » 48.
 ----- Veer- en overvaartgelden der verlofgangers. (*Circulaire van den 30sten Mei 1864, N°. 36 I.*) » 37.
 ----- Verlofgangers. Vermissing van hun verlofpass. (*Cir- culaire van den 21sten September 1864, N°. 40 P.*) » 52.
 ----- (WET OP DE NATIONALE). Wijziging van vroegere voorschriften. (*Circulaire van den 30sten April 1864, N°. 61 P.*) » 29.
 ----- (*Zie Zee-militie.*)

O.

ONDEROFFICIEREN. Hunne aanspraak op eene burgerlijke betrekking. (*Circu- laire, N°. 57 P.*) » 14.
 ONDERWIJS (MILITAIR). Kosten van het onderwijs bij het instructie-bataillon en de artillerie-instructie-kompagnie; voor rekening van het rijk. (*Bestuit van den 15den September 1864, N°. 48.*) » 50.
 ORDER (ALGEMEENE) VOOR het leger. (*Circulaire van den 14den December 1864, N°. 59 P.*) » 71.

P.

PATRONEN. Gewigt der buskruiddlading. (*Circulaire van den 18den April 1864, N°. 82 A.*) » 27.
 PENSIOENEN. (*Zie Koloniale dienst.*)
 PENSIOENEN EN ONDERSTANDEN. Vergunning aan gepensionneerden om buiten het rijk verblijf te houden. (*Bestuit van den 18den Maart 1864, N°. 70.*) » 20.
 PLAATSSELIJKE ADJUDANTEN. (*Zie Adjudanten.*) » 42.
 PLAATSSELIJKE KOMMANDANTEN. Vestiging van een plaatselijken kommandant aan den Helder. (*Bestuit van den 5den April 1864, N°. 66.*) » 26.

PONTONNIERS (KORPS). Getal gehuwde onderofficieren en korporaa's. (<i>Circulaire van den 23sten Augustus 1864, N°. 10 P.</i>)	Blz.	49.
----- Wijziging der zamenstelling van het korps. (<i>Bestluit van den 23sten Februarij 1864, N°. 82.</i>)	»	41.
POSTERIEN. Vrijstelling van briefpost. (<i>Bestluit van den 16den December 1863, N°. 64.</i>)	»	6.

R.

REIS- EN VERBLIJFKOSTEN. Wijziging in het besluit van 15 December 1849. (<i>Staatsblad, N°. 62.</i>) (<i>Bestluit van den 19den December 1863.</i>)	»	7.
RIJKUNST. Oefeningen voor officieren van onberede wapens. (<i>Circulaire van den 21sten September 1864, N°. 80 P.</i>)	»	54.

S.

SCHIETOEFFENINGEN. Gebruik van patronen N ^o . 6 met binnenhulzen van ongealuid kadoes-papier. (<i>Circulaire van den 10den December 1863, N°. 57 A.</i>)	»	2.
SEINSCHOTEN. (<i>Zie Artillerie.</i>)		
SOLDIEN. Verhooging der soldij bij de jager- of tirailleur-kompagnien. (<i>Bestluit van den 20sten September 1864, N°. 63.</i>)	»	53.
SPOORWEGEN. Gebruik der drie voltooide sectien van de staatsspoorweg-n. (<i>Circulaire van den 5den Maart 1864, N°. 42 I.</i>)	»	13.
STAMBOEK. (<i>Zie Krijgsraden.</i>)		
----- (<i>Zie vrijwillige dienstneming.</i>)		

T.

TOELAGEN aan de officieren in garnizoen te Amsterdam. (<i>Bestluit van den 2den Januarij 1864, N°. 67.</i>)	»	7.
TRANSPORTEN. Wijziging van het Bestluit van 15 December 1849. (<i>Staatsblad N°. 62.</i>) (<i>Bestluit van den 5den Februarij 1864.</i>)	»	13.
----- Veer- en overvaartsgelden der verlofgangers. (<i>Zie Nationale militie.</i>)		
----- Vervoer tusschen Amsterdam en Lemmer, Harlingen en Amsterdam, Tholen en Bergen-op-Zoom. (<i>Circulaire van den 25sten Julij 1864, N°. 48 I.</i>)	»	42.
----- Ophouding van den overvoer van troepen tusschen Deventer en Rotterdam. (<i>Circulaire van den 12den September 1864, N°. 63 I.</i>)	»	50.
----- Vrachtprijzen op de spoorwegen. (<i>Circulaire van den 9den December 1864, N°. 57 I.</i>)	»	74.

V.

VERLOFGANGERS. (<i>Zie Nationale militie.</i>)		
VERLOFPASSEN. (<i>Zie Nationale militie.</i>)		
VOORSCHRIFT voor de instructie van de officieren der Infanterie. (<i>Zie Instructie.</i>)		
VRIJWILLIGE DIENSTNEMING. Vermelding in het stamboek van het vroegere nummer van inschrijving. (<i>Circulaire van den 11den November 1864, N°. 51 P.</i>)	»	67.

W.

WAPENS EN LEDERGOED. Wijziging aan de sabel met scheede. (<i>Circulaire van den 8sten December 1863, N°. 23 A.</i>)	»	2.
--	---	----

WAPENS EN LEDERGOED.	Schoonmaken en onderhoud der wapens. (<i>Circulaire van den 24sten December 1863, N°. 71 A.</i>)	Blz.	3.
-----	Voorwijdte der geweren N ^o . 4 (getrokken). (<i>Circulaire van den 23sten Julij 1864, N°. 54 P.</i>)	»	41.
WEDUWEN- EN WEEZENFONDS.	Rekening en verantwoording over 1863. (<i>Circulaire van den 23sten November 1864, N°. 29 I.</i>)	»	69.
WERVING.	Voorschrift op het aannemen van rekruten voor de koloniale dienst. (<i>Circulaire van den 11den Maart 1864, N°. 47 P.</i>)	»	17.
---	Verantwoording van verstrekkingen. (<i>Circulaire van den 22sten April 1864, N°. 62 I.</i>)	»	28.
---	(Zie Artillerie) (<i>Rijdende.</i>)		
---	bij het korps Mariniers. (<i>Circulaire van den 18den Augustus 1864, N°. 4 P.</i>)	»	47.
---	Openstelling bij het bataillon mineurs en sappeurs. (<i>Circulaire van den 28sten September 1864, N°. 79 P.</i>)	»	54.

Z.

ZEE-MILITIE.	Inlijving van lotelingen. (<i>Circulaire van den 19den Mei 1864, N°. 93 P.</i>)	»	35.
--------------	--	---	-----

STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1864.

VIII ^{STE} HOOFDSTUK.	Ontwerp van wet.	»	1.
---	Voorloopig verslag van de Commissie van rapporteurs der Tweede Kamer van de Staten-Generaal.	»	12.
---	Memorie van beantwoording der Regering op het voorloopig verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.	»	22.

DE MINISTER VAN OORLOG,

In ervaring gekomen zijnde, dat er nu en dan in 's Rijks magazijn van militaire kleeding, uitrusting enz. te Delft, stoffen en goederen worden ingeleverd, die blijken dragen door mot beschadigd te zijn, waaruit moet worden afgeleid, dat dit insekt in de magazijnen en bewaarplaatsen, uit welke de bedoelde stoffen en goederen herkomstig zijn, in meerdere of mindere mate aanwezig is;

Verlangende dat, ter voorkoming van de nadeelige gevolgen, welke hierdoor kunnen ontstaan, er maatregelen worden genomen, om het bedoelde insekt in de magazijnen en bewaarplaatsen der korpsen en der zieken-etablissemten, alsmede in die der garnizoens-nachtlegers, zooveel doenlijk te verdrijven of te weren;

In aanmerking nemende, dat een aantal middelen successievelijk zijn beproefd, om aanwezende mot te dooden of hare vermenigvuldiging te voorkomen, die echter, bij de toepassing, gebleken zijn of aan het doel niet te beantwoorden, of schadelijk voor de stoffen te wezen, zoo als onder anderen het geval is met de *sulphas ferri*, welke op de lakens onuitwischbare vlekken veroorzaakt;

Heeft goedgevonden de aandacht zoowel van de officieren en beambten, speciaal met de bewaring der stoffen en goederen in de magazijnen en bewaarplaatsen belast, als van de autoriteiten, aan wie het toezigt over die inrigtingen is opgedragen, op de onderwerpelijke aangelegenheid te vestigen, en wijders, als zeer eenvoudige en vrij afdoende middelen om de mot te weren, het navolgende voor te schrijven:

1°. dat de in de magazijnen en bewaarplaatsen opgelegde stoffen en goederen dikwijls uitgeklopt en daarna met zorg afgeborsteld moeten worden, alsmede dat het ledergoed, na vooraf te zijn schoongemaakt, van tijd tot tijd met een mengsel van traan met kaarsvet moet worden ingesmeerd;

2°. dat de houten vloeren der lokalen, waarin de stoffen en goederen zijn opgelegd, dikwerf opgeboend, en de zolders en wanden afgeraagd en van spinwebben gezuiverd moeten worden, en dat de vloeren, kasten, rakken, planken enz. vervolgens met het bekend mengsel van kalk en aluinwater (1), goed nat behooren te worden gemaakt;

3°. dat in de maanden Junij, Julij en Augustus (in welchen tijd de motvlieg zich het meest in de open lucht beweegt en de huizen tracht binnen te dringen), de deuren, vensters en ramen der vertrekken, waarin wollen stoffen en diergelijke zijn opgelegd, zooveel mogelijk gesloten behooren te worden gehouden, en de glasramen, tot afvering der zonnestrallen, met goede (bij voorkeur *linnen*) gordijnen moeten worden bedekt;

Wordende voorts, in verband met het bovenstaande, gelast:

a. dat, aanvang nemende met den 1sten Januarij aanstaande, in ieder magazijn en iedere bewaarplaats een register zal moeten worden aangehouden, ter aanteekening:

1°. op welke datums de lokalen schoongemaakt, en de vloeren, rakken, kasten enz. met het hiervoren gemeld mengsel van kalk en aluinwater zijn bevochtigd;

2°. van de hoeveelheden en soorten der stoffen en goederen, welke op iederen daartoe te bepalen dag in behandeling zijn geweest, en

(1. 5 oncen ongebrande engelsche aluin in 20 kannen zuiver warm water opgelost, en vervolgens met 1 kop fijne steenkalk goed dooréengemengd.

schietoefeningen uitsluitend gebruik gemaakt zal moeten worden van patronen n°. 6, met binnenhulzen van ongealuind kardoespapier, waartoe hierbij wordt gevoegd eene opgave der wijzigingen, die tot het aanmaken dezer patronen noodig zijn, in het *Voorschrift betreffende de wapenen en de schietoefeningen bij de infanterie*.

Voorts zal in de verslagen der voormelde schietoefeningen omtrent het wenschelijke eener algemeene invoering dezer patronen moeten worden berigt.

Ter algemeene kennisgeving in het *Recueil Militair* geplaatst.

's Gravenhage, den 10den December 1863.

(get.) J. W. BLANKEN.

Wijzigingen, welke tot het vervaardigen van patronen n°. 6 met binnenhulzen van ongealuind kardoespapier, gemaakt moeten worden in het Voorschrift betreffende de wapenen en de schietoefeningen bij de infanterie.

Blz. 12, § 50 a te doen vervallen en te vervangen door: Een regthoek van papier n°. 6 kardoes ongealuind, lang 5.6 duim, breed 4.6 duim. Uit een vel snijdt men 152 zulke regthoeken, door het vel aan de vier zijden op eene lengte van 61.6 duim en op eene breedte van 55.2 duim af te snijden en daarna volgens de lengte in 11 en volgens de breedte in 12 gelijke deelen te verdeelen.

Blz. 15, 8ste regel v. b., het woord kaartpapier te veranderen in kardoespapier.

15de regel v. b., het woord kaartpapier te veranderen in kardoespapier.

14de regel v. b., het woord kaart- te veranderen in kardoes-.

Blz. 76, 6de regel v. b., te doen wegvallen.

7de regel v. b., het getal 417.5 te veranderen in 607.5.

4de regel v. o. (in de noot), het cijfer 4 te doen wegvallen.

Militaire Administratie.

N°. 57 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Goedgevonden hebbende om, met wijziging in zooverre van art. 57 der voorschriften omtrent de inrigting en het beheer der garnizoens-bakkerijen, te bepalen, dat hetgeen met opzigt tot het verstrekken van kleedingstukken aan militairen in die bakkerijen dienst doende, in het slot van art. 56 der bedoelde voorschriften is gezegd, ook van toepassing zal zijn, voor zooveel in dezelfde bakkerijen ook burgers werkzaam zijn.

Brengt zulks ter kennis van de chefs met het toezigt over het beheer der militaire bakkerijen belast, met uitnoodiging om zich dienovereenkomstig te gedragen.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 18den December 1863.

(get.) J. W. BLANKEN.

Bureau der Artillerie.

N°. 71 A.

's Gravenhage, den 24den December 1865.

Aan de Heeren Bevelhebbers in de Militaire Afdelingen.

Ik heb de eer UHEG. te doen kennen, dat ik heb goedgevonden te bepalen, dat, te rekenen van den 1sten Januarij 1864, met wijziging in zooverre van

het bepaalde bij art. 11 der dezerzijdsche beschikking van den 27sten Mei 1818, n°. 72, voor het onderhoud der wapenen op de wapenkamers, geene vergoeding voor het schoonhouden der wapenen bij afkoop meer zal worden geleden, doch daarentegen de kosten der aan te schaffen benodigdheden, onder overlegging van behoorlijke kwitantien, in uitgaaf zullen worden gesteld; en wijders, dat, te rekenen van gezegden datum, aan den oppasser op iedere wapenkamer bij het wapen der infanterie, der kavallerie en bij het bataillon mineurs en sappeurs, eene maandelijksche toelage van f 3 zal mogen worden uitgekeerd, waarvan de bedragen onder de betalingen voor administratiekosten in uitgaaf zullen worden gesteld.

Wijders heb ik de eer, hierbij, ter opvolging, eene nota te voegen, eenige algemeene wenken bevattende omtrent het onderhoud der wapenen bij de infanterie-korpsen, opgemaakt naar aanleiding van de in het jaar 1865 gehouden wapen-inspectiën.

En zal deze in het *Recueil Militair* worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

Algemeene wenken omtrent het onderhoud der wapenen bij de infanterie-korpsen, gegeven naar aanleiding van de in het jaar 1865 gehouden wapen-inspectiën.

1°. Aangezien onzekerheid bestaat omtrent de juiste afmetingen der bij de korpsen voorhanden dresseerdoorn van 0,0175, 0,0177 en 0,0178 middellijn, moeten deze gereedschappen, ter onderzoeking en zoo noodig ter herstelling, naar de artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen gezonden worden.

2°. Aan het bepaalde bij punt 1 der aanschrijving van den 25sten December 1861, n°. 58, punt 3 der aanschrijving van den 24sten Januarij 1863, n°. 48 A, en punt 1 der aanschrijving van den 10den Junij 1863, n°. 41 A, moet meer algemeen gevolg gegeven worden.

3°. Het verbruik van slagdoppen, geweerstoppen en krassers is te groot bevonden en wordt dit bij enkele korpsen toegeschreven aan te ruwe behandeling dezer voorwerpen.

4°. Uit het te groot verbruik van slagveeren en slagschoorsteentjes is gebleken, dat niet streng genoeg de hand gehouden wordt aan de bepalingen omtrent het uiteennemen van de sloten der geweren, voorkomende in punt 2 der aanschrijving van den 25sten December 1861, n°. 58, en bij aanschrijving van den 25sten Februarij ll., n°. 42 P, nader toegelicht.

5°. Er zal moeten worden gezorgd, dat de sloten der geweren vast genoeg tegen de laden worden geschroefd.

6°. In het tarief, behoorende bij de aanschrijving van den 30sten Junij 1860, n°. 63 B, zal de uitdrukking: *loopen, braam aan de monding wegnemen*, vervangen moeten worden door: *loopen, monding herstellen*; onder welke herstelling het braam aan de monding wegnemen begrepen is.

7°. De vetlappen, ingevoerd bij punt 7 der aanschrijving van den 10den Julij 1865, n°. 41 A, moeten uitsluitend voor het gebruik op de wapenkamers bestemd worden.

8°. De officieren, die den wapencursus te Maastricht hebben gevolgd, moeten zooveel mogelijk als officier van wapening gebruikt worden, al zij het ook dat die van een ander bataillon, waar twee officieren zijn, die den cursus hebben bijgewoond, moeten worden genomen, en de naar dien cursus te detacheren officieren in de eerste plaats gekozen worden uit die bataillons, waarbij nog geene officieren aanwezig zijn, die den cursus hebben bijgewoond.

9°. De geweren, waarvan de loopen gerigt zijn, moeten door een geoefend schutter op nieuw worden ingeschoten.

10°. Van de bij de korpsen nog voorhanden gereedschappen tot den aanmaak van scherpe patronen met ronde kogels, alsmede van de buiten gebruik gestelde loopramassen, aftrekkers enz. zal eene opgave aan het Departement van oorlog moeten worden ingezonden, ten einde op de inlevering daarvan orde te kunnen stellen.

11°. De noodige maatregelen worden genomen, om de slagdoppen in het vervolg van eene sterkere compositie te vervaardigen

Secretariaat.

N°. 6 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen de zesde herziene druk der *Handleiding tot de beoefening der Nederlandsche Taal en Letterkunde* voor de kadetten van alle wapenen, door G. KUIJPER Hz., aldaar verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 5 voor de departementen van algemeen bestuur en het leger.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair tot algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 28sten December 1865.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 66 P.

's Gravenhage, den 28sten December 1865.

Aan de kommanderende officieren der korpsen, gedeeltelijk uit militie zamengesteld.

Naar mij is medegedeeld, wordt, bij onderscheiden korpsen van het leger, bij het vertrek van miliciens met onbepaald verlof, in hun' verlofpass, als de plaats werwaarts zij zich moeten begeven, de naam ingevuld van de gemeente voor welke zij als milicien in dienst zijn gesteld.

Het gevolg daarvan is, dat verlofgangers meermalen worden opgezonden naar eene andere plaats, dan waar zij woonachtig zijn, terwijl zij zich toch in deze laatste, overeenkomstig art. 155 der militie-wet, moeten aanmelden.

Wel is het om meer dan eene reden noodig, dat het ook in de gemeente, voor welke een milicien is *ingelijfd*, bekend zij niet alleen, dat deze met verlof is gezonden, maar ook waarheen hij zich begeven heeft, doch juist daartoe zijn reeds, ten verleden jare, de burgemeesters der verschillende gemeenten van het Rijk, van wege het Departement van binnenlandsche zaken uitgenoodigd, om, wanneer zich een verlofganger in hunne gemeente komt vestigen, daarvan kennis te geven aan hunnen ambtgenoot van de gemeente waarvoor die milicien is opgetreden.

Ten einde nu ook het in het hoofd dezes vermeld bezwaar weg te nemen, heb ik goedgevonden te bepalen, dat, voortaan, in de verlofpassen aan miliciens uit te reiken, als de plaats waarheen zij zich begeven, de naam der gemeente worde ingevuld, waar de man vóór zijne opkomst onder de wapenen,

woonde, of, verlangt hij zich in eene andere gemeente te vestigen, de naam van deze.

Voor zooverre de gemeente, werwaarts de verlofganger vertrekt, eene andere is dan die waarvoor hij is opgetreden, zal ook de naam dezer laatste in den verloopspas behooren te worden vermeld.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 72 I.

's Gravenhage, den 28sten December 1865.

Aan de kommanderende officieren van al de korpsen van het leger.

Het komt meermalen voor, dat de van de zijde der korpsen in het werk gestelde pogingen, om in het bezit te geraken van de militaire kleedingstukken van manschappen der nationale militie, die, tijdens zij zich met verlof in hunne haardsteden bevinden, komen te overlijden, zonder eenig gewenscht gevolg blijven, of ook, dat in sommige gevallen, de kosten van verzending dier goederen naar de korpsen, niet of naauwelijks kunnen worden bestreden uit het bedrag der waarde, waartegen de voorwerpen in de magazijnen worden ingeleverd, waardoor het beoogde doel, om de goederen dienstbaar te maken aan eene geheele of gedeeltelijke aanzuivering van de schuld van den overledene, op zijne rekening in het kleedings- en reparatiefonds, veelal wordt gemist.

Ik heb uit dien hoofde de eer u te verzoeken, om voortaan, in de gevallen hiervoren bedoeld, van uwe zijde geene pogingen aan te wenden om de door de overledene miliciens nagelaten militaire kleedingstukken naar het korps te doen opzenden, doch alleen, ingeval de betrekkingen van de overledenen de goederen uit eigen beweging inzenden, daarmede op de tot dusverre gevolgde wijze te doen handelen.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 73 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 16den December 1865, n°. 64, luidende als volgt:

WIL WILLEM III, enz., enz.

Gelet op art. 2 van Ons besluit van den 5den Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 58), ter uitvoering van art. 55 der wet op de brievenposterij, van den 12den April deszelfden jaars (*Staatsblad* n°. 15);

Gezien het rapport van Onzen Minister van financiën, van den 12den dezer, n°. 151, Post;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling van briefport te verleenen, met inachtneming der gewone bepalingen, omtrent den kruisband en den contrescing, voor de briefwisseling, gevoerd wordende:

1°. Door enz. ;

2°. Tusschen den directeur en de adjunct-directeuren der gestichten te Ommer-schans en te Veenhuizen , ter eene , en de garnizoens-kommandanten te Assen en te Zwolle , de provinciale adjudanten van de verschillende militaire afdeelingen , de kommandanten van het korps mariniers en van de wachtschepen , ter andere zijde ;

5°. Tusschen enz.

Onze Minister van financiën is belast met de uitvoering dezes , waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van binnenlandsche zaken , alsmede voor zooveel het tweede lid betreft aan Onzen Minister van oorlog en van marine , tot informatie.

's Gravenhage , den 16den December 1865.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage , den 28sten December 1865.

(get.) J. W. BLANKEN.

N°. 67. WIL WILLEM III , enz. , enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 51sten December 1860 , n°. 55 I.

Gezien ons besluit van den 6den Februarij 1859 , n°. 97 , waarbij aan de hoofd- en verdere officieren te 's Gravenhage in garnizoen , eene toelage is toegekend tot tegemoetkoming in de kosten van het verblijf aldaar ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

- 1°. dat te rekenen van en met den 1sten Januarij 1864 aan al de hoofd- en verdere officieren , of met die rangen gelijk gestelden , aan wie , ter zake van de dienst , de hoofdstad *Amsterdam* als standplaats is aangewezen , tot tegemoetkoming in de meerdere kosten van het verblijf aldaar , eene toelage zal worden uitbetaald ten bedrage van *honderd gulden* (f 100.—) in het jaar ;
- 2°. dat de voorschreven toelagen door de belanghebbenden zullen worden genoten over de dagen van aanwezigheid in de hoofdstad , zullende in geval van afwezigheid , het genot der toelage voortduren tot en met den dertigsten dag der absentie , en
- 3°. dat , met wijziging in zooverre van punt 2 van Ons vermeld besluit van den 6den Februarij 1859 , n°. 97 , het genot der toelage voor het verblijf in de residentie , in geval van afwezigheid te rekenen van den 1sten Januarij 1864 en voortaan , zal worden berekend naar den maatstaf bij punt 2 van Ons tegenwoordig besluit vastgesteld.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes , waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage , den 2den Januarij 1865.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog ,

(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 1 S.

DE MINISTER VAN OORLOG ,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 19den December 1865 (*Staatsblad* n°. 159) , tot aanvulling van art. 15 van dat van 15 December

1849 (Staatsblad n°. 62), houdende nadere bepalingen ten aanzien van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten, luidende als volgt:

WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financiën, van den 14den December 1865, n°. 151 G. S.;

Gelet op de artt. 15 en 16 van Ons besluit van 15 December 1849 (Staatsblad n°. 62);

Den Raad van State gehoord, (advies van den 18den dezer n°. 6);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1.

Art. 15 van Ons besluit van 15 December 1849 (Staatsblad n°. 62), wordt aangevuld met de volgende bepaling: »Wordt aan boord van het door of van wege het Rijk verschafte vaarttuig ook nachtverblijf verstrekt, dan wordt slechts de helft der vergoeding voor verblijfkosten genoten. Art. 16 van dit besluit is in dat geval niet toepasselijk.»

Art. 2.

Ons tegenwoordig besluit treedt in werking met den 1sten Januarij 1864.

De Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie, en hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 19den December 1865.

(get.) WILLEM.

Gelast dat hiervan, als een vervolg der aanschrijving van den 8sten Januarij 1850, N°. 1 A (Rec. Mil. 1850, bl. 1) mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair*, tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 14den Januarij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 5 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 12den December 1865 (*Staatsblad* n°. 158), *bepalende de plaatsing in het Staatsblad van de in de Bondszitting van den 2den Julij te voren, gebragte wijziging in het Cartel van uitlevering van deserteurs van den 10den Februarij 1851.*

WIJ WILLEM II, enz., enz.

Gezien het rapport van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 10den December ll. n°. 10484, alsmede den daarbij overgelegden brief van Onzen Minister van Oorlog van den 14den October ll, Kabinet lit. X¹.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen: dat het Bondsbesluit van den 2den Julij dezes jaars, waarbij wijziging is gebragt in de militaire cartelconventie van den 10den Februarij 1851 en tot welke, met uitzondering echter der overzeesche koloniale bezittingen, dezerzijds is toegetreten, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, luidende dit besluit aldus:

21^e Sitzung.

Frankfurt a/M., den 2 Julij 1865.

BESCHLUSS.

BESLUIT.

1. Die Bundes Cartelconvention vom 10 Februar 1851 und namentlich den artikel 8 derselbe, dahin abzuändern, dans künftig ausser der im artikel 9 der Convention für Einlieferung von Deserteuren und mitgenommenen Pferden, festgesetzte Praemie, keinerlei vergütung der durch die Auslieferung von Deserteuren entstehenden Kosten, weder für den Transport die Bewachung u.s.w., noch für den Unterhalt der Deserteure und der mitgenommenen Pferde, zu gewähren sei, und

2. dass diese kostenfreie Auslieferung vier Wochen nach Fassung des gegenwärtigen Beschlusses einzutreten habe.

1. Die overeenkomst van het Bonds-cartel van 10 Februarij 1851, en bepaaldelijk haar 8ste artikel, in dier voege te wijzigen, dat voortaan, buiten de praemie in het 9de artikel der conventie vastgesteld, voor uitlevering van deserteurs en medegenomen paarden, geenerlei vergoeding zal worden toegestaan voor de kosten veroorzaakt, hetzij door de uitlevering, hetzij door het vervoer, de bewaking enz., of voor het onderhoud der deserteurs en der medegenomen paarden; en

2. dat deze kostelooze uitlevering vier weken, na de vaststelling van dit besluit, zal in werking treden.

Afschrift van dit besluit zal aan de daarbij betrokken Departementen worden gezonden en in het *Staatsblad* worden gedrukt.

's Gravenhage, den 12den December 1865.

(get.) WILLEM.

De Minister van buitenlandsche zaken,

(get.) P. VAN DER MAESEN DE SOMBREFF.

Gelast dat gezegd besluit in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 19den Januarij 1865.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Militaire Administratie.*N°. 42 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontwaard hebbende, dat wegens het betaald ijk- en justeerloon, der in de verschillende militaire etablissementen, magazijnen, werkplaatsen, enz. voorhanden maten en gewigten, door sommige arrondissementen-ijkers, meermalen kwitantien worden afgegeven, die alléén de som van het betaalde te dier zake aanwijzen, zonder vermelding van de soorten en hoeveelheden der maten en gewigten, die aan den ijk zijn onderworpen geworden, door welke onregelmatigheid het ondoenlijk is de juistheid van het in rekening gebragt loon, tegen de daaromtrent bestaande, en bij de beschikkingen dezerzijds van den 24sten April en 26sten November 1861, n°. 55 en 50 B (*Rec. Mil.*, blz. 112 en 555), ter algemeene kennis gebragte tarieven te verifiëren;

En hierin wenschende te voorzien;

Noodigt de daarbij belanghebbende militaire autoriteiten uit om, in het vervolg, ter voorschreven zake, geene betalingen meer te doen dan tegen bewijzen, welke in behoorlijken vorm opgemaakt, alle bijzonderheden inhouden, die vereischt worden om de juistheid van het stuk te kunnen beoordeelen.

Gelast dat deze ter *algemeene kennisgeving*, in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 16den Februarij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Militaire Administratie.*N°. 55 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 9den dezer, n°. 88, luidende als volgt:

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 5den dezer, n°. 77 I;

Hebben goedgevonden en verstaan:

De sergeanten-majoor-vuurwerkers bij het wapen der artillerie, dragen boven en behalve de gewone distinctieve teekenen van sergeant-majoor, op het midden van den linker bovenarm van den rok en de kapot een goud geborduuden granaat op rood uitmonsteringlaken.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 9den Februarij 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Heeft in verband daarmede goedgevonden te bepalen, dat de bedoelde granaat op de aangewezenen kleedingstukken, op een afstand van drie duimen boven de holte van den linker elleboog worde geplaatst, met dien verstande, dat voor hen, die met de chevrons voor langdurige trouwe dienst zijn versierd, de granaat vlak onder het toppunt van den hoek die de eerste chevron vormt, te staan kome.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 25sten Februarij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

N°. 82. WIL WILLEM III, enz., enz.

Gezien Ons besluit van den 8sten September 1852, n°. 58, betreffende onder anderen de zamenstelling van het korps pontonniers en de later daarin gebragte wijzigingen.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 20sten dezer, kabinet litt. W 1.

Hebben besloten en besluiten :

Het korps pontonniers zal voortaan bestaan uit een staf, eene veldkompagnie en een depôt.

De zamenstelling van het korps, het bedrag der traktementen en soldijen zal overigens zijn, zoo als in de bij dit besluit begoorende tabelle is aangeduid.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 25sten Februarij 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Zamenstelling van het korps Pontonniers, bestaande uit den staf, 1 veldkompagnie en 1 depôt-kompagnie.

	Sterkte.			Traktementen en Soldijën.		
	Officieren.	Troepen.	Paarden.	Per jaar.	Per dag.	
STAF.						
Majoor of luit.-kolonel kommandant en directeur van het bruggewezen.	1		1	f 3600		Luitenant-kolonel zijnde f 3400. 2e luitenant zijnde f 800.
1e luit.-adjutant voor het materieel.	1			(b) 1000		
1e luitenant-kwartiermeester.	1			1000		
Officier van gezondheid 2e klasse.	1					
Adjutant-onderofficier.		1				
Schrijver.		1				(a)
Totaal.	4	2	1			
KOMPAGNIËN.						
Kapiteins.	2			(b)		(c)
1e luitenants.	3					
2e luitenants.	3					
Sergeanten-majoor.		2		(c)		
Sergeanten.		15				
Fouriers.		2				
Korporaals.		15				
Hoornblazers.		4				
Wagenmakers.		2				
Timmerlieden.		2				
Smeden.		2				
Vrij- } Pontonniers 1e kl.		40				
willigers, } " 2e " "		50				
Miliciens. " 2e " "		180				
Totaal.	8	314				
Totaal met den staf.	12	316	1			

Het bepaalde in de noot voorkomende op den staat gevoegd bij het besluit van den 8sten Januarij 1862, no. 89, is ook hier van toepassing.

Onder de sergeanten, korporaals en pontonniers te begrijpen: 6 scheepstimmerlieden, als: 1 sergeant, 1 korporaal en 4 pontonniers.

INDEELING DER KOMPAGNIËN.

	1e of veld-kompagnie.	2e of depôt-kompagnie.	Aanmerkingen.
	Tot de bediening van eenen bespannen en vlottenden trein.	Tot schipbruggen en tot aardvulling.	
Kapite n.	1	1	
1e Luitenants.	2	1	
2e Luitenants.	1	2	
Sergeanten-majoor.	1	1	
Sergeanten.	10	5	
Fouriers.	1	1	
Korporaals.	10	5	
Hoornblazers.	2	2	
Wagenmakers.	1	1	
Timmerlieden.	1	1	
Smeden.	1	1	
Vrij- } Pontonniers 1e kl.	20	20	
willigers, } " 2e " "	30	20	
Miliciens. " 2e " "	130	50	
Totaal.	211	141	

Mij bekend,
De Minister van oorlog,
J. W. BLANKEN.

*Militaire Administratie.*N°. 60 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 5den Februarij 1864 (*Staatsblad* n°. 9), houdende aanvulling van art. 24 van dat van den 15den December 1849 (*Staatsblad* n°. 62) luidende als volgt:

Wij WILLEM II, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van binnenlandsche zaken, van den 14den December 1865, n°. 220, 1ste afdeeling, gedaan in overleg met de hoofden van de overige departementen van algemeen bestuur:

Gezien het rapport van Onzen Minister van financiën, van den 7den Januarij 1864, n°. 127;

Den Raad van State gehoord (advies van den 22sten Januarij 1864, n°. 20);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van binnenlandsche zaken, van den 28sten Januarij 1864, n°. 191, 1ste afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 24 van Ons besluit van 15 December 1849 (*Staatsblad* n°. 62), aan te vullen met de volgende bepaling, te plaatsen tusschen de eerste en tweede alinea van dat artikel:

»De hoofden der departementen van algemeen bestuur beoordeelen of noodzakelijkheid besta of bestaan hebbe tot het gebruiken van bijzondere transportmiddelen. Dat gebruik kan zoowel door het belang der opgedragen zending en door dat van den werkring, waaraan de reizende tijdelijk wordt onttrokken, als door andere redenen geregvaardigd worden.»

Deze bepaling is ook van toepassing op reizen vóór de dagtekening van dit besluit gedaan, waarvan de kosten nog niet bij de algemeene rekenkamer zijn verevend.

De hoofden der onderscheidene departementen van algemeen bestuur zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in afschrift wordt medegedeeld aan den Raad van State en aan de algemeene rekenkamer en in het *Staatsblad* geplaatst wordt.

's Gravenhage, den 5den Februarij 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van binnenlandsche zaken,

(get.) THORBECKE.

Gelast dat van voorschreven besluit mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair*, om te strekken tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 2den Maart 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Militaire Administratie.*N°. 42 I.

's Gravenhage, den 5den Maart 1864.

Aan de Heeren Bevelhebbers in de Militaire Afdeelingen.

Door den heer Minister van Binnenlandsche zaken is aan mij medegedeeld, dat tot dusverre drie sectiën van de Staatsspoorwegen, en wel van *Harlingen* naar

Leeuwarden, van Breda naar Tilburg, en van Roosendaal naar Bergen-op-Zoom, in exploitatie zijn gebracht, en dat de vrachtprijzen welke door de gewone reizigers, voor de verschillende afstanden, langs die wegen moeten worden betaald, zijn vastgesteld, zoo als op het hierbijgevoegde tarief is aangewezen.

Onder kennisgeving van het vorenstaande, heb ik de eer UHEG., al verder te informeren dat van gezegde diensten, voor zooveel noodig, tot het vervoer van troepen gebruik kan worden gemaakt; terwijl overeenkomstig het bepaalde bij art. 57 der wet van den 21sten Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 98) (1), zoowel voor detachementen als voor alleenreizende militairen, slechts *de helft*, per hoofd verschuldigd zal wezen, van de vrachtprijzen welke voor de gewone reizigers zijn vastgesteld.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

De Minister van oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

TARIEF voor reizigers langs de Staats-spoorwegen.

	1ste	2de	3de
	KLASSE.	KLASSE.	KLASSE.
Sectie Harlingen — Leeuwarden.			
van Harlingen tot Franeker.....	f 0.50	f 0.40	f 0.25
» » » Dronrijp.....	0.40	0.65	0.40
» » » Leeuwarden.....	1.30	1.05	0.65
» Franeker » Dronrijp.....	0.30	0.25	0.15
» » » Leeuwarden.....	0.80	0.65	0.40
» Dronrijp » Leeuwarden.....	0.50	0.40	0.25
Sectie Breda — Tilburg.			
van Breda tot Gilze-Rijen.....	0.55	0.45	0.25
» » » Tilburg.....	1.10	0.95	0.55
» Gilze-Rijen tot Tilburg.....	0.35	0.43	0.30
Sectie Roosendaal — Bergen-op-Zoom.			
van Roosendaal tot Wouw.....	0.33	0.23	0.15
» » » Bergen-op-Zoom.....	0.63	0.50	0.30
» Wouw » Bergen-op-Zoom.....	0.30	0.23	0.15

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 57 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Aan de Heeren Bevelhebbers in de Militaire Afdelingen.

Het is in den laatsten tijd gebleken, dat onderofficieren, hoezeer nog niet met de medaille voor twaalfjarige trouwe dienst versierd en dus ook nog niet

(1) Gemeld artikel luidt als volgt:

» Vervoer in het belang van 's Rijksdienst van krijgsvolk en oorlogstuig over de spoorwegen, heeft tegen de helft van den vrachtprijs plaats."

» Voor krijgsvolk worden niet gehouden officieren van de landmagt, zonder troepen reizende, zee-officieren en zeelieden."

in de termen vallende, om krachtens het Koninklijk besluit van den 19den Februarij 1825, n°. 97, tot het erlangen van eene burgerlijke betrekking te worden aanbevolen, echter buiten hunne chefs om, pogingen hadden aangewend, om in zoodanige bediening te worden geplaatst.

Sommige hiervan zijn door den Minister van financiën, met die omstandigheden ongetwijfeld niet bekend, benoemd geworden.

Die benoemingen, het spreekt van zelf, geschieden onder de hoofdvoorwaarde dat de belanghebbenden door het bekomen van ontslag uit de dienst, in staat zouden zijn de hun toegedachte betrekking te aanvaarden.

Van eenige dier onderofficieren was intusschen de loopende dienstverbindtenis nog geenszins geëindigd, en deze hebben dus, — daar eene benoeming als hierboven bedoeld het ontslag uit de militaire dienst volstrekt niet tot noodzakelijk gevolg heeft, — aan het gevaar blootgestaan, de toegekende betrekking ten gevolge van het onvervuld blijven der hoofdvoorwaarde te verliezen.

Voor ditmaal is echter door mij in dat ontslag bewilligd, ten einde geene moeilijkheden in de burgerlijke dienst te weeg te brengen.

Voortaan zal zulks echter niet meer plaats vinden, en de heer Minister van financiën is dan ook door mij daarvan onderrigt, met bijvoeging, dat alléén die onderofficieren bij eene benoeming in 't burgerlijke onmiddellijk uit de militaire dienst zullen worden ontslagen, die krachtens genoemd Koninklijk besluit, door tusshenkomst van het Departement van oorlog tot plaatsing in eene burgerlijke bediening zijn aanbevolen, of die althans geacht kunnen worden in de termen van dat besluit te verkeerem.

Onder mededeeling van een en ander verzoek ik UHEG. de chefs der korpsen onder uwe bevelen uit te noodigen, den onderofficieren die zulks mogt aangaan, dat is: de zoodanige die nog niet met de bronzen medaille versierd zijn, onder het oog te brengen, dat het hunnerzijds doen van bijzondere demarches tot het bekomen van eene burgerlijke bediening, voortaan tot geen resultaat meer voor hen zal leiden, vermits zij wegens benoeming in 't burgerlijke geen vervoegd ontslag uit de militaire dienst verkrijgen, maar ongeacht die benoeming verplicht zullen blijven hunne loopende dienstverbindtenis te volbrengen.

Zij daarentegen die eenmaal de bronzen medaille hebben erlangd en voor eene burgerlijke bediening zijn aanbevolen, kunnen, hoedanig ook nog hun te volbrengen diensttijd zij, daarvan dadelijk worden ontheven, zoodra zij in zulk eene betrekking worden benoemd.

Eindelijk is het mijn verlangen dat aan de gunstige bepalingen van meergenoemd Koninklijk besluit, bij de korpsen meer algemeen dan tot dusverre het geval schijnt te zijn, de aandacht worde gewijd en dat het den militairen op wie die bepalingen toepasselijk zijn, zoo gemakkelijk mogelijk worde gemaakt, zich langs den hierarchieken weg tot eene plaatsing in 't burgerlijke te doen aanbevelen, zullende dan ook de opgaven in de aanschrijving van het Departement van oorlog van den 24sten Mei 1825, n°. 91, bedoeld, voortaan in stede zoo als daarin is bepaald om de drie maanden, telkens behooren te worden ingezonden, wanneer zich aanvragen tot zoodanige aanbeveling zullen hebben voorgedaan.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 51 P.

's Gravenhage, den 22sten Maart 1864.

Aan alle militaire autoriteiten bij het leger.

Ten einde zooveel mogelijk de menigvuldige schrijverij worde vermeden, welke vooral bij de korpsen telkens moet plaats hebben, wanneer de legerplaats bij Milligen wordt betrokken, heb ik de onderscheidene verordeningen, zoo ten aanzien van het betrekken en opbreken van die legerplaats, als ten opzichte van de dienst in het kamp zelf, voor zooveel zij eene zekere mate van vastheid hebben verkregen, in eene *algemeene instructie betrekkelijk het kamperen van troepen op de legerplaats bij Milligen* doen bijeenbrengen.

Dat voorschrift, vervolgens aan Zijne Majesteit onderworpen, heeft blijkens eene missive van den heer Minister van staat, directeur van Hoogstdezelfs kabinet van den 8sten December II., n°. 129, 's Konings goedkeuring mogen wegdragen.

Het wordt dan ook met magtiging des Konings bij het leger ingevoerd, ten einde alle militaire autoriteiten, bij elke gelegenheid, dat op meergenoemde legerplaats troepen zullen worden vereenigd, voor zooveel zij daarbij betrokken zullen zijn, zich daarnaar gedragen.

Het is bij de Koninklijke militaire akademie gedrukt en verkrijgbaar gesteld voor de departementen van algemeen bestuur en het leger voor den prijs van 56 cents.

Het aantal verlangd wordende exemplaren van gemelde instructie zal, om de aflevering voor de Koninklijke militaire akademie gemakkelijk te maken, zooveel zulks kan geschieden, *in eens*, aan den heer Gouverneur van deze inrigting behooren te worden aangevraagd.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 2 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

In aanmerking nemende, dat een exemplaar van den nieuwen Catalogus der bibliotheek van het Ministerie van oorlog, behalve aan de korpsen van het leger, ook verzonden is aan de plaatselijke en garnizoenskommandanten, ter raadpleging voor de officieren van het garnizoen, wanneer zij dit verlangen.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 47 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Overwegende, dat het na gehouden overleg van den heer Minister van koloniën, wenschelijk is voorgekomen, in de bepaling bedoeld bij § 7, punt *d*, van het voorschrift, 't welk bij de aanschrijving van het Departement van oorlog van den 17den September 1859, n°. 49 B, op de koloniale werving is vastgesteld, eene verandering te brengen;

Gelet tevens dat het bedoelde voorschrift reeds meermalen wijziging heeft ondergaan;

Heeft goedgevonden, ten einde het overzicht ten deze gemakkelijk te maken, de verschillende bepalingen op dat stuk bijeen te doen brengen, en een nieuw voorschrift vast te stellen;

Gelast dat het aldus herziene voorschrift in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 11den Maart 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Voorschrift op het aannemen van rekruten voor de koloniale
militaire dienst.*

I. Als rekruten kunnen worden aangenomen :

a. Ongehuwde Nederlanders, die den vollen ouderdom van 18 jaren bereikt, en het 40ste nog niet voleindigd, en minstens eene lengte van 1.57 Ned. el hebben.

De rekrut moet in alle opzigten gezond en voor de militaire dienst geschikt zijn.

Hij moet een bewijs overleggen van goed gedrag, afgegeven door de bevoegde autoriteit zijner woonplaats, alsmede een bewijs, dat hij aan zijne verplichtingen betrekkelijk de nationale militie heeft voldaan.

Minderjarig zijnde, moet hij daarenboven voorzien zijn van eene behoorlijk gelegaliseerde toestemming van ouders of voogden, of van de personen, aan wie het toezigt over hem is toevertrouwd.

Hij, die vroeger gediend heeft kan tot zijn 44ste jaar worden aangenomen; hij moet behalve bovenvermelde documenten, het paspoort met het daarbij aan hem uitgereikte certificaat van goed gedrag overleggen. Daarentegen wordt van hem, wanneer, sedert zijne pasportering, nog geene drie maanden zijn verlopen, het bewijs van goed gedrag door de burgerautoriteit af te geven, niet gevorderd.

b. Gehuwde Nederlanders, die aan de vereischten bij punt *a* gesteld, voldoen en daarenboven een gelegaliseerd schriftelijk bewijs overleggen, dat hunne echtgenooten met hun in dienst treden genoegen nemen, en waarbij deze zich tevens verbinden hen niet naar *Indië* te volgen.

c. Ongehuwde vreemdelingen, doch alleen *Denen*, *Nooren* en *Zweden*.

Zij moeten zijn van 18 tot 40 jaar oud, ten aanzien der fysieke geschiktheid aan de voorwaarden bij punt *a* gesteld, voldoen; minderjarig zijnde, de toestemming van ouders of voogden produceren, en voorts een behoorlijk bewijs van goed gedrag overleggen. Dit bewijs van goed gedrag kan voor gediend hebbende vreemdelingen, die zeer kort te voren de militaire dienst hebben verlaten, door een behoorlijk paspoort vervangen worden.

II. De ouderdom van den rekrut moet uit een extract uit het geboorteregister of uit eenig ander deugdelijk document blijken.

III. De verbindtenis wordt aangegaan voor niet minder dan zes jaren, te rekenen van en met den dag der inscheping naar de bestemming, en als soldaat der infanterie, behoudens het bepaalde bij punt IV en VIII.

De engagementen worden naar het bestaande model, in triplo opgemaakt.

IV. Het handgeld bedraagt voor een' Nederlander *f* 150; zoo hij echter bij de militie *ingeschreven* is, ontvangt hij even als een vreemdeling *f* 120.

Een *ingelijfde* bij de militie, die met *onbepaald verlof* is, kan — mits beoorlooflijk geoeffend zijnde — aangenomen worden voor het wapen, waartoe hij behoort, en ontvangt dan, in stede van handgeld, eene *gratificatie*, tot hetzelfde bedrag, als vastgesteld is voor de vrijwillig dienende militairen, die bij het Indisch leger overgaan.

Is de *ingelijfde onder de wapens*, dan wordt door den betrokken korpskommandant met hem gehandeld, als ten aanzien van de vrijwillig dienende militairen is bepaald.

Van het handgeld kan $\frac{1}{4}$ worden uitbetaald, zoodra de man voorloopig aangenomen en goedgekeurd is, en hij de krijgsartikelen heeft geteekend, het overige $\frac{3}{4}$ wordt uitgereikt, wanneer bij het koloniaal werf-depôt te Harderwijk, zijne dienstverbindtenis *definitief* tot stand is gebracht.

V. Voor iederen rekrut, hetzij Nederlander of vreemdeling, die hier te lande — elders dan te Harderwijk — wordt aangebragt, wordt behoudens het bepaalde bij punt VII en VIII, een aanbrenngeld van *f* 10 betaald.

Deze premie wordt door de militaire autoriteit, die den rekrut voorloopig heeft aangenomen, op de plaats uitbetaald, doch niet eerder dan nadat de rekrut te Harderwijk definitief in dienst is gesteld.

Ook voor rekruten, die te Harderwijk zich aanbieden, wordt de aanbrenngeld tot hetzelfde bedrag als boven toegekend, mits zij niet zijn:

- a. Inwoners van Harderwijk en onderhoorigheden;
- b. Uit Indië teruggekeerde te Harderwijk gepasporteerde militairen;
- c. Vreemdelingen of wel Nederlanders, die geheel afzonderlijk of soms door vader, broeder of ander lid der familie geleid, naar Harderwijk komen, met het bepaalde doel zich in koloniale dienst te begeven.

VI. De hand- en aanbrenngelden worden, zonder eenige inhouding aan de daarop regthebbenden voldaan.

VII. Voor rekruten, herkomstig uit de rijksgestichten Ommerschans en Veenhuizen wordt geen *aanbrenngeld* toegestaan. Van het handgeld, dat zij genieten, kan $\frac{1}{4}$ dadelijk aan den man worden uitbetaald, terwijl van het overblijvende $\frac{3}{4}$ datgene wordt gekort, hetwelk de man, wegens zijn vrijwillig in militaire dienst treden, aan het gesticht, 't welk hij verlaat, verschuldigd mogt wezen.

VIII. Voormalige onderofficieren en korporaals van het Indisch leger, ten minste acht jaren in Indië gediend hebbende, kunnen, wanneer zij binnen het jaar nadat aan hen het paspoort wegens expiratie van dienst is uitgereikt, zich tot een nieuw engagement voor de koloniale dienst aanmelden, weder in hunnen vorigen graad worden aangenomen, mits uit het paspoort blijke, dat zij, des verlangd, in Indië tot een reëngagement in dien graad zouden zijn toegelaten.

Bij dergelijke engagementen worden echter, noch handgeld, noch aanbrenngeld toegekend.

IX. Voor de koloniale dienst mogen *niet* worden aangenomen:

- a. Deserteurs.

b. Zij, die, van welken landaard ook, ter zake van staatkundige woelingen, zijn uitgewezen.

c. Zij, die vroeger in Nederlandsche militaire dienst zijn geweest, en van den militairen stand vervallen zijn verklaard, of wel de dienst met een briefje van ontslag of met een paspoort van de 2de soort, hebben moeten verlaten.

d. Zij, die uithoofde van lichaamsgebreken de Indische militaire dienst hebben moeten verlaten, al mogten zij ook van die gebreken volkomen hersteld zijn.

X. Gepasporteerde militairen, zoo van het leger hier te lande, van dat in Indië, als van het korps mariniers, en gewezen schepelingen, aan wie bij het paspoort of den ontslagbrief, geen certificaat van goed gedrag is uitgereikt, kunnen niet anders dan op speciale magtiging van het Departement van oorlog, voor de Indische dienst, aangenomen worden. Die magtiging wordt, door de autoriteit met de werving belast, onder overlegging van het paspoort of den ontslagbrief, en het extract uit het strafregister of uit het conduiteboekje, den belanghebbende betreffende, regtstreeks aan gemeld Departement gevraagd.

Is in betrekking tot de koloniale werving een extract-conduiteboekje, gewezen schepelingen betreffende, benoodigd, dan wordt daarvan aan het Departement van oorlog kennis gegeven, 't welk het document aan dat van Marine vraagt.

De militairen van het Indisch leger zonder certificaat van goed gedrag gepasporteed, kunnen slechts te Harderwijk aangenomen worden.

XI. Als beginsel moet op den voorgrond worden gesteld, dat de rekrut *in den regel* van al de vereischte bescheiden moet zijn voorzien, op het oogenblik dat hij zich aanmeldt.

Ontbreekt hem soms enig document, dan kan, in *bijzondere* omstandigheden, aan hem, hoogstens gedurende een tijdvak van acht dagen, ter voorziening in zijn levensonderhoud, een daggeld van f 0.60 worden uitbetaald.

Van die bepaling kan, wat het tijdvak van 8 dagen betreft, alleen in het geval worden afgeweken, dat, ten behoeve van den man, alvorens hij tot een voorloopig engagement kan worden toegelaten, door tusschenkomst van het Departement van oorlog, bij eenig ander Departement van algemeen bestuur, documenten moeten worden aangevraagd.

XII. De rekruten worden, zoodra zij voorloopig zijn aangenomen, naar Harderwijk gedirigeerd, en ontvangen, tot het doen der reis derwaarts, het gewoon reisgeld.

XIII. Alle vroegere bepalingen, betreffende de koloniale werving in strijd met de tegenwoordige, worden buiten werking gesteld.

Secretariaat.

N°. 1 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende, dat bij de Koninklijke militaire academie voor den prijs van vijf en veertig cents, voor de departementen van algemeen bestuur en het leger, is verkrijgbaar gesteld de *Handleiding tot de Paardenkennis voor de onderofficieren en korporaa's der kavallerie en artillerie* door wijlen F. VAN DER POLL.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair tot algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 24sten Maart 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Militaire Administratie.*N°. 48 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 18den dezer, n°. 70, luidende als volgt:

WIJ WILLEM II, enz., enz.

Gelet op ons besluit van den 10den November 1860, n°. 60, waarbij verlof is verleend om de pensioenen en onderstanden uit de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt verleend zonder korting, buiten het Rijk te verteren, onder gehoudeheid echter om, van die vergunning gebruik makende, alsdan domicilie binnen het grondgebied van den Staat of zijne Overzeesche bezittingen te behouden;

Gezien de wet van den 24sten December 1865 (*Staatsblad* n°. 166), houdende bepalingen nopens het verblijf buiten 's lands van gepensionneerden en onderstand genietenden ten laste van den Staat, en waarbij de verpligting om domicilie hier te lande gevestigd te houden niet meer wordt gevorderd;

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 16den Maart 1864, n°. 47 I.

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van art. 2 van Ons besluit van den 10den November 1860, n°. 60, te bepalen, dat aan de gepensionneerden en onderstand genietenden ten laste van de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt, onvoorwaardelijk vergunning wordt verleend om buiten het Rijk of zijne Overzeesche bezittingen verblijf te houden.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van financiën en aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 18den Maart 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Gelast dat van voorschreven besluit in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 24sten Maart 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 90 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 26sten dezer, n°. 52, betrekkelijk de troepenvereeningen, welke dit jaar op de legerplaatsen bij Milligen, Zeijst en Waalsdorp plaats zullen hebben, luidende als volgt:

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Verlangende dat ook weder dit jaar eenige troepen in kampen worden verenigd tot het houden van practische oefeningen;

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 25sten dezer, kabinet litt. M^o;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In de maanden Augustus en September worden tot het uitvoeren van veldmanoeuvres op de legerplaats bij Milligen vereenigd:

het 5de en 4de bataillon jagers van het regiment grenadiers en jagers,

het 1ste en 5de bataillon van het 4de-,

het 1ste, 2de en 5de bataillon van het 5de-,

het 1ste, 2de en 5de bataillon van het 7de-,

en het 2de en 5de bataillon van het 8ste regiment infanterie;

het 5de en 4de escadron van het 1ste-,

het 5de en 4de escadron van het 5de-,

het 1ste en 5de escadron van het 4de-,

en het 2de en 5de escadron van het 5de regiment dragonders;

twee veldbatterijen, elk van zes stukken;

eene halve batterij rijdende artillerie en eene treinkompagnie.

Art. 2. Het bevel over die gezamenlijke troepen wordt opgedragen aan den generaal-majoor HAPPE, bevelhebber in de 6de militaire afdeeling.

Art. 3. Tot chef van den staf in het kamp word bestemd de majoor ENDERLEIN van den generalen staf, aan wien zullen worden toegevoegd, de kapitein VAN DER SCHRIECK en de 1ste luitenant PHAFF, beiden mede van den generalen staf.

Art. 4. Met de administrative dienst in het kamp wordt belast de militaire onder-intendant der 1ste klasse DE RAS, aan wien zullen worden toegevoegd de militaire onder-intendanten der 2de klasse HAMMING en MULLER.

Met de geneeskundige dienst wordt belast de eerste officier van gezondheid der 2de klasse MATHIJSEN.

Art. 5. De hiervoren gemelde bataillons worden in twee brigades, elk van zes bataillons, ingedeeld.

De aangewezen escadrons, twee regementen uitmakende, worden tot ééne brigade vereenigd.

De artillerie blijft ter onmiddellijke beschikking van den bevelhebber in het kamp, ten einde door dezen, naarmate van de omstandigheden, aan de brigades infanterie en aan de brigade kavallerie te worden toegevoegd.

Art. 6. De 1ste brigade infanterie wordt gekommandeerd door den generaal-majoor ENGELBREET, bevelhebber in de 4de militaire afdeeling, — en de 2de door den generaal-majoor VAN HOEIJ SCHILTHOUWER, bevelhebber in de 5de militaire afdeeling.

Verder worden de kolonels der infanterie VAN TOLL, VAN THIELEN, HAMMING en DE BOCK, kommanderende respectivelijk het 4de, 5de, 7de en 8ste regiment infanterie, aangewezen om aan het hoofd van de bataillons van hun onderhebbend korps, met en benevens den regements-adjutant, het vaandel en zooveel mogelijk de hoornblazers van laatstgenoemde infanterie-korpsen het kamp bij te wonen.

Art. 7. De brigade kavallerie wordt gekommandeerd door den kolonel DE STURLER DE FRIENISBERG, kommandant van het 5de regiment dragonders.

Bij de brigade worden ingedeeld:

de kolonels der kavallerie JACKSON en VERTHOLEN, kommanderende respectivelijk het 1ste en 5de regiment dragonders; — de luitenant-kolonels HAMMING en WILDEMAN; — de majoors MICHELHOF en Jhr. DES TOMBE; — de ritmeesters-adjutant, de standaards, zoome de zooveel mogelijk de trompetters van laatstvermelde kavallerie-korpsen, benevens de luitenants-adjutant van het 4de en 5de regiment dragonders.

Art. 8. Tot kommandant der artillerie in het kamp wordt bestemd de luitenant-kolonel Jhr. TINDAL van het regiment rijdende artillerie, aan wien

gedurende den kamptijd een luitenant van laatstgemeld korps als adjudant zal worden toegevoegd.

Art. 9. Tot chef van den staf der 1ste brigade infanterie wordt de kapitein ROLOFF, — der 2de brigade de kapitein PFEIFFER, en der brigade kavallerie de kapitein DITTLINGER, allen van den generalen staf, aangewezen; terwijl als adjudanten van de kommandanten der brigades, respectievelijk worden toegevoegd de 1ste luitenants SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJLE, VAN ROIJEN en VAN DEDEM, allen werkzaam bij de militaire verkenningen.

Art. 10. Onze Minister van oorlog wordt gemagtigd, om, ten einde de bataillons in art. 1 vermeld, op eene sterkte te brengen van \pm 530 presente manschappen, het kader daaronder niet begrepen, daarbij, tegen den 5den Augustus aanstaande, het vereischte getal miliciens-verlofgangers van de ligting van 1861 in werkelijke dienst op te roepen; zullende dezen, vóór of op den 15den September daaraanvolgende weder met onbepaald verlof worden gezonden.

Op de behoorlijke zamenstelling der, bij dit besluit bedoelde escadrons en batterijen, van het materieel voor de ambulance en van de voertuigen voor de betrokken korpsen, wordt door Onzen Minister van oorlog de vereischte order gesteld.

Art. 11. Boven en behalve de hierbij vermelde troepen kunnen op de legerplaats kamperen, een door Onzen Minister van oorlog aan te wijzen detachement kavallerie, uitsluitend voor de militaire politie in en nabij de legerplaats; en voorts tot het in gereedheid brengen van het kamp de noodige officieren en detachementen infanterie, benevens het vereischte personeel van het bataillon mineurs en sappeurs, zoomede de noodige onderofficieren en mindere militairen der artillerie, en de geëmployeerden bij 's Rijks magazijn van kleeding te Delft, wier dienst ten behoeve van de kamperende troepen wordt gevorderd.

Art. 12. Gedurende de maanden Junij, Julij, Augustus en September worden tot het houden van praktische oefeningen op de legerplaats bij Zeijst vereenigd, een gedeelte van het bataillon mineurs en sappeurs en de daarbij gedetacheerde officieren, onderofficieren en verdere manschappen van het wapen der infanterie.

Art. 13. Tot het einde en gedurende het tijdviik in het vorig artikel vermeld, worden in de vlakke van Waalsdorp onder bevel van den majoor C. W. F. VAN LUNDEN eenige kompagnien van de regimenten vesting-artillerie, door Onzen Minister van oorlog aan te wijzen, vereenigd.

Art. 14. Gedurende het verblijf in de legerplaatsen worden, in vervanging van de campagnevivres, de navolgende toelage per dag genoten:

door den bevelhebber in de legerplaats bij Milligen . . .	7.50
» een generaal-majoor	» 5.50
» » kolonel	» 5.75
» » luitenant-kolonel of majoor	» 1.85
» » kapitein	» 1.50
» » 1sten of 2den luitenant	» 1.00.

De officieren van militaire administratie en van de geneeskundige dienst genieten de toelagen volgens den rang waaraan zij zijn gelijk gesteld.

Art. 15. De levensmiddelen ten behoeve van de onderofficieren en verdere manschappen worden voor rekening van de menages aangeschaft.

Als eene tegemoetkoming deswege wordt, gedurende het verblijf in de legerplaatsen, de soldij voor iederen onderofficier en militair van minderen graad verhoogd met 10 cents per dag.

Aan elke waschvrouw wordt, gedurende haar verblijf in de legerplaatsen, iederen dag een ration brood van 75 looden verstrekt.

Art. 16. Voor schadeloosstelling van bureaukosten wordt, gedurende het verblijf in de legerplaatsen, per maand toegekend:

aan den chef van den staf der vereenigde troepen in de legerplaats bij Milligen	f 50.00
» den chef van den staf eener brigade aldaar gelegerd	» 25.00
» » militairen intendant of onder-intendant en chef in de genoemde legerplaats.	» 50.00
» de overige onder-intendanten aldaar ieder.	» 25.00
» den hoofdofficier, belast met het bevel over de kompagnien vesting-artillerie in de legerplaats in de vlakte van Waalsdorp. »	25.00.

Art. 17. De geëmployeerden bij het magazijn van kleeding te Delft, wier diensten in een der kampen zullen worden vereischt, genieten gedurende den tijd van hun verblijf aldaar, boven hunne gewone bezoldiging, eene toelage als volgt:

de geëmployeerden met het toezigt belast	f 1.50
en ieder der overigen	» 1.00

daags, zonder meer.

Art. 18. De officieren, onderofficieren en verdere manschappen, die tot het in gereedheid brengen van de legerplaatsen, het opslaan van hutten, als anderzins, vooruit op de plaats aanwezig behooren te zijn, en na afloop der oefeningen aldaar tot het opruimen van materieel enz. moeten verblijven, genieten gedurende dien tijd, de vergoeding bij de artikelen 14, 15 en 17 aangewezen.

Art. 19. Aan de officieren, die tot het houden van paarden gerechtigd zijn, en behooren tot de troepen in de legerplaats bij Milligen vereenigd, wordt gedurende den tijd der vereeniging, de fourages in natura verstrekt.

De zamenstelling van het ration is gelijk aan die voor de paarden der kavallerie.

Art. 20. Aan de predikanten en roomsch-katholieke geestelijken, die tot het waarnemen der godsdienstoefeningen in de legerplaats bij Milligen worden bestemd, wordt voor elke dienst, welke door hen wordt waargenomen, ter bestrijding van alle kosten, eene som van f 50 te goed gedaan.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 26sten April 1864.

(get) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Heeft ter uitvoering zoo van dat besluit, als van 's Konings bevelen, medegedeeld bij missive van den heer Minister van staat, directeur van Hoogdeszelfs kabinet, van dezelfde dagteekening en hetzelfde nummer, voor zooveel betreft de daarbij vermelde troepenvereeniging op de legerplaats te Milligen, goedgevonden te bepalen:

1°. Het kamp bij Milligen wordt betrokken den 12den Augustus a. s. en opgebroken den 6den en 7den September daaraanvolgende.

De troepen in het kamp worden zamengesteld en ingedeeld als bij de hierbijvoegde tabelle litt. A is aangewezen.

2°. Het detachement, bestemd uitsluitend voor de dienst der militaire politie in en nabij de legerplaats, wordt, ter sterkte van 1 wachtmeester, 2 korporaals en 12 dragonders, verstrekt door het 5de regiment dragonders.

3°. De legerplaats wordt in gereedheid gebragt onder de leiding van den benoemden chef van den staf, bijgestaan door den kapitein van DER SCHRIECK en den 1sten luitenant van ROIJEN, beiden van den generalen staf.

4°. De detachementen, voor het in gereedheid brengen van de legerplaats te bestemmen, zullen de sterkte hebben als volgt:

van het bat. mineurs en sappeurs 2 serg., 2 korp. en 16 mineurs; van elk der te kamperen bataillons 1 officier, 2 onderofficieren, 5 korporaa's, 1 tamboer of hoornblazer en 24 soldaten, en

bovendien, meer in het bijzonder voor het in gereedheid brengen van de legerplaats der kavallerie en artillerie, van het depôt van het 1ste en 7de reg. inf., elk, 1 officier, 2 onderofficieren, 4 korporaa's, 1 tamboer en 53 sold.

Mogt de sterkte van de twee laatstbedoelde detachementen onvoldoende worden bevonden, dan worden zij op aanvraag van den benoemden chef van den staf in het kamp, zooveel noodig versterkt.

5°. De officieren en de detachementen, sub punt 3 en 4 vermeld, moeten den 16den Julij a. s. op de legerplaats aankomen.

6°. Ten einde het inwendige der stallen voor de ontvangst der paarden, zooveel noodig in orde worde gebragt, wordt, zoo van het 1ste als van het 5de regiment dragonders, een onbereden detachement, ter sterkte van 1 wachtmeester, 2 korporaa's en 12 dragonders, — van het regiment veld-artillerie 1 sergeant, 1 korporaal en 4 kanonniers, en van het regiment rijdende artillerie 1 korporaal en 4 kanonniers, mede onbereden, naar de legerplaats vooruitgezonden, zoodanig dat zij op den 6den Augustus aldaar aankomen.

7°. De onder-intendant der 2de klasse HAMMING moet zich uiterlijk op den 15den Julij aanstaande in de legerplaats bevinden, ten einde aldaar al datgene voor te bereiden en te verrigten, hetwelk in art. 8 der algemeene instructie betrekkelijk het kamperen van troepen op gemelde legerplaats, vastgesteld bij de dezerzijdsche aanschrijving van den 22sten Maart 1864, n°. 51 P (*Rec. Mil.* bladz. 41) aan den officier der militaire administratie is opgedragen.

De onder-intendant der 2de klasse MULLER, zal zich op den 15den Julij aanstaande te Amersfoort moeten bevinden, ten einde, — overeenkomstig het bepaalde in art. 5 van gemelde instructie, — de kampements-effecten enz., welke achtervolgens aldaar zullen worden aangebragt, in ontvangst te nemen en naar de legerplaats te doen verzenden.

8°. Ten einde de eskadrons op de bij de tabel A aangeduide sterkte te brengen, kunnen de betrokken korps-kommandanten zich voor gemagtigd houden, over al het personeel en de paarden van hun onderhebbend korps te beschikken — het depôt daaronder begrepen — waarbij, des noodig, de oefeningen gedurende den kamptijd kunnen stilstaan.

9°. De marsch van de gedetacheerde tirailleur-kompagnien der bataillons, voor het kamp aangewezen, wordt in dier voege geregeld, dat zij gelijktijdig met de bataillons, waartoe zij behooren, op de legerplaats aankomen.

10°. Voor zooveel noodig wordt gedurende den kamptijd de gewone dienst-correspondentie van den bevelhebber in de 5de en 6de militaire afdeling waargenomen, respectievelijk door den kolonel VOGEL, kommandant van het 6de regiment infanterie, en den luitenant-kolonel TOEWATER van het 8ste reg. inf.

11°. Op de oproeping der miliciens, bedoeld bij art. 10 van opgemeld besluit, zoomede op de eeredienst en de dienst der posterijen in het kamp, zal nader dezerzijds de vereischte orde worden gesteld.

Overigens worden de betrokken militaire autoreiten, omtrent al hetgeen zij met betrekking tot voorschreven kamp te verrigten mogten hebben, verwezen in de hiervoren aangehaalde algemeene instructie betrekkelijk het kamperen van troepen op de legerplaats bij Milligen.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 27sten April 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

(Bij deze Aanschrijving behooren zes Tabellen, A—F, betrekkelijk de zamenstelling der troepen, batterijen, enz., in het kamp).

*Militaire Administratie.*N°. 52 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan Zijner Majesteits besluit van den 15den Februarij II., n°. 54, luidende als volgt:

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Willende bij het gemis van kompagnien hospitaal-soldaten bij het leger, maatregelen nemen, ten einde, ingeval van noodzakelijkheid, dadelijk te kunnen beschikken over een zeker getal militairen, die de vereischte geschiktheid bezitten, om als hospitaal-soldaten te velde op te treden.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog, van den 11den dezer n°. 74 I.

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Onzen Minister van oorlog te magtigen, om jaarlijks uit de manschappen der nationale militie, een getal van hoogstens *vijftig* miliciens te doen bestemmen, welke geschikt en genegen zijn, om na eenigen tijd bij hun korps geoefend te wezen, bij de militaire hospitalen als ziekenoppassers dienst te doen, en daarbij verder, voor de dienst van hospitaal-soldaat te worden opgeleid;

2°. te bepalen dat deze miliciens, gedurende den tijd hunner opleiding in-voege voorschreven, bij het korps waartoe zij behooren, voor de hun aankomende soldij, brood en toelage voor het kleedings- en reparatiefonds blijven berekend, doch bij het hospitaal, waar zij dienst doen, met uitzondering van het brood, de voeding zullen genieten op den voet, zoo als die bij het Koninklijk besluit van den 10den November 1843, n°. 48 aan de geëmployeerden der 2de en 3de klasse bij de militaire hospitalen is toegekend.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot narigt.

's Gravenhage, den 15den Februarij 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Ter uitvoering van dit besluit heeft de Minister goedgevonden eene *Instructie* vast te stellen nopens de bestemming van manschappen der nationale militie, om voor de dienst van hospitaal-soldaat te worden opgeleid, alsmede een *Leidraad* tot het geven van onderwijs aan gezegde manschappen.

*Personeel en Militaire Zaken.*N°. 22 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 50sten November II., n°. 5, luidende als volgt:

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Gezien Ons besluit van den 23sten Februarij 1860, n°. 56, waarbij het Rijk in zeven militaire afdeelingen is verdeeld;

Bijbl. IX.

3.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 27sten dezer, kabinet litt. D¹⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met wijziging in zooverre van art. 2 van vermeld besluit te bepalen, dat de vesting Gorinchem en het fort Loevestein voortaan niet meer zullen behooren, respectievelijk tot de IIIde en IIde militaire afdeeling, maar deel zullen uitmaken van de Iste militaire afdeeling.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gedaan aan de departementen van algemeen bestuur en aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 50sten November 1865.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Gelast dat voormeld besluit in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 51sten Maart 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

N°. 66. WILJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 4den dezer, kabinet litt. Z³;

Gezien Ons besluit van den 17den October 1851, n°. 52, en de later daarin gebragte wijzigingen;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Te bepalen dat voortaan aan den Helder een plaatselijke kommandant zal zijn gevestigd, wordende in verband daarmee en met uitbreiding van het vermeldde bij tabel litt. A van opgemeld besluit, het aantal plaatselijke kommandanten van de 5de klasse met een vermeerderd.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 5den April 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 68 P.

's Gravenhage, den 9den April 1864.

Aan de kommanderende officieren der korpsen infanterie.

Dezer dagen is bij DE ERVEN DOORMAN te 's Hage een werkje in druk verschenen, getiteld: *Leidraad bij de oefeningen van een bataillon in de velddienst.*

De zaak die het geldt, is in dat werkje beknopt en duidelijk voorgesteld en in zeer praktischen zin behandeld.

En daar nog zeer onlangs bij de afdoening van de instructie-rapporten der infanterie, er o. a. op gewezen is moeten worden, dat bij sommige korpsen

van het wapen de leiding der oefeningen van den hierbedoelden aard te wenschen overlaat, terwijl gemelde leidraad mij bij uitnemendheid geschikt voorkomt, om in dat gebrek te gemoet te komen, acht ik het van mijnen pligt de aandacht van de betrokken kommanderende officieren op de hoogst nuttige strekking van dat werkje bijzonder te vestigen.

Het is bij de uitgevers verkrijgbaar voor den prijs van 20 cents.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 71 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt bij deze ter kennis van het leger, dat bij de Koninklijke militaire akademie tegen den prijs van 2½ cents verkrijgbaar is gesteld het *Zesde Bijvoegsel* van Hoofdstuk VI en XIII C van den instructie-inventaris voor de artillerie der landmagt;

wordende de heer generaal-majoor, gouverneur van gezegde instelling, mits deze verzocht aan de chefs der onderstaande korpsen, het na te noemen aantal exemplaren van gezegd bijvoegsel te doen toezenden, waarvan de kosten bij de betrokken korpsen, onder de uitgaven voor administratiekosten moeten worden verrekend, te weten:

aan het regiment grenadiers en jagers (waaronder 2 exemplaren voor den directeur der normaal-schietschool)	15 exempl.
de regimenten infanterie, ieder	12 "
het instructie-bataillon, het algemeen depôt van discipline, het koloniaal werfdepôt, de regimenten kavallerie en de divisien maré-chaussée, ieder	4 "

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 18den April 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Bureau der Artillerie.

N°. 82 A.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger:

1°. dat op het gewigt der buskruidlading van de patronen tot getrokken draagbare vuurwapenen eene toelating in het meerdere van 0,00015 pond kan worden toegestaan, en

2°. dat deze toelating het gemakkelijkst kan worden onderzocht door aan den man, die met de vulling van patronen belast is, eene goed afgewogen hoeveelheid buskruid af te geven en na het verwerken dezer hoeveelheid met inacht-

neming van de daaromtrent bestaande voorschriften, het aantal patronen te tellen, dat daarmee gevuld is geworden.

Gelast voorts dat deze in het *Recueil Militair* zal worden opgenomen tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 18den April 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 62 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

In aanmerking nemende dat bij het koloniaal werfdepôt, ter zake van gedane betalingen en verstrekkingen aan of ten behoeve van militairen, behoorende tot of bestemd voor:

het vaste kader,
de landmagt in Oost-Indië,
" " " Suriname,
" " " op Curaçao, naar mate van de herkomst of bestemming der militairen, afzonderlijke verantwoordingsstaten moeten worden ingediend, en gevolgelijk de requisitiën voor transportmiddelen te water of te land, passagebiljetten, staten van verstrekt reisgeld en betalingstukken van allerlei aard, in dier voege behooren te worden opgemaakt, dat daarop geene militairen van verschillende herkomst of bestemming voorkomen, heeft goedgevonden zulks onder de aandacht te brengen van de verschillende militaire en administratieve autoriteiten bij het leger, met uitnoodiging daarop te gelegener tijd te letten, en zulks ter voorkoming, voor zooveel doentlijk, dat de rekenplichtige stukken, na bij het koloniaal werfdepôt te zijn ingekomen, ter verbetering moeten worden teruggezonden.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 22sten April 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 98 P.

's Gravenhage, den 27sten April 1864.

Aan de Heeren Bevelhebbers in de Militaire Afdelingen.

Er is twijfel gerezen of in de verschillende versterkte zeehavens enz. van het Rijk de samenwerking en het gemeenschappelijk onderling overleg tusschen de maritieme autoriteiten en de militaire bevelhebbers der landmagt, wel in die mate plaats vindt, althans zoodanig is verzekerd, als het algemeen belang van Zr. Ms. dienst en de veiligheid dier plaatsen, bij mogelijke gebeurtenissen, zoo gebiedend vorderen.

Ten einde hierin te voorzien, heb ik van mijne zijde, in overleg met mijnen aubtgenoot van marine, goedgevonden te bepalen, dat in de versterkte zeehavens enz., waar met den militairen kommandant of bevelhebber te land tevens

eene maritieme autoriteit gevestigd is, het algemeen gezag, het opperbevel, geacht moet worden te berusten bij den hoogsten of oudsten in rang der officieren van zee- of landmagt ter plaatse, die dus bij mogelijke eventualiteiten, gehouden zal wezen, op zijne verantwoordelijkheid de noodige maatregelen te bevelen.

Is de hoogste of oudste in rang een officier der landmagt, dan zal deze, waar het op het handhaven van *het eigenlijke zeeregt* mogt aankomen — het nemen van maatregelen in de zeeplaats ten opzichte van rijksschepen van vreemde natiën met elkaar in oorlog, aldaar aanwezig — zich gedragen naar hetgeen hem door de maritieme autoriteit wordt onderworpen of gevraagd; terwijl in elk geval onderlinge zamenwerking, gemeenschappelijk overleg tusschen de autoriteiten der land- en zeemagt met den meesten nadruk wordt aanbevolen; zullende men nimmer uit het oog mogen verliezen, maar integendeel altijd in-dachtig behooren te wezen, dat het hier uitsluitend en alleen eene en dezelfde groote zaak geldt: het belang van 's Konings dienst, het belang des vaderlands.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Bureau der Artillerie.

N°. 55 A.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger, dat bij de Koninklijke militaire akademie voor het leger en de departementen van algemeen bestuur, tegen den prijs van f 0.18 verkrijgbaar is:

Aanwijzing omtrent de inrigting en het gebruik der getrokken kanons van 50 ℥ zwaar en 50 ℥ ligt; welke als leidraad bij de oefening met die vuurmonden moet worden gevolgd.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden opgenomen tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 29sten April 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 61 P.

's Gravenhage, den 50sten April 1864.

Aan de Kommanderende Officieren van de Acht Regementen Infanterie.

Gelet dat de Wet op de Nationale-militie van den 19den Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72) bij art. 127, met betrekking tot de onthefingen van de werkelijke dienst eenen geheel nieuwen toestand in het leven heeft geroepen, heb ik, ten einde aan het bepaalde bij de 3^e alinea van gezegd wetsartikel uitvoering te doen geven, goedgevonden:

- 1°. in te trekken de voorschriften vervat in de aanschrijvingen dezerzijds van den 27sten October 1843, N°. 16 B, en van den 26sten Maart 1857, N°. 8 B;

2°. te bepalen :

- a. dat miliciens, die voor een' bepaalden tijd van de werkelijke dienst ontheven zijn, en binnen *éene maand* na het verstrijken van den termijn voor welken hun die gunst is verleend, niet in die positie zijn gehandhaafd, door tusschenkomst van heer Commissaris des Konings in de Provincie waaruit zij herkomstig zijn, onder de wapenen zullen worden geroepen, ten einde alsnog den voor het loopend jaar bepaalden oefeningstijd te volbrengen; en
- b. dat, voor zoo verre zoodanige manschappen, binnen drie weken na den datum der aanschrijving tot hunne oproeping, niet bij het korps zijn aangekomen, daarvan regtstreeks aan het Departement van Oorlog rapport zal worden gedaan.

De Minister van oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 70 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien en geëxamineerd hebbende de rekening en verantwoording, door de commissie tot het beheeren van het fonds voor onderofficieren, enz.; die onder toekenning van gagement of van gratificatie uit de militaire dienst worden ontslagen, overgelegd wegens ontvangst en uitgaaf over het jaar 1865, en alzoo bevonden hebbende :

- 1°. dat daarin behoorlijk, als eerste post van ontvangst is verantwoord, het batig saldo der rekening en verantwoording over het jaar 1862, ad. f 1642.94⁵
- 2°. Dat is ontvangen :
- a. het bedrag van de contributiën der deelgenooten, ad. » 50155.—
- b. het bedrag van de op rekening van het fonds voor de lijfrenten en pensioenen overgeschreven gelden, ten behoeve van deelgenooten en hunne huisvrouwen of weduwen, te weten :
- Voor gewone lijfrenten aan 26 deelgenooten toegekend. f 15261.55
- » als voren, aan 5 huisvrouwen van deelgenooten. » 1459.15
- » het aan de huisvrouw van 1 deelgenoot verzekerd weduwen-pensioen. » 506.—
- » de tijdelijke lijfrente aan de weduwen van 2 deelgenooten toegekend. » 744.25
- Het door een deelgenoot in het fonds gestort kapitaal om daarvan jaarlijksche renten te genieten. » 550.—
- » 16500.75
- c. het bedrag der gedane kortingen, naar den maatstaf van 1 pCt. in het jaar op de verstrekte voorschotten aan gegaeerde of gepensioneerde militairen, ad. » 521.45
- d. de renten van een kapitaal groot f 770000.00, ad 2½ pCt. over het jaar 1865. » 19250.—

Totaal der ontvangsten. f 68050.14⁵

Transport. f 68050.14^s

3°. Waartegen de uitgaven zijn geweest :

a.	voor uitkeeringen in ééns aan 66 deelgenooten bij het verlaten van de dienst, waarvan in het fonds voor de lijfrenten en pensioenen is overgebracht.	f 15756.50
	en aan de deelgenooten in kontanten uitbetaald.	» 9005.50
		f 24760.—
b.	voor uitkeeringen in ééns aan 6 weduwen van deelgenooten, waarvan tot het verleen van tijdelijke lijfrenten, in het fonds voor de lijfrenten en pensioenen is overgebracht.	f 744.25
	en aan de weduwen in kontanten uitbetaald. »	655.85
		f 1400.10
c.	voor restitutiën van inleggelden aan 2 deelgenooten die tot geene nieuwe verbindtenis zijn toegelaten en aan 4 die wegens lichaamsgebreken in, doch niet door de dienst ontstaan, zijn ontslagen.	» 220 —
d.	het bedrag der gedane betalingen ten laste van het fonds voor de lijfrenten en pensioenen, te weten : de verschenen lijfrenten van 554 deelgenooten als voren, van 44 huisvrouwen van deelgenooten.	f 11618.55
	de verschenen tijdelijke lijfrenten van 16 weduwen van deelgenooten	» 579.—
	het verschenen pensioen van eene weduwe.	» 65.—
	de op 1 November 1865 verschenen interest, van 3 door deelgenooten in het fonds gedeponeerde kapitalen.	» 105.58 ^s
		f 15928.21 ^s
e.	voor het zegelen van bescheiden, benoodigd tot het inkasseren der pensioenen van overleden militairen, aan wie voorschotten voor rekening van dit fonds waren verstrekt.	» 62.15
f.	het bedrag der jaarlijksche toelage aan den officier, belast met de werkzaamheden van het fonds.	» 500.—
g.	voor den aankoop van een kapitaal groot f 57000.— ingeschreven op het grootboek der 2½ pCt. nationale werkelijke schuld, met inbegrip van den verschenen interest, mitsgaders van de kosten.	» 25805.15
		f 64475.59 ^s

Zoodat gedurende het jaar 1865 meer is ontvangen dan uitgegeven. » 5574.55

Terwijl daarenboven een kapitaal van *zeven maal honderd zeventig duizend gulden* op het grootboek der 2½ pCt. nationale werkelijke schuld, als eigendom van het fonds, is ingeschreven, zijnde het, uit het door de voorschreven commissie ingediend algemeen verslag van den staat van het fonds, over het gemeld jaar al verder gebleken :

1°. dat het aantal contribuërende deelgenooten aan het fonds op ultimo December 1865, bedroeg 2770, waarvan :

2705	de jaarlijksche bijdrage storten van	f 10.—
4	eene verhoogde contributie inleggen » »	15.— en
65	» » » » » »	20.— ;

2°. dat op gemeld tijdstip 413 personen in het genot waren van jaarlijksche lijfrenten volgens onderstaande tabelle, waarvan het gezamenlijk bedrag der jaarlijksche uitkeering eene som van f 14031.— belooft.

Gewone lijfrenten toegekend aan		Tijdelijke lijfrenten aan weduwen van deelgenooten verleend.	Weduwen van deelgenooten in het genot van pensioen gesteld.	Totaal der lijfrente trekkende personen.	Bedrag der jaarlijksche uitkeering per hoofd.
deelgenooten.	huisvrouwen van deelgenooten.				
24	3	»	»	27	f 20.00
98	12	3	»	113	25.00
79	11	3	»	93	30.00
53	2	3	»	63	35.00
39	6	4	»	49	40.00
26	2	1	»	29	45.00
9	5	»	»	14	50.00
»	»	3	»	3	52.00
10	»	»	»	10	55.00
2	»	»	»	2	60.00
4	»	»	1	5	65.00
2	»	»	»	2	70.00
1	»	»	»	1	75.00
1	2	»	»	3	80.00
»	1	»	»	1	100.00
333	44	17	1	413	

3°. dat tot gezegd tijdstip 12 nog in leven zijnde deelgenooten, bij het verlaten van de dienst, aan hunne echtgenooten weduwen-pensioen hebben verzekerd, te weten :

1	deelhebber voor een weduwen-pensioen van f	60.—						
1	»	»	»	»	»	»	»	80.—
5	deelhebbers	»	»	»	»	»	»	100.—
4	deelhebber	»	»	»	»	»	»	115.—
1	»	»	»	»	»	»	»	125.—
1	»	»	»	»	»	»	»	150.—
1	»	»	»	»	»	»	»	145.—
1	»	»	»	»	»	»	»	150.—;

4°. dat, tot den laatsten December 1865 vijf deelgenooten hunne uit het fonds aankomende gelden, tot eene gezamenlijk bedrag van f 3140.— daarin hebben laten berusten, ten einde van het montant jaarlijksche renten te genieten;

5°. dat in den loop van 1865 aan 1695 gewezen militairen voorschotten op pensioen, voor rekening der instelling zijn verleend tot een bedrag van f 201982.80; terwijl op 31 December in voorschot-betaling waren 1620 gepensionneerden, die in het genot waren van een gezamenlijk pensioen-bedrag van f 205059.—

Heeft het genoegen de vorenstaande gunstige uitkomst, mits deze, ter kennis te brengen van de heeren generaals en verdere autoriteiten van het leger, met uitnodiging, de vereischte inzage daarvan, overeenkomstig het bepaalde bij art. 22 van het reglement voor onderofficieren enz., aan de deelgenooten van genoemd fonds, onder hun bevel of toezigt te verleenen.

Gelast wijders dat deze in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 26sten April 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

N°. 61. WIJ WILLEM III, enz., enz.

Overwegende dat bij den generalen staf, eenige der jongere officieren — 1ste luitenants — in vooruitzicht op rangsbevordering verre ten achteren staan bij de officieren van het wapen, waarvan zij herkomstig zijn;

Overwegende dat bij het bestendigen van dien toestand ook de moeilijkheid zou toenemen, om dusdanige officieren later, wanneer de belangen van de dienst dit medebragten, weder bij hun primitief wapen te doen optreden;

Overwegende dat het alzoo noodzakelijk is, dat de 1ste luitenants van den generalen staf, wanneer zij naar de rangschikking bij hun primitief wapen tot benoeming als kapitein in aanmerking zouden komen, in den rang bij dat wapen terugkeeren;

En willende bij het vaststellen van dat beginsel, hun tevens den waarborg geven, dat na dien terugkeer bij hun primitief wapen, bij het openvallen van kapiteins-plaatsen bij den generalen staf, inzonderheid en bij voorkeur op hunne belangen zal worden gelet, zoodat zij des geschikt en genegen vóór anderen tot het vervullen dier plaats en zullen worden geroepen.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 7den dezer, kabinet litt. F 6;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De 1ste luitenants van den generalen staf worden voortaan op het oogenblik dat zij, naar hunne vroegere rangschikking bij het wapen, waarvan zij herkomstig zijn, daarbij tot kapitein zouden hebben kunnen opklimmen, tot bevordering tot dien rang bij hun primitief wapen bij ons in aanmerking gebracht.

Art. 2. Bij het openvallen van kapiteins-plaatsen bij den generalen staf, wordt tot het aanvullen daarvan, de keuze gevestigd in de eerste plaats op de kapiteins, die in voege voorschreven den generalen staf hebben verlaten; wordende deze kapiteins, voor zooverre zij hiertoe geschikt en genegen zijn, dan ook bij voorkeur boven alle andere 1ste luitenants en derhalve ook boven de oudste officieren van dien rang bij het wapen, voor eene herplaatsing bij den generalen staf bij ons aanbevolen.

Art. 3. Onverminderd het bovenstaande blijven Wij ons voorbehouden ook in den rang boven dien van kapitein bij den generalen staf, zoodanige verplaatsingen te doen, als in het algemeen belang van de dienst noodzakelijk mogt worden bevonden.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 11den Mei 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 15 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gelet op de wet van den 22sten der vorige maand (*Staatsblad* n°. 53), houdende wijziging van art. 8 der wet van den 30sten April 1815 (*Staatsblad* n°. 53*) (1), houdende instelling der militaire Willemssorde;

(1) *Rec. Mil.* 1815, I, 697.

Gezien Zijner Majesteits besluit van den 11den dezer, n°. 21, houdende aanwijzing van de militaire betrekkingen beneden den rang van officier, niet in art. 1 van voorschreven wet vermeld, die, voor zooveel de regeling van de riddersoldij betreft, met de graden in dat wetsartikel voorkomende, zijn gelijk gesteld;

Gelast dat zoowel de wet als het besluit hier vermeld in het *Recueil Militaire* zullen worden geplaatst.

's Gravenhage, den 19den Mei 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat het noodig is, dat art. 8 der wet van den 30sten April 1815 (*Staatsblad* n°. 53*), houdende instelling van de militaire Willemsorde, worde gewijzigd, alsmede dat de bestaande moeilijkheden, uit de redactie dier wet voortgevloeid, worden weggenomen;

Zoo is het, dat Wij, den raad van state gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Art. 8 der wet van den 30sten April 1815 (*Staatsblad* n°. 53*) wordt gewijzigd als volgt:

Hij, die ter zake van eene uitstekende daad, door hem als militair te water of te lande beneden den rang van officier verrigt, tot ridder van de vierde klasse der militaire Willemsorde wordt benoemd, erlangt, van de dagteekening zijner benoeming, *riddersoldij* volgens den graad, bekleed op het oogenblik dat hij zich de ridderorde waardig heeft gemaakt.

Het bedrag der riddersoldij wordt vastgesteld zoo als dit op den bij dit artikel gevoegden staat is aangewezen.

De sommen, op dien staat gebragt, worden ook genoten door hen, wier betrekking, voor zooveel de regeling van de riddersoldij betreft, door Ons bij besluit met die van onderofficier, korporaal en soldaat of matroos wordt gelijkgesteld.

Heeft de benoeming plaats ter zake van twee of meer feiten, op verschillende tijdstippen verrigt, dan wordt de riddersoldij toegekend volgens den graad of de betrekking, die bij het verrigten van het laatste feit is bekleed.

Aan eene benoeming tot ridder van de derde klasse is het dubbele van de riddersoldij verbonden.

Staat van het bedrag der riddersoldijen van militairen beneden den rang van officier: bij de zeemagt of het leger hier te lande: voor een adjudant-onderofficier f 200.—; voor een sergeant-majoor f 160.—; voor een sergeant f 150.—; voor een korporaal f 75.—; voor een soldaat of matroos f 60.—; voor de zee- en landmagt in de overzeesche bezittingen, is dit bedrag, respectievelijk f 250.—; f 190.—; f 140.—; f 80.— en f 65.—.

Art. 2. Het bedrag van de riddersoldij vóór de afkondiging dezer wet aan ridders toegekend blijft gehandhaafd.

Art. 5. Militairen beneden den rang van officier, die onder de werking van art. 8 der wet van den 30sten April 1815 (*Staatsblad* n°. 53*) tot ridder zijn benoemd nadat zij de werkelijke dienst hadden verlaten, doch nog geene riddersoldij hebben bekomen, treden in het genot van de riddersoldij bij art. 1 vastgesteld, te rekenen van de dagteekening der afkondiging van deze wet.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat

alle ministeriële departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 22sten April 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

De Minister van Marine,

(get.) W. J. C. H. VAN KATTENDIJK.

De Minister van Koloniën,

(get.) J. D. FRANSEN VAN DE PUTTE.

N°. 62. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op het voorstel van Onzen Minister van oorlog van den 7den Mei 1864, n°. 52 P.

Gelet op de bepaling van art. 1 der wet van den 22sten April jl. (*Staatsblad* n°. 55) tot wijziging van art. 8 der wet van den 50sten April 1815 (*Staatsblad* n°. 55*), houdende instelling der militaire Willemssorde, volgens welke de sommen op den in art. 1 der wet vermelden staat gebracht, ook zullen worden genoten door hen, wier betrekking, voor zooveel de regeling van de riddersoldij betreft, door Ons bij besluit met die van onderofficier, korporaal en soldaat zal worden gelijk gesteld.

Hebben goedgevonden en verstaan, den hierbijgevoegden staat vast te stellen, bevattende de aanwijzing van de militaire betrekkingen beneden den rang van officier bij het leger hier te lande, niet in art. 1 van voorschreven wet vermeld en die door Ons met de graden in dat wetsartikel voorkomende, voor zooveel de regeling van de riddersoldij betreft, worden gelijk gesteld.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van finantiën, van marine en van koloniën, zoomede aan den kanselier der Nederlandsche orden en aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

Het Loo, den 11den Mei 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 95 P.

's Gravenhage, den 19den Mei 1864.

Aan de heeren provinciale adjudanten.

Ingevolge de wet van den 22sten April ll. (*Staatsblad* n°. 22) zullen, voortaan, de achtergebleven lotelingen der militie, tot wie betrekking heeft het slot van de 2de alinea van art. 175 der wet van den 19den Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72), voor zooverre zij zich, overeenkomstig art. 150 dezer wet, hebben aangemeld of doen aanmelden om bij de zee-militie te dienen, daarbij kunnen worden ingelijfd, mits het cijfer in art. 5 dierzelfde wet als maximum bepaald, niet voltallig zij.

Na de afkondiging van de in het hoofd dezes vermelde wet bestaat er geen

bezwaar om het daarbij bepaalde algemeen toe te passen op al de lotelingen, die *buiten* de generale aflevering, bij artt. 112 en 115 der wet van den 19den Augustus 1861 bedoeld, ter inlijving worden opgeroepen.

Bij artt. 30, 31, 32 en 38 van Zijner Majesteits besluit van den 8sten Mei 1862 (*Staatsblad* n°. 46) (*Rec. Mil.* bl. 192—195) zijn met betrekking tot het afleveren en overnemen van de voor de zee-militie bestemde manschappen, die op het tijdstip der algemeene aflevering ter inlijving opkomen, voorschriften gegeven.

Daar intusschen deze voorschriften niet in allen deele kunnen worden toegepast in het geval, dat lotelingen die zich voor de zee-militie hadden aangeboden, *buiten* het voormeld tijdstip moeten worden ingelijfd, heb ik ter voorziening in deze goedgevonden, in overleg met mijnen ambtgenoot van marine, te bepalen dat, voor zooverre de bedoelde lotelingen bij de aflevering lichamelijk voor de zeedienst geschikt worden bevonden, zij door de provinciale adjudanten, nadat dezen hun de krijgswetten voor het krijgsvolk te water zullen hebben doen voorlezen, per reiswijzer, naar den Helder zullen worden gedirigeerd, met last zich bij den heer directeur en kommandant der marine te Willemsoord aan te melden, en dat de uittreksels uit de staten model n°. 19, hen betreffende, zoo noodig onder couvert van den plaatselijken kommandant aan den Helder, aan dien directeur zullen worden toegezonden.

Het reisgeld aan de voormelde manschappen te verstrekken zal berekend moeten worden naar den maatstaf, bij Zijner Majesteits besluit van den 27sten Junij 1862, n°. 87 (*Rec. Mil.* bl. 524) voor een alleenreizend marinier bepaald, zullende het door de administratie van een der korpsen in de hoofdplaats der provincie gestationeerd, behooren te worden voorgeschoten, om later met het departement van marine te worden verrekend.

Mogten onverhoopt de betrokken manschappen bij hunne aankomst ter plaatse hunner bestemming voor de dienst bij de zee-militie onbekwaam worden geoordeeld, dan zullen zij voor rekening van het departement van marine, naar den provincialen adjudant worden gerenoveerd, en door dezen nader bij een der korpsen van de landmagt behooren te worden ingedeeld.

In het *Recueil Militaire* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

*Bureau der Artillerie.*N°. 23 A.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 27sten April 1864. n°. 37, luidende als volgt:

Wij WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 22sten dezer, n°. 51 A;

waarbij ons ter goedkeuring worden aangeboden:

- 1°. eene instructie voor de directeurs in de artillerie-directiën;
- 2°. eene instructie voor de kommandanten voor het materieel der artillerie;
- 3°. eene instructie voor de magazijnmeesters der artillerie in de artillerie-directiën, en
- 4°. eene instructie voor het overgeven en overnemen van de magazijnen der artillerie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. de vorenbedoelde instructiën, zoo als zij aan dit besluit zijn gehecht, goed te keuren en vast te stellen; en

2°. te bepalen, dat de instructie wegens de dienstverrigtingen van de directeurs der artillerie enz., vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 14den Januarij 1815, en voorts alle verordeningen, strijdig met de bepalingen van de tegenwoordige instructiën, bij deze worden ingetrokken en buiten werking gesteld.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 27sten April 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Heeft, onder mededeeling van voorschreven besluit, de eer ter kennis van de betrokken militaire autoriteiten te brengen, dat de daarbij goedgekeurde instructiën op ontvangst dezer in werking zullen treden.

Gelast wijders dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 5den Mei 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Militaire Administratie.*N°. 56 I.

's Gravenhage, den 50sten Mei 1864.

Aan de heeren commissarissen des Konings in de provinciën en het hertogdom Limburg.

De vraag, of ingeval de verlofgangers der nationale militie, die, overeenkomstig art. 158 der militie-wet, door den militie-commissaris moeten worden onderzocht, zich, in uniform gekleed, naar de plaatsen moeten be-

geven, waar het onderzoek zal plaats hebben, rivieren en stroomen moeten passeren, de kosten van veer- en overvaartgelden voor rekening van het Rijk moeten komen, door mij toestemmend beantwoord zijnde, heb ik de eer U H.E.Gestr. daarvan bij deze mededeeling te doen, met verzoek de betrokken hoofden van gemeentebesturen daarmede insgelijks bekend te maken, en daarbij de uitnodiging te voegen, om het voorschrift, vastgesteld bij de dezerzijdsche beschikking van den 15den December, 1862, n°. 51 B, te beschouwen als in den zin van het vorenstaande te zijn aangevuld.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

Bureau der Artillerie.

N°. 58 A.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Met wijziging der beschikking van den 7den Junij 1861, n°. 57 B (*Rec. Mil.* blz. 177), heeft goedgevonden te bepalen:

dat het detachement tot het doen van seinschoten te Schoonhoven in het vervolg niet meer door het regiment veld-artillerie, maar door de artillerie instructie-kompagnie in genoemde plaats geleverd zal worden, en dat in verband daarmede de aanvraag tot het beschikbaar stellen van dit detachement aan den bevelhebber in de 5de militaire afdeeling zal worden gerigt.

's Gravenhage, den 5den Junij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 8 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis hebbende bekomen, dat het *Aanhangsel op het Handboek ter vervaardiging der ernstvuurwerken* door den 1sten luitenant der artillerie J. W. BERGANSIUS, bij de Koninklijke militaire akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van *zeven en twintig cents* voor de departementen van algemeen bestuur en het leger.

Gelast dat hiervan, als een vervolg op de circulaire van den 17den Julij 1862, n°. 1 B (*Rec. Mil.* blz. 526), mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair tot algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 10den Junij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 5 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat bij de Koninklijke militaire akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 2,55 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur, het 2de deel der *Handleiding bij de beoefening der land- en volkenkunde van Nedertlandsch Oost-Indië voor de ka-*

detten van alle wapenen, bestemd voor de dienst in die gewesten door Dr. J. J. DE HOLLANDER.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 24sten Junij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 69 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 18den dezer, n°. 109, waarbij, met uitbreiding in zooverre van het vastgestelde bij Hoogstdezelfs besluit van den 21sten October 1863, n°. 58 (*Rec. Mil.* blz. 156) is bepaald:

dat, te rekenen van den 1sten der volgende maand, bij het regiment rijdende artillerie, zoo voor kosten van aanwerving van iederen rekrut, als voor iederen milicien die zich verbindt daarbij als vrijwilliger te dienen, zal worden te goed gedaan *honderd vijftien gulden* (f 115), waarvan wegens handgeld of premie aan den aangeworvene kan worden uitbetaald *honderd gulden* (f 100).

Brengt voorschreven beschikking des Konings, mits deze, ter kennis van de korpsen en militaire autoriteiten, met uitnoodiging om aan deze gunstige bepaling zooveel doenlijk publiciteit te geven, en verder zoodanige maatregelen te nemen als waardoor het beoogde doel — vermeerdering van het aantal vrijwilligers bij de rijdende artillerie — kan worden bevorderd.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 24sten Junij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 66 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gelet op de wet van den 8sten Junij 1864 (*Staatsblad* n°. 68), *betrekkelijk het verleenen eener toelage voor werkelijk verblijf in militaire dienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, aan officieren van het leger hier te lande, gepensioneerd wordende.*

Gelast dat gemelde wet in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 28sten Junij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het billijk is aan de officieren van het leger hier te lande, gepensioneerd wordende, eene toelage te verleenen ter zake van werkelijk verblijf na het jaar 1851 in militaire dienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen;

Zoo is het, dat Wij, den raad van state gehoord en met gemeen overleg der staten-generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

De officier van het leger hier te lande, die in het jaar 1864 en vervolgens, overeenkomstig de bepalingen der wetten van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128 en 129), wordt op pensioen gesteld, geniet bovendien vijf en twintig gulden (f 25) voor elk jaar werkelijk verblijf na het jaar 1851, in militaire dienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

Is dat werkelijk verblijf in de koloniën en bezittingen zes maanden of meer geweest, dan wordt ook de heen- en terugreis als verblijf aangemerkt.

Bij de berekening van den duur van het werkelijk verblijf wordt een geheel jaar gesteld, indien het eindcijfer de helft of een grooter gedeelte van een jaar oplevert; voor een kleiner gedeelte wordt niets genoten.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 8sten Junij 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 91 P.

's Gravenhage, den 29sten Junij 1864.

Aan de heeren provinciale adjudanten.

De heer Minister van binnenlandsche zaken heeft mij het voorstel gedaan om, in het vervolg, de jongelingen die zich in de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen of in de koloniën der maatschappij van weldadigheid bevinden, wanneer zij bij de militie moeten worden ingelijfd voor eene andere provincie dan die waarin het gesticht of de kolonie gelegen is, te doen afleveren aan de militaire autoriteit in de provincie alwaar zij zich ophouden.

Hiertegen van mijne zijde geen bezwaar bestaande, heb ik de eer u te inviteren om, voor zooverre daartoe bij u aanzoek wordt gedaan, zoodanige miliciens, op overgifte van de extracten model n°. 19, over te nemen, hen toe te wijzen aan een korps dat uit het gewest waarvoor zij optreden miliciens ontvangt en hen daarop te dirigeren, nadat hun de krijgswetten zullen zijn voorgelezen.

Van die inlijving zal door u aan den provincialen adjudant in het laatstbedoeld gewest, behooren te worden kennis gegeven, met vermelding tevens van het korps waaraan de betrokken miliciens zijn toegewezen.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 57 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 14den dezer n°. 40, luidende als volgt:

W^{ij} WILLEM III, enz., enz.

Overwegende dat de militairen, die zich zonder vergunning van Veere of van Vlissingen naar Middelburg begeven, als deserteurs beschouwd en als zoodanig in regten vervolgd moeten worden;

Gelet op de omstandigheid, dat die garnizoenen voor den soldaat in menig opzigt weinig gelegenheid tot uitspanning geven;

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog, van den 12den Julij 1864, n°. 46 P.;

Hebben goedgevonden en verstaan, het geheele eiland Walcheren te verklaren als garnizoensplaats voor de aldaar gestationneerde troepen.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van justitie, van binnenlandsche zaken en van marine, aan de algemeene rekenkamer en aan het hoog militair gerechtshof tot informatie.

's Gravenhage, den 14den Julij 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 16den Julij 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 54 P.

's Gravenhage, den 25sten Julij 1864.

Aan de kommanderende officieren der korpsen infanterie.

Bij het onderzoek van geweren n°. 1 (getrokken), die tot herstelling aan den geweerwinkel zijn gezonden, is gebleken, o. a. dat de loopen dier geweren alle eene beduidende voorwijdte hadden.

De inspecteur van de draagbare wapenen is van meening, dat bedoeld gebrek, hetwelk bij de geweren, bij de korpsen in gebruik, dikwijls schijnt voor te komen, moet worden toegeschreven aan het onwillekeurig veelvuldig poetsen — inwendig — der loopen aan de monding.

En aangezien nu door 't gebrek van voorwijdte der loopen, alle trefzekerheid verloren gaat, meen ik uwe aandacht in het bijzonder op de aangewezen oor-

Bijbl. IX.

7.

zaak daarvan te moeten vestigen, u tevens verzoekende tegen alles wat die voorwijdte mogt kunnen bevorderen nadrukkelijk te waken en te doen waken.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

N°. 6. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 25sten dezer, kabinet litt. D¹¹;

Gelet op de bepalingen der wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. te bepalen dat met wijziging van het vermeldde bij tabel litt. B van Ons besluit van den 17den October 1851, n°. 52, in stede van te St. Andries een plaatselijk adjudant te Groningen zal zijn gevestigd;

2°. enz.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 24sten Julij 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 48 I.

's Gravenhage, den 23sten Julij 1864.

Aan de heeren bevelhebbers in de militaire afdeelingen.

Ik heb de eer UHEG. te informeren, dat door mij met de directiën van de navermelde stoombooten overeenkomsten zijn getroffen tot het vervoeren van militairen, tegen de prijzen en voorwaarden in bijgevoegde tarieven omschreven, te weten:

met die der stoombooten *Stad Deventer* en *Admiraal van Kinsbergen*, varende tusschen Amsterdam en Lemmer;

met die der *Zuiderzee stoomboot-maatschappij*, varende tusschen Harlingen en Amsterdam, en

met die der *stoomboot-maatschappij van Middelburg* en *Veere* naar Tholen en Bergen-op-Zoom of omgekeerd.

Van gezegde diensten kan alzoo tot het vervoeren van troepen gebruik worden gemaakt.

Zullende deze in het *Recueil Militair* worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

De vrachtprijzen voor de officieren bij de troepen dienst doende, zullen niet hooger dan voor de gewone manschappen worden berekend; terwijl aan de eerstbedoelden, eene met hunnen rang overeenkomende verblijfplaats op de boot zal worden aangewezen.

De alleenreizende officieren zijn niet in het tarief begrepen, als moerende de kosten daarvan voor hunne eigen rekening komen; zullende wijders de alleenreizende militairen beneden den rang van officier, die, hetzij geheel of gedeeltelijk hunne route per boot moeten afleggen, op vertoon hunner marschorders of reiswijzers, tegen betaling der vracht, bij de tarieven omschreven, uit het aan hen verstrekt reisgeld te vinden, met de stoombooten worden vervoerd; zijnde van dezen maatregel uitgesloten, de alleenreizende militairen uit en naar Zeeland en van Harlingen naar Amsterdam en omgekeerd, bij de dispositie van het Departement van Oorlog, van den 7den Maart 1844, N°. 8 B, en van den 29sten September 1847, n°. 41 B, bedoeld, vermits die manschappen op de wijze, bij voorschreven dispositie bepaald, zullen moeten worden behandeld.

Voor militaire vrouwen, bij de kompagnien geadmitteerd, zal de vracht per hoofd berekend, moeten worden betaald.

Voor kinderen (boven de 5 en beneden de 10 jaren) van onderofficieren en manschappen, zal de helft van de vracht, per hoofd bepaald, moeten worden voldaan.

De paarden bij de tarieven bedoeld, zijn alleen die der officieren, welke tot de troepen te voet behooren.

Wanneer de boot langer dan vier uren onderweg mogt wezen, zal door de directie aan de manschappen, vrouwen en kinderen, alsmede aan de paarden, goed drinkwater worden verstrekt.

De troepen moeten zich tijdig aan de inladingsplaats bevinden, ten einde opont-houd voor te komen.

TARIEF en opgaven van de directie der stoombooten Stad
Deventer en Admiraal van Kinsbergen te Amsterdam.

Amsterdam.

Van 1 tot en met 24 man.	f	1,55	
» 25 » » » 100 »	»	0,90	Lemmer.
» 101 en meerder.	»	2,50	
Paarden per stuk.	»	300,00	
Extra reis buiten de gewone dienst, voor detachementen van onbepaalde sterkte.	»	300,00	

Er kunnen met deze booten, bij gewone reize, 250 manschappen en 6 paarden in ééns worden vervoerd, terwijl bij gunstig weder en wanneer het gebiedend wordt gevorderd, zelfs een getal van 500 manschappen in ééns zou kunnen worden overgebracht.

De dagen en uren van afvaart worden door de directie in de nieuwsbladen bekend gemaakt.

TARIEF en opgaven van de directie der Zuiderzee Stoomboot-Maatschappij te Amsterdam.

Harlingen.

Van 1 tot en met 24 man.	f 1,00	} Enkhuizen.	
» 25 » » » 100 »	» 0,75		
» 101 en meerder.	»		
Paarden per stuk.	»		
Van 1 tot en met 24 man.	f 1,50	f 1,00	} Amsterdam.
» 25 » » » 100 »	» 1,00	» 0,75	
» 101 en meerder.	»	»	
Paarden per stuk.	» 5,00	»	

Er kunnen met de stoomboot *Leeuwarden* minstens een getal van 200 manschappen, in ééns, worden vervoerd, terwijl de nieuw in aanbouw zijnde veel grootere stoomboot *Commissaris des Konings van Panhuÿs* meer dan 500 manschappen, in ééns, zal kunnen vervoeren.

De stoomboot *Leeuwarden* vaart voorloopig drie malen per week, en wel: van Amsterdam: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, des morgens ten 10 ure 50 minuten.

» Harlingen: Zondag, Woensdag en Vrijdag, des morgens ten 12 ure 15 minuten.

Men passeert { van Amsterdam komende des namiddags ten 1 uur 50 minuten.
Enkhuizen { » Harlingen komende des namiddags ten 5 ure 15 minuten.

TARIEF en opgaven van de directie der Spoorboot-Maatschappij van Middelburg.

Middelburg en Veere.

Van 1 tot en met 24 man	} f 0,55	} Wolphaartsdijk.			
» 25 » » » 100 »					
» 101 en meerder.					
Paarden per stuk.	» 2,—				
Van 1 tot en met 24 man	} f 0,55	} Cortgene.			
» 25 » » » 100 »					
» 101 en meerder.					
Paarden per stuk.	»				
Van 1 tot en met 24 man	} f 0,55	} Katsche veer.			
» 25 » » » 100 »					
» 101 en meerder.					
Paarden per stuk.	»				
Van 1 tot en met 24 man	} f 1,—	} f 0,70	} f 0,70	} f 0,70	} Tholen en Bergen-op- Zoom.
» 25 » » » 100 »					
» 101 en meerder.					
Paarden per stuk.	» 4,—	» 2,—	»	»	

Er kunnen 200 manschappen en 2 paarden, in ééns, met deze boot worden vervoerd.

De boot vaart in den regel zes malen per week, en wel des Zondags, Maandags, Dingsdags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags.

Van Middelburg des morgens ten 7½ uur of
» Veere » » » 8 » en
» Tholen » » » 5½ »

De dienst naar en van Bergen-op-Zoom is nog niet voor vast geregeld.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 45 P. DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende, dat bij den boekhandelaar C. F. STEMLER, te Amsterdam, is verschenen een *Nieuwe Atlas der wereld* door J. KUIJPER;

Gelezen het rapport omtrent dezen atlas door den heer generaal-majoor, gouverneur der Koninklijke militaire akademie uitgebragt, waaruit o. a. blijkt, dat bedoelde atlas de eenige is, die bij een oordeelkundig overzicht der aardrijkskunde in het algemeen, meer volledige opgaven bevat betrekkelijk Nederland en bijzonder van de Nederlandsche bezittingen in Oost-Indië, terwijl dit werk tevens voor het onderwijs der geschiedenis in het algemeen en der krijgsgeschiedenis in het bijzonder eene waarde bezit, welke aan geen ander hier te lande uitgegeven soortgelijk werk kan worden toegekend;

Vestigt de aandacht van de chefs der korpsen op voormelden atlas, en Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 28sten Julij 1864.

J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 60 P. DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis hebbende bekomen, dat bij den boekhandelaar K. VAN HULST, te Kampen, is verschenen: *Pontonnierwetenschap. Handleiding voor officieren der infanterie en kavallerie*;

Gelezen het rapport van den heer luitenant-kolonel, kommandant van het korps pontonniers, waaruit o. a. blijkt, dat het bedoeld werk voor zoodanige officieren der infanterie en kavallerie, die niet in het bezit zijn van het *Voorschrift tot oefening van den pontonnier* en de *Handleiding betrekkelijk de pontonniërdienst*, welke beide werkjes in 1836 bij de Koninklijke militaire akademie zijn uitgekomen, nuttig kan zijn, om hen een oppervlakkig begrip te doen krijgen van de veelomvattende dienst van den pontonnier;

Heeft goedgevonden de chefs der korpsen met het vorenstaande bekend te maken.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 30sten Julij 1864.

J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 69 I. 's Gravenhage, den 1sten Augustus 1864.

Aan de heeren toezien de chefs over de militaire hospitalen.

Het heeft, bij de inzage der aan mijn departement ingezonden wordende processen-verbaal van de maandelijksche bijeenkomsten in de militaire hospitalen, bedoeld bij art. 16 van het Koninklijk besluit van den 24sten April 1819, litt. X^e, en de dispositie van den commissaris-generaal van oorlog, van den 11den Februarij 1825, n°. 54 (*R. M.* 1825, I, blz. 55), mijne aandacht getrokken, dat uit de, in die stukken, gestelde aanteekeningen, meeren-

deels, niet genoegzaam blijkt, óf en in hoeverre men zich, bij gelegenheid van de bedoelde bijeenkomsten, omtrent de rigtigheid van het geldelijk beheer der directeurs van de gezegde etablissementen heeft overtuigd.

Dit belangrijk punt van onderzoek mag intusschen niet uit het oog worden verloren; en ten einde daaromtrent nu, voor het vervolg, algemeen op een eenparigen voet gehandeld worde, heb ik goedgevonden te bepalen, dat bij de voorschreven bijeenkomsten het kasboek van den directeur telkens opgenomen en gearresteerd, en het saldo in kas vertoond zal worden; zullende wijders ook speciaal moeten worden onderzocht, of de dezerzijds aan het hospitaal toegezonden ordonnanciën van betaling behoorlijk in ontvangst verantwoord, of — nog niet geïncasseerd zijnde — aanwezig zijn.

Van de bevinding van een en ander zal in het hiervoren bedoeld proces-verbaal bij § 9 verslag moeten gemaakt, met vermelding tevens van al de, sedert de vorige bijeenkomst, bij het hospitaal ontvangen ordonnanciën, hetzij die reeds geïncasseerd waren of niet.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

Nº. 70 I.

's Gravenhage, den 1sten Augustus 1864.

Aan de heeren toeziende chefs over de garnizoens-infirmeriën.

Bij art. 57 van het reglement op de administratie der garnizoens-infirmeriën is voorgeschreven, dat de toeziende chefs over die inrigtingen, met de kommandanten van korpsen of gedeelten van korpsen van het garnizoen, bij het einde van iedere maand zullen bijeenkomen, ten einde de geldelijke rekening van den menagemeester na te zien en te arresteren.

De uitgebreidheid, welke de hierbedoelde etablissementen opvolgend hebben erlangd, maakt het intusschen wenschelijk, dat het onderzoek, bij gelegenheid dier bijeenkomsten, niet verder enkel tot het geldelijk beheer worde beperkt, maar voortaan over alle onderwerpen van de dienst worde uitgestrekt, in den geest zoo als zulks bij de beschikking van den commissaris-generaal van oorlog van den 11den Februarij 1825, nº. 54 (*R. M.* 1825, I, blz. 55), voor de hospitalen is voorgeschreven, voor zooveel namelijk de daarbij opgegeven punten op de garnizoens-infirmeriën van toepassing kunnen worden geacht, en ik heb mitsdien de eer, onder verwijzing naar die beschikking, u te verzoeken, in het vervolg, dienovereenkomstig te handelen; zullende wijders, bij het arresteren der geldelijke rekening, steeds het saldo dat bij den menagemeester in kas blijft, in de bijeenkomst behooren te worden vertoond.

Van de bevinding bij het onderzoek behoef evenwel geen proces-verbaal opgemaakt en ingezonden te worden in den vorm, zoo als bij de aangehaalde beschikking voor de hospitalen, is voorgeschreven; zullende het voldoende wezen, dat deswege eene beknopte verklaring bij de driemaandelijksche verantwoording worde overgelegd, ten ware het ontdekken van belangrijke afwijkingen het onmiddellijk indienen van een verslag aan het departement van oorlog noodzakelijk mogt maken.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 1 P. DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien hebbende eene missive van den heer Minister van marine, van den 27sten der vorige maand, n°. 41;

Brengt naar aanleiding daarvan ter kennis van de betrokken autoriteiten:

- 1°. dat de werving voor het korps mariniers voortdurend geopend is;
- 2°. dat het *maximum* van het toe te kennen handgeld bedraagt:
 - a. bij verbindtenissen voor zes of meer jaren voor korporaals en minderen *f* 40.00
 - b. voor dezelfde, bijaldien zij vroeger minstens zes jaren bij voorschreven korps of bij de landmagt hebben gediend en niet ouder dan 50 jaren zijn *f* 55.00
 - c. voor miliciens die ingevolge art. 9 der militie wet bij dat korps overgaan *f* 40.00
 - d. voor jongelingen van 16 tot 18 jaren oud, die zich daarbij voor tien jaren verbinden *f* 8.00
- 3°. dat aan de miliciens bij punt 2, sub c bedoeld, na indienstreding bij gemeld korps, des verlangende een verlof voor 14 dagen met behoud van soldij wordt toegestaan;
- 4°. dat het *maximum* van het aanbrenngeld voor iederen rekrut of milicien is bepaald op *f* 15.00; en
- 5°. dat de toekenning der sommen voor hand- en aanbrenngeld uitsluitend tot de bevoegdheid van den kommanderenden officier van het korps mariniers blijft behooren.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 18den Augustus 1864.

Voor den Minister,
De secretaris-generaal,
STAVENISSE DE BRAUW.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 12 P. DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontwaard hebbende dat wanneer orderofficieren of mindere militairen voor eenen krijgsraad worden gebracht, daarvan bij sommige korpsen op het stamboek melding wordt gemaakt, terwijl zulks bij anderen niet geschiedt;

Heeft goedgevonden te bepalen, dat de bedoelde aantekening voortaan achterwege gelaten zal worden.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 22sten Augustus 1864.

Voor den Minister,
De secretaris-generaal,
STAVENISSE DE BRAUW.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 10 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Heeft goedgevonden, in verband met Zijner Majesteits besluit van den 25sten Februarij ll. n°. 82, en met wijziging in zooverre van de aanschrijving dezerzijds van den 24sten November 1849, n°. 29 B^{is}, te bepalen, dat het getal onderofficieren, korporaa's en manschappen, dat bij het korps pontonniers gehuwd mag wezen, zal kunnen bedragen:

bij den staf:

1 onderofficier,

en bij de kompagniën:

2 onderofficieren en 4 korporaa's en manschappen.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 25sten Augustus 1864.

Voor den Minister,
De secretaris-generaal,
STAVENISSE DE BRAUW.

Militaire Administratie.

N°. 47 I.

's Gravenhage, den 10den September 1864.

Uit de bij mijn Departement ingekomen driemaandelijksche sommiere verantwoordingen van bij de korpsen gedane ontvangsten en uitgaven, ontwaar ik, dat, op enkele uitzonderingen na, de bij slot van rekening in de kassen der Kwartiermeesters bij de hoofdadministratiën voorhanden gelden, zeer aanzienlijke sommen bedragen.

Het komt mij voor dit daaraan te moeten toeschrijven, dat het bepaalde sub § d van de nota, nopens het inschrijven en het aanhouden van het algemeen register, behoorende bij de dezerzijdsche circulaire van den 1sten Februarij 1820, N°. 7, in dier voege wordt toegepast, dat de voor de dienst van de in te treden drie maanden, aan den Kwartiermeester tot het doen van betalingen verstrekt wordende gelden, in zijn kasboek, op het afloopend kwartaal worden geboekt, waaruit volgt, dat in het saldo, hetwelk op den 20sten der eerste maand van het nieuwe kwartaal, op de nieuwe rekening wordt overgebracht, al de betalingen zijn begrepen, welke gedurende de eerste twintig dagen van het ingetreden kwartaal zijn gedaan, en mitsdien de juiste stand der kas niet wordt aangewezen.

Hierin willende voorzien, heb ik, met uitbreiding in zoo verre van den inhoud der gezegde nota, en van de dezerzijdsche aanschrijving van den 8sten September 1857, N°. 44 B, goedgevonden te bepalen, dat voortaan ten aanzien van het inschrijven van het kasboek van het korps, op gelijke wijze zal worden gehandeld, als in 1820 opzigtelijk het kasboek van den Kwartiermeester is voorgescreven.

Dientengevolge zal ook het kasboek van het korps, na den afloop van ieder kwartaal nog twintig dagen worden vervolgd, gedurende welk tijdvak alle ontvangsten en betalingen tot de verschenen drie maanden betrekking hebbende, op dat kwartaal moeten worden geboekt. Daarentegen moeten, op het in te

Bijbl. IX.

9.

treden kwartaal, alle sommen in ontvangst en uitgaaf worden geboekt, welke tot het nieuwe tijdvak betrekking hebben, en zulks in de eerste plaats de gelden welke op den laatsten dag van het aflopend kwartaal, voor de behoeften van de eerste tien dagen van het volgend kwartaal, aan den Kwartiermeester worden verstrekt. Het saldo, hetwelk op den 20sten van het ingetreden kwartaal, bij slot van de aflopende drie maanden in kas blijft, wordt als eerste post op het nieuwe kwartaal overgebracht, terwijl wijders telkens, wanneer gelden in de kas van het korps worden gestort of daaruit betalingen worden gedaan, de staat der kas wordt geconstateerd.

Ten einde ten deze op eene gelijkvormige wijze worde gehandeld zijn hierbij, als bijlagen Lett. A en B, twee modellen gevoegd, welke bij het inschrijven van het kasboek van het korps moeten worden gevolgd.

Ik verzoek U, voor zoo veel U aangaat, overeenkomstig het vorenstaande te gedragen.

De Minister van Oorlog,

J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 65 I.

's Gravenhage, den 12den September 1864.

Aan de heeren bevelhebbers in de Militaire Afdeelingen.

Ik heb de eer UHEG. te informeren, dat het tarief hetwelk dezerzijds onder dagteekening van den 6den Mei 1855, N°. 5 B (*Rec. Mil.* van dat jaar blz. 92) is vastgesteld voor het vervoeren van troepen tusschen *Deventer* en *Rotterdam*, op grond van het door de Directie der *Deventer Stoomboot Maatschappij* te kennen gegeven verlangen, in het vervolg als vervallen moet worden beschouwd.

Zullende deze in het *Recueil Militair* worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

J. W. BLANKEN.

N°. 48.

WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van onzen Minister van Oorlog van den 15den dezer, N°. 55 I.

Gelet op artikel 19 van Ons besluit van den 21sten November 1850, N°. 70 en op artikel 4 van dat van den 11den Mei 1862, N°. 51, houdende dat tot bestrijding der uitgaven bij het instructie-bataillon en bij de artillerie instructie-kompagnie, zoo wel voor het onderhoud van de schoolinrigting als voor kosten van het onderwijs, respectievelijk 2½ en 5 cents daags van de soldij der opgeleid wordende korporaals en manschappen zal worden ingehouden.

Hebben goedgevonden en verstaan, met intrekking van den inhoud van die artikelen, te bepalen, dat de vermelde uitgaven niet meer uit de soldijen der opgeleid wordende militairen bestreden, doch als kosten van het militair onderwijs, ten laste van het Rijk zullen worden gebracht; en wijders dat de soldijen van de bedoelde militairen zullen worden geleden tot de bedragen bij Ons besluit van den 18den December 1859, N°. 55, vastgesteld, met uitzondering van die van de bij de artillerie instructie-kompagnie opgeleid wordende kanoniers der 2^e klasse, welke tot een montant van *dertig cents daags* zal worden in rekening gebracht.

Dit besluit treedt in werking met den 1sten Januarij 1865.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 15den September 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

N°. 24. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van onzen Minister van Oorlog van den 16den dezer, kabinet Lett. F 15.

Gezien onze besluiten van den 24sten Julij 1860, N°. 64, houdende vaststelling van de formatie van het regiment Grenadiers en Jagers, mitsgaders van den 2den Augustus 1861, N°. 78, waarbij de betrekking van kapelmeester bij gezegd korps tijdelijk wordt vervangen door een Directeur van de muziek.

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Het getal muzikanten, vermeld in de tabelle van formatie Lett. A, behorende bij ons vermeld besluit, van den 24sten Julij 1860, N°. 64, te vermeerderen met twee en alzoo te brengen op twintig, wordende in verband daarmede de in die tabelle uitgetrokken subsidie voor de muziek verhoogd tot f 8000,— 's jaars;

2°. te bepalen dat aan een der muzikanten op nieuw de betrekking zal worden opgedragen van kapelmeester, die even als de overige muzikanten tot den staf van het regiment zal behooren; terwijl de tijdelijke Directeur van de muziek bij den staf van het depot zal worden gevoerd.

5°. aan enz.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage den 18den September 1864.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 44 I. DE MINISTER VAN OORLOG,

In aanmerking nemende dat bij de dispositie van den 1sten Augustus jl., N°. 70 I, is voorgeschreven dat het onderzoek bij gelegenheid der bijeenkomsten bedoeld bij art. 57 van het reglement op de administratie der garnizoens infirmeriën, voortaan over alle onderwerpen van de dienst moet worden uitgestrekt.

Heeft goedgevonden te bepalen dat die bijeenkomsten ook zullen worden bijgewoond door den eerstaanwezenden officier van gezondheid bij het etablissement, even als zulks voor de militaire hospitalen bij art. 53 van het reglement op de administratie dier inrigtingen is voorgeschreven.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 20sten September 1864.

J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 10 P.

's Gravenhage, den 21sten September 1864.

Aan de kommanderende officieren der korpsen.

Een en andermaal is het voorgekomen en wel bepaaldelijk ook bij de laatst gehouden inspectie der miliciens-verlofgangers, voor de militie commissarissen, dat eenige dier miliciens hunnen verlofpas misten. Dit gemis groote ongelegenheid voor hen medebrengeude, heb ik, ter voorziening in deze en ten einde de bedoelde verlofgangers voor straf te vrijwaren, de eer U te magtigen, om aan aanvragen om eenen vernieuwden verlofpas, hetzij van de belanghebbenden zelfven of van den burgemeester hunner woonplaats, te voldoen, wanneer omtrent het verlies daarvan eene verklaring wordt geproduceerd of afgelegd, dat de betrokken milicien, buiten zijne schuld, zijn verlofpas kwijt is geraakt.

Bij bovengemelde inspectie tevens opgemerkt zijnde dat de burgemeesters er veeltijds onkundig van blijven, dat verlofgangers zich, overeenkomstig artikel 126 der militiewet, vrijwillig onder de wapenen hebben begeben, verzoek ik U, om, bij zoodanige opkomst, daarvan onmiddellijk en regtstreeks kennis te geven aan den burgemeester der laatste woonplaats van den betrokken milicien, welke in diens verlofpas is aangeduid.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 75 P.

's Gravenhage, den 21sten September 1864.

Aan de heeren generaals en verdere militaire autoriteiten, belast met het behandelen en invullen van de gedraglijsten der officieren.

Ingevolge de voorschriften op het werk van de gedraglijsten der bij de korpsen ingedeelde officieren van gezondheid, voorkomende in de kabinets-aanschrijvingen van den 27sten October 1860, Lett. T²⁹, en van den 50sten September 1861, Lett. W²², moeten eenige aangeweznen kolommen van het binnenste der lijsten ingevuld worden door den Eerstaanwezenden officier van gezondheid van het garnizoen, onder wiens bevelen de betrokken officier ressorteert, en stelt de bedoelde autoriteit, ten blijke daarvan, zijne paraaf onder het ter neder geschrevene in elke kolom.

Met instandhouding van bovenstaande bepaling, is het mijn verlangen, dat in de gevallen, waarin een Eerstaanwezend officier van gezondheid tot de beoordeeling van een' ondergeschikt officier van de geneeskundige dienst geroepen is mede te werken, hij tevens in de kolom *Aanmerkingen* der gedraglijst zijne handteekening stelle, even als door den militairen chef, die het eerst de lijst behandelt, behoort te geschieden.

De Paardenartsen der 1ste klasse, die luidens de instructie ter regelmatige waarneming van de veterinaire dienst bij het leger, vastgesteld naar aanleiding van Zr. Ms. besluit van 15 December 1862, N°. 59°, almede geroepen zijn, om gezamenlijk met den chef van het korps, de gedraglijsten der onder hunne bevelen dienende Paardenartsen in te vullen, zullen zich voortaan eveneens overeenkomstig het bovenstaande gedragen.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 54 I

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan Zr. Ms. besluit van den 20sten dezer, N°. 82, houdende nadere bepalingen nopens het genot van de verhooging op de soldijen voor diensten met het tirailleur-geweer.

Gelast dat voormeld besluit in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 24sten September 1864.

Voor den Minister,
De secretaris-generaal,
(get.) STAVENISSE DE BRAUW.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van onzen Minister van oorlog van den 19den dezer, N°. 65 I;

Gelet op ons besluit van 18 December 1859, N°. 55, waarbij onder anderen de bedragen der soldijen zijn vastgesteld, welke door de onderofficieren en verdere militairen, dienende bij de verschillende korpsen van de Landmagt, worden genoten;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen; dat met wijziging, in zoo verre, van de algemeene bepalingen, voorkomende aan den voet van de bijlage Litt. A, bij ons gemeld besluit gevoegd, het genot van de sub. 4°. bedoelde verhooging op de soldij ten behoeve van militairen, ingedeeld bij de kompagnien jagers en de tirailleur-kompagnien, zal blijven voortduren ook over den tijd gedurende welken de betrokken militairen bij eene andere jager- of tirailleur-kompagnie dan waartoe zij behooren, hunne eigenlijke tirailleur-dienst blijven voortzetten.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage den 20sten September 1864.

(get.) WILLEM.
De Minister van Oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 49 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat de derde verbeterde druk der *Handleiding bij de beoefening der Maleische taal en letterkunde voor de kadetten van alle wapenen bestemd voor de dienst in Nederlandsch-Indië*, door Dr. J. J. DE HOLLANDER, bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van drie gulden negentig cents, voor het leger en de departementen van algemeen bestuur.

Bijbl. IX.

10.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 27sten September 1864. (get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 77 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontwaard hebbende dat er onzekerheid bestaat, hoedanig gehandeld moet worden in het geval dat door de administratiën der gevangenis en de korpsen, ten behoeve van uit die gestichten ontslagen militaire gevangenen, gelden worden gezonden, voortspruitende uit de rekening van laatstgemelden, in de zoogenaamde uitgaanskassen.

Gelet op het bepaalde in artikel 52 van het Koninklijk besluit van den 4den November 1821, N°. 16, regelende de inrigting en het bestuur der gevangenhuisen binnen het Rijk;

Heeft goedgevonden te bepalen, dat wanneer door de administratiën der gevangenis ten behoeve van de militaire gevangenen, die weder bij hun korps terugkeeren, gelden van den hierbedoelden aard, aan de korpsen worden gezonden, het bedrag daarvan zal moeten worden gestort, in de rekening van het kleeding- en reparatiefonds van den belanghebbende.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 28sten September 1864. (get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 79 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger dat de werving voor het bataillon mineurs en sappeurs weder is opengesteld.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 28sten September 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 80 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Goedgevonden hebbende te bepalen:

1°. Dat gedurende den aanstaanden winter de oefeningen in de rijkunst, zoo voor officieren van onbereden wapens en diensten, als voor kweekelingen aan 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, in de garnizoenen waar zich bereden korpsen bevinden, uitgezonderd te *Vento*, weder op den gebruikelijken voet zullen plaats hebben.

2°. Dat ditmaal tot het geven van gemeld onderrigt, en alzoo van 1 November aanstaande tot 1 April 1865 van elk der na te meldene korpsen een peloton ter sterkte van

1 officier,	
2 wachtmeesters,	
5 korporaals,	
20 manschappen,	
2 officiers-	} paarden
en	
25 troepen-	

zal worden gedetacheerd, als van het 1° regiment dragonders uit *Deventer* naar *Leeuwarden*; van het 2° regiment dragonders uit *'s Hage* naar *Bergen-op-Zoom*; van het 3° regiment dragonders uit *Haarlem* naar *Nijmegen*, en van het 4° regiment dragonders uit *'s Bosch* naar *Breda*.

3°. Dat in verband daarmee door de zorg van den Heer Inspecteur van de geneeskundige dienst, de noodige maatregelen zullen worden genomen, ter voorziening in de veterinaire dienst bij de detachementen in die garnizoensplaatsen waar zich geen militaire paardenartsen bevinden, en

4°. Dat door de respectieve plaatselijke of garnizoens-kommandanten te *Bergen-op-Zoom*, *Nijmegen* en *Leeuwarden*, zoodra mogelijk op de meest voordelige wijze voor het Rijk, onderhandsche overeenkomsten zullen worden aangegaan voor de leverantie van fourages ten dienste van meergemelde detachementen, welke overeenkomsten ten spoedigste, ter goedkeuring aan hem Minister moeten worden ingezonden.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 21sten September 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Bureau der Artillerie.

N°. 24 A.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger, dat bij de Koninklijke Militaire Akademie voor het Leger en de Departementen van Algemeen bestuur tegen den prijs van f 0.21 verkrijgbaar is.

Herziene aanwijzing omtrent de inrigting, en het gebruik der getrokken kanons van 4 ℥, welke als leidraad bij de oefening met dien vuurmond moet worden gevolgd.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 10den October 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 5 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende, dat de derde herziene en verbeterde druk van de *Handleiding tot de kennis der waterbouwkunde, voor de kadetten der genie*, door D. J. STORM BUIJSING, met den daarbij behoorenden Atlas, bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van vier en twintig gulden voor het Leger en de Departementen van algemeen bestuur.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair tot algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 22sten October 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 63 P.

's Gravenhage, den 24sten October 1864.

Aan alle militaire autoriteiten van het leger.

De heer generaal-majoor het bevel gevoerd hebbende over de troepen die onlangs op de legerplaats bij *Milligen* vereenigd zijn geweest, heeft mij bij zijn rapport nopens de oefeningen en de dienst in dat kamp, o. a. een voorstel onderworpen tot wijziging van enkele artikelen der *Algemeene Instructie* betrekkelijk het kamperen van troepen op genoemde legerplaats, bedoeld bij mijne aanschrijving van den 22sten Maart jl. N°. 31 P.

Na overweging van dat voorstel, heb ik, ingevolge magtiging des Konings, mij medegedeeld bij missive van den Heer Minister van Staat, Directeur van Hoogstdezelfs kabinet, van den 13den der vorige maand N°. 34, goedgevonden te bepalen, dat de *Algemeene Instructie* zal worden gewijzigd, zooals op de hierbij gevoegde aanwijzing is vermeld.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Aanwijzing van eenige veranderingen en verbetering van misstellingen in de *Algemeene Instructie* betrekkelijk het kamperen van troepen op de *Legerplaats bij Milligen*, bedoeld bij de aanschrijving van het M. v. Oorlog van den 22sten Maart 1864, N°. 31 P. (*Rec. Mil.*, bladz. 41.)

Art. 59, blz. 15, reg. 10 v. b., staat: *Groote tenue enz.*; lees: *Groote tenue met sjerp enz.*

» 45, » 14, » 1, van onderen bij te voegen: Een sergeant-menage-meester en een korporaal-planton per bataillon tot het houden van toezigt op de keukens.

» 60, » 19, tusschen reg. 7 en 8 van boven te voegen: Het legstroo voor de politie-, front- en flankwachten, benevens voor de arrestanten, wordt op aanvraag van de chefs der brigades afzonderlijk verstrekt.

» 63, » 20, regel 10 en 11 v. o., staat: op de uren door den bevelhebber te bepalen; lees: bij de infanterie per bataillon, bij de kavallerie per regiment en bij de artillerie gezamenlijk.

» 75, blz. 25, reg. 12 v. b., staat: morgen- en avondschoot enz.; lees: morgen-, middag- en avondschoot enz.

Bijlage Litt. E.

blz. 59, tusschen reg. 15 en 14 v. o. te voegen: 12 uur Instructiepeloton.

» 59, » » 9 en 10 » » » 3 » Instructiepeloton.

» 40, » » 5 en 4 v. b. » Rukken de troepen eerst na 10½ uur in, dan vervalt voor het Instructiepeloton de oefening van 12 uur.

» 40, » » reg. 18 en 19 v. o. te voegen: 12 uur Instructiepeloton.

» 40, » » 14 en 15 » » » 5 » Instructiepeloton.

» 41, reg. 1 v. b., staat: ten 8½ uur enz.; lees: ten 8 uur enz.

» 41, » 2 » » staat: 9½ uur enz.; lees: 9 uur enz.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontwaard hebbende dat omtrent het witten, koolteren of zwart maken der muren in de kazernen, stallen en andere gebouwen welke voor rekening van het Rijk worden onderhouden, op verschillende wijze wordt gehandeld;

Acht het noodig te dien aanzien, het navolgende te bepalen :

1°. De wanden der vertrekken, portalen en gangen in de kazernen, hospitalen, infirmeriën en verdere militaire gebouwen, worden na te zijn schoon-gemaakt en waar zulks noodig is bijgepleisterd, éénmaal 's jaars en wel in de maand Mei of Junij gewit, en zoo noodig van onderen gekoolteerd of gezwart.

De wanden in de keukens en privaten van gemelde gebouwen, alsmede de binnenvlakken der muren van de stallen en rijbanen bij de korpsen in gebruik, ondergaan die bewerking *tweemalen* in het jaar; en wel de eerste maal in de maand Mei en de tweede maal in de maand November;

2°. De kalk, de koolteer, het zwartsel, de potten en de kwasten, benevens de boenders, tot voormeld einde in de kazernen en stallen benodigd, worden door den aannemer van het éénjarig onderhoud dier gebouwen *kosteloos* verstrekt;

Het werk wordt evenwel door de manschappen van de korpsen verrigt, met uitzondering van het bijpleisteren der muren, waarvoor gezegde aannemer zorg moet dragen;

3°. De eerstaanwezende officieren der genie, met het toezigt over de gebouwen belast, bepalen de hoeveelheden kalk, koolteer of zwartsel, benevens het aantal potten, boenders en kwasten welke, volgens het bepaalde bij punt 2, aan de korpsen moeten worden verstrekt, daarbij in acht nemende dat het *witten* zal bestaan in het achtervolgens *tweemaal* bestrijken van de muren met witsel; terwijl bij het *zwarten* het bestrijken slechts éénmaal zal behoeven te geschieden;

4°. Het schoonmaken, bijpleisteren, witten, koolteren of zwarten der muren in de overige gebouwen geschiedt geheel en al door de zorg van den aannemer in punt 2 aangewezen;

5°. De plaatselijke of garnizoenskommandanten overtuigen zich, in overleg met de eerstaanwezende officieren der genie, of het bepaalde in punt 1 al dan niet behoorlijk is nagekomen, en doen daarvan verslag in de kazernerings-staten, welke door hen op den 1sten Januarij en den 1sten Julij van elk jaar aan het Departement van Oorlog worden ingezonden.

6°. In de bestekken voor het éénjarig onderhoud der in punt 1 bedoelde gebouwen, moeten door de eerstaanwezende Ingenieurs de hoeveelheden door den aannemer te verstrekken grondstoffen en gereedschappen voor het witten, koolteren of zwarten der muren, voor elk korps afzonderlijk worden opgegeven.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 24sten October 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Secretariaat.

N°. 53 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van allen bij het Leger wien zulks kan aangaan :

1°. dat de verkoop van kaarten, enz., vervaardigd op het topographisch bureau van het Departement van Oorlog, te rekenen van den 1sten Januarij 1865 niet meer zal plaats hebben door eenen beambte van dat Hoofdbestuur, die van zijne bemoeijing deswege op de meest eervolle wijze wordt ontheven, maar opgedragen wordt aan de papier- en kunsthandelaren J. SMULDERS EN COMP. te 's Gravenhage, weshalve van dat tijdstip af, alle aanvragen om kaarten, niet meer aan het Departement van Oorlog maar aan genoemde handelaren moeten worden gerigt;

2°. dat bovenbedoelde verkoop zich aanvankelijk bepalen zal tot de kaarten, in nevensgevoegde lijst omschreven, en welke lijst tevens de prijzen aanwijst, waartegen de kaarten kunnen worden verkregen.

Gelast voorts dat deze beschikking in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 25sten October 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Namen der Kaarten, met opgave der prijzen voor particulieren.

Topographische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, in 62 bladen, benevens bladwijzer, verklaring en Titelblad. f 144—.

Afzonderlijke bladen dezer kaart.

Ameland, Schiermonnikoog, Uithuizen, Vlieland, Helder, Hillegom, Harderwijk, per stuk.	»	1—40.
Harlingen, Sneek, Medemblik, 's Gravenhage, Zierikzee, per stuk. »	»	2—20.
Stavoren.	»	1—80.
Enkhuizen, Goedereede, per stuk.	»	1—.
Groningen en Nieuwe Schans, Assen en Bourtange, Beilen en Roswinkel, Coevorden en Nieuw-Schoonebeek, Almelo en Dene-kamp, Groenlo en Ahaus, Kadzand en Middelburg, Sluis en Neuzen, per 2 bladen (deze bladen worden niet afzonderlijk verkocht)	»	4—.
Leeuwarden, Heerenveen, Steenwijk, Alkmaar, Zwolle, Amsterdam, Hattem, Utrecht, Amersfoort, Zutphen, Rotterdam, Gorinchem, Rhenen, Arnhem, Aalten, Willemstad, Geertruidenberg, 's Bosch, Vierlingsbeek, Bergen-op-Zoom, Breda, Eindhoven, Venlo, Hulst, Heerenthals, Valkenswaard, Roermond, Peer, Sittard, Maastricht, Heerlen, per stuk.	»	2—80.
Bladwijzer en verklaring; ieder.	»	1—.

NB. Het titelblad wordt niet afzonderlijk verstrekt, maar bij het verkoopen van een compleet exemplaar toegegeven.

Choro-topographische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, door den Luit.-generaal KRAIJENHOFF, in 9 bladen met bladwijzer » 20—.

Afzonderlijk blad 1 en 2 dier kaart, ieder.	f	1—20.
De overige bladen per stuk.....	»	2—60.
De bladwijzer.	»	»—60.
Nieuwe afstandswijzer van het Koninkrijk der Nederlanden	»	5—.
Topographische Kaart van de legerplaats bij Milligen	»	1—20.
Kaart van de kolonie Suriname, in 4 bladen.....	»	5—40.
Voorschrift ter vervaardiging van kaarten.....	»	6—.

NB. Behalve den nieuwen afstandswijzer van het Koninkrijk der Nederlanden, worden al de Kaarten enz., aan de officieren, aan de administratie van de korpsen en inrigtingen van het Leger, mitsgaders aan Boek- en Kunsthandelaars in Nederland verstrekt, met eene prijsvermindering van 25 pr. Ct.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 95 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende het met zijne voorkennis door den Heer Luitenant-Generaal Inspecteur der Infanterie herziene *Voorschrift ter regeling van de speciale instructie der officieren van het wapen der Infanterie*

Gelast dat voormeld voorschrift, hetwelk door hem volkomen is goedgekeurd, in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 28sten October 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Voorschrift ter regeling van de speciale instructie der officieren
van het wapen der Infanterie.*

GEMEENSCHAPPELIJKE OEFENINGEN.

I.

's Winters.

A.

§ 1. Van 15 October tot 15 April vereenigen zich de officieren eenmaal 's weeks, bataillongewijze, ter beoefening van de volgende wetenschappelijke onderwerpen :

- 1°. de elementaire en de toegepaste taktiek ;
- 2°. de veldverschansing ;
- 3°. de permanente versterkingskunst in hoofdtrekken ; de aanval en de verdediging van vestingen en forten, waarbij de dienst en de verrigtingen der infanterie tot in bijzonderheden, die der overige wapens slechts in de hoofdzaak worden nagegaan ;
- 4°. de wapenleer, waarbij het klein geweer en zijne munitien ook uit een wetenschappelijk oogpunt worden behandeld, en meer bepaald van ons geweer, de kogelbanen voor de verschillende afstanden, zijne trefkans en gebruik ; verder, de verschillende vuurmonden en munitien der artillerie, hunne trefkans, uit-

werking en gebruik, zonder meer dan noodig is, in technische details te treden;

5°. de militaire aardrijkskunde en statistiek van Nederland;

6°. de voornaamste episoden uit onze krijgsgeschiedenis in verband met de algemeene geschiedenis van het vaderland en die der koloniën.

§ 2. Deze zijn in de hoofdzaak en in verband met later te vermelden militaire wetenschappen diegene van welke ieder officier de elementaire kennis dient te bezitten en te onderhouden, om aan zijne bestemming te kunnen beantwoorden, en om onzen tegenwoordigen militairen staat te leeren kennen. Dewijl dit het te bereiken doel is, spreekt het van zelf dat men bij de behandeling in de eerste plaats de bestemming, den vermoedelijken werkring, en het vermoedelijke oorlogstoonel van het Nederlandsche leger, en onze strijdmiddelen, active en passive, op den voorgrond moet stellen; in de tweede plaats, dat men zich voornamelijk op het tegenwoordige standpunt der krijgswetenschap moet plaatsen; en eindelijk dat men de genoemde onderwerpen grondig moet behandelen, in verband met elkander, in toepassing op bestaande gegevens en bepaalde oorlogstoestanden, zoodat zij regtstreeks nut voor den oorlog opleveren.

§ 3. Opdat de behandeling grondig kunne zijn, zal men zich elken winter bepalen tot onderdeelen van een paar der genoemde vakken welke op zichzelve een geheel uitmaken.

§ 4. De korpskommandant regelt dit in algemeenen zin geruimen tijd vóór den aanvang der winteroefeningen, opdat eene behoorlijke voorbereiding mogelijk zij, of laat die regeling over aan de bataillonskommandanten, die dan hetzelfde in acht nemen, terwijl in beide gevallen tevens gelet wordt op hetgeen in vorige jaren beoefend is, ten einde eenig verband te bewaren.

§ 5. De bataillonskommandant belast zich met de *leiding van de werkzaamheden* geheel of gedeeltelijk, of draagt deze voor elk der te behandelen vakken aan een daartoe geschikt kapitein op; hij blijft echter in ieder geval verantwoordelijk voor den geregelden en goeden gang der bijeenkomsten.

§ 6. Hij die met de leiding belast is, deelt het ter behandeling gegeven onderwerp in, anders gezegd, ontwerpt een programma waarin de hoofdpunten in geregelde volgorde voorkomen, en wel zóó dat in iedere bijeenkomst — waarvan de tijd van duur niet bepaald is — zooveel mogelijk een geschikt geheel worde behandeld. Dit programma wordt, nadat het door den chef is goedgekeurd, in tijds aan de officieren medegedeeld, zoodat ieder hunner in staat zij den gang van zaken te overzien en zich op zijne beurt voor te bereiden.

§ 7. Op de bijeenkomsten ontwikkelt en beredeneert de officier met de leiding belast, de algemeene beginselen, de grondtrekken, de voornaamste stellingen, feiten en omstandigheden, de quintessens in één woord, en doet opgave van de bronnen die geraadpleegd kunnen worden; terwijl hij aldus de algemeene rigting aangeeft en de *toelichting* voorbereidt, neemt hij bij iedere voordragt uit deze aanleiding om: 1°. tot de officieren, meer bepaald tot de luitenants, vragen te rigten, ten einde zich te overtuigen dat hij begrepen werd, en die punten van andere takken der krijgswetenschap welke met het behandelde in regtstreeksch verband staan in herinnering te brengen, zoo als b. v. de trefkans en het gebruik van geweer en geschut bij het behandelen van den vesting-oorlog enz.; 2°. hun om beurten *het uitwerken van toelichtingen* op te dragen, hetzij toepasselijke voorbeelden uit de krijgsgeschiedenis, of onderstellingen op de kaart der omstreken, berekeningen die in de praktijk te pas komen, meer gedetailleerde of nadere beschouwingen over hetgeen in hoofdtrekken ontwikkeld werd en dergelijke.

§ 8. In de volgende bijeenkomst worden deze toelichtingen, na herinnering aan het uitgangspunt, medegedeeld. Daarbij moet men echter aan den officier geheele vrijheid laten om zich al of niet met dat uitgangspunt te vereenigen, evenzoo in de keus zijner bronnen en voorbeelden; hij moet gelegenheid hebben om zich op een zelfstandig standpunt te plaatsen en dit te verdedigen.

§ 9. Langs dien weg wordt verkregen dat men alle officieren meer bepaald bij de voordragt interesseert; dat men hen regstreeks tot de gemeenschappelijke oefening doet bijdragen; dat er nuttige discussiën zullen ontstaan aan welke allen kunnen deelnemen; daarbij moeten natuurlijk bespiegelingen van weinig praktisch nut vermeden worden en een kameraadschappelijken zin op den voorgrond blijven. Het leiden en resumeren van die discussiën kan wel niet anders als tot de taak van den bataillons-kommandant behooren.

§ 10. Van het verhandelde op deze bijeenkomsten zullen door een daartoe gesigneerd officier *notulen* worden aangehouden, welke de meest belangrijke punten behelzen, en waarvan op de volgende bijeenkomst voorlezing gedaan wordt.

§ 11. Bij het einde van het seizoen worden deze *notulen*, met het programma, en de voornaamste *toelichtingen* beoordeeld door den bataillons-chef, ingediend aan den regements-kommandant; deze oordeelt naar die bescheiden en naar zijne persoonlijke bevinding in hoever overeenkomstig de bedoeling van dit voorschrift gehandeld is, en doet daarvan blijken; hij legt verder die bescheiden over tot hetzelfde einde aan den militair bevelhebber bij het instructie-rapport, en bewaart ze na terugontvangst ter beschikking van den inspecteur; in het instructie-rapport wordt van deze instructie der officieren een beknopt verslag opgenomen.

§ 12. De kapiteins boven de 50 jaar of die in bevordering zijn voorbijgegaan, kunnen van het bijwonen der onder A bedoelde bijeenkomsten worden verschoond.

B.

§ 13. Afscheiden van de onder A bedoelde bijeenkomsten vergaderen de officieren om de 14 dagen tot het beoefenen van de velddienst en den kleinen oorlog in 't algemeen.

De wijze waarop dit behoort te geschieden is uiteengezet in den »Leidraad bij de oefeningen van een bataillon in de velddienst» (vooral in de §§ 4 en 12—19) bedoeld in de ministerieële aanschrijving van 21 Mei 1864, n°. 83 P (1), en het zal dus niet noodig zijn hierbij langer stil te staan. Deze bijeenkomsten zullen andermaal ruime gelegenheid geven om de officieren om beurten nuttig bezig te houden, hun oordeel te ontwikkelen, hunne praktische kennis te vermeerderen en wrijving van denkbeelden uit te lokken. De §§ 10 en 11 zijn hierop van toepassing.

C.

§ 14. Op de andere 14 daagsche bijeenkomst — er zijn dus twee bijeenkomsten in de week — worden besproken:

- 1° de exercitie-reglementen en verdere oefenings- en dienstvoorschriften;
- 2° het reglement van krijgstucht en de militaire regtspleging;

(1) Op de bijzonder nuttige strekking van dit werkje is de aandacht van het leger over het algemeen gevestigd, bij aanschrijving van het Departement van oorlog, van den 9den April 1864, n°. 68 P (*Rec. Mil.* blz. 38).

3°. de kompagnies-administratie ;

4°. de gezondheidsleer ;

5°. de militiewet.

Naar aanleiding van § 3 doen de bataillons-kommandanten uit deze onderwerpen eene keuze, en worden in de leiding bijgestaan door de kapiteins. Van het behandelde wordt in het instructie-rapport beknopt melding gedaan.

§ 15. Te dezer zake diene het volgende :

Blijkens mijne ondervinding is de werktuigelijke kennis der exercitie-reglementen en der verdere oefenings-voorschriften in den regel voldoende. De officier — en binnen zekere grenzen ook de onderofficier — moet echter niet alleen de recepten van de exercitie-reglementen kennen en die weten uit te voeren, hij moet tevens weten hoe en wanneer die recepten te gebruiken. Hij moet de beginselen nagaan in het reglement aangenomen tot grondslag voor de vuren, de formatiën en bewegingen, de beginselen tot aanval of verdediging; hij moet weten wanneer en hoe hij die moet aanwenden en wijzigen; hij moet in één woord de reglementen taktisch, kritisch leeren behandelen, als zijnde dit het eenige middel om tot de ware wetenschap en toepassing daarvan te geraken. Hoewel nu deze studie gerekend kan worden tot het gebied der taktiek te behooren, komt het echter wenschelijk voor onze reglementen in dien zin afzonderlijk te behandelen.

Eene andere leemte bij de behandeling der oefenings-voorschriften in het algemeen bestaat hierin, dat er niet genoeg onderscheid wordt gemaakt tusschen de hoofdzaken en de nevenzaken, dat vooral het jeugdige kader niet genoeg gewezen wordt op die details waarop het bij de instructie voornamelijk aankomt, ten gevolge waarvan deze dan ook in vele opzichten gebrekkig is; tot die hoofdzaken behooren, voor zooveel het detail onderwijs aangaat, b. v. de ruimte welke de man in het gelid moet innemen om zijn geweer gemakkelijk te kunnen behandelen; het vlak, vast en stil liggen van de geweren en het brengen in den aanleg daarvan zonder zoeken, met het oog op de vuren; de snelle en geregelde lading bij het schijfschieten; de ontleding en het goed inzetten van den pas om de afstanden niet terstond te zien verloren gaan; de zwenking, met het oog op eene spoedige en geregelde formatie in bataille en in carré; het bewaren van de afstanden in de kolonne, bij de déployementen, en de spoedige rigting bij de opvolgende formatiën in bataille om de volgende afdelingen niet te misleiden of op te houden; de dekking van het ligchaam door het geweer bij het bajonetschermen, de kracht en de snelheid der stooten, de beknoptheid der parades; het oordeelkundig gebruik maken van het terrein en de stuitte bij het tiraileren, enz.

Onder de dienstvoorschriften zijn er welke niet door eene dagelijksche toepassing onderhouden worden, en die daarom van tijd tot tijd bij voorkeur moeten worden herdacht.

De beoefening van het reglement van krijgstucht laat te wenschen in dien zin, dat voor de zedelijke en militaire ontwikkeling van jeugdige officieren en onderofficieren weinig partij getrokken wordt van de vruchtbare beschouwingen waartoe de denkbeelden van krijgstucht, ondergeschiktheid, pligtbesef, eerbied voor meerderen, eensgezindheid, kameradschap, korpsgeest, eergevoel en vaderlandsliefde stof geven. Dit behoort meer bepaald tot de taak van den chef.

Het onderwijs in de kompagnies-administratie geldt alleen de luitenants; het bepaalde bij de ministeriële circulaire van 16 December 1861, n°. 41 B (1),

(1) Deze aanschrijving luidt voor zooveel het hierbedoelde punt betreft, in de hoofdzaak als volgt :

blijft echter bovendien van kracht, en de bataillons-chefs zullen zich onder anderen bij hunne driemaandelijksche inspectiën op praktische wijze moeten overtuigen van de naleving en de resultaten.

Bij het behandelen der gezondheidsleer moet meer partij getrokken worden van de speciale kennis der officieren van gezondheid, ook om eenige kennis omtrent het aanbrengen van directe geneeskundige hulpmiddelen onder de officieren te verspreiden; overleg met den eerstaanwezenden officier van gezondheid is daartoe noodig.

II.

's Zomers.

§ 16. Van 15 April tot dat de miliciens der ligting van het loopende jaar in de bataillons overgaan, zullen de officieren, meer bepaald de luitenants, één- of tweemaal 's weeks geoefend worden in:

1°. het opnemen van terrein op den pas en het oog; idem met instrumenten; idem van een vestingfront. De aldus opgenomen terreingedeelten of vestingwerken worden in teekening gebragt met bijvoeging eener ophelderende beschrijving in algemeenen krijgskundigen zin;

2°. het verkennen van een bepaald terreingedeelte, b. v. van een gedeelte eener rivier, hetzij van versterkingen, hetzij van eene landstreek; het doel der verkenning moet natuurlijk bepaald worden aangewezen; de beschrijving is hierbij de hoofdzaak, de schets of teekening tot opheldring, de nevenzaak; de beschrijving moet dus al die bijzonderheden van het terrein, van de werken en van statistieken aard behelzen, welke met het oog op het aangegeven doel noodig en nuttig zijn, en ten slotte resumeren hoe dit dien-tengevolge het best kan worden bereikt.

Het opzoeken eener geschikte stelling, of van een terrein geschikt tot kamp of bivak, kan op dezelfde wijze worden behandeld;

3°. voor zooveel het 's winters niet geschied is, naar aanleiding der wetenschappelijke bijeenkomsten, zal men met alle officieren, op het terrein, de vestingwerken ter plaatse of in de nabijheid aanwezig, bespreken, nagaan met welk doel zij werden aangelegd, hoe daarvan partij getrokken moet worden ter verdediging, en hoe een aanval zou kunnen geschieden; voor hetzelfde geval, zal men van de bij punt 4, § 1, bedoelde artillerie-voorwerpen gaan kennis nemen, en verder zoodanige artillerie exercitiën beoefenen als voor den infanterie-officier nuttig kunnen geacht worden.

§ 17. Voor de regeling en de leiding dezer oefeningen gelden de §§ 4 en 5; voor de werkzaamheden in 1 en 2 bedoeld, zullen de luitenants in twee of meer ploegen worden ingedeeld; voor die onder 3, is overleg met en medewerking van den eerstaanwezenden officier der genie of den kommanderenden officier der artillerie noodig.

Inzonderheid zullen de kapiteins een meer werkzaam deel aan de verdere opleiding en vorming der jonge officieren behooren te nemen.

Zij zullen dan ook met het oog op art. 13 van het reglement op de inwendige dienst enz. voor de infanterie, in verband met art. 9 van dat reglement en art. 148 van het provisioneel reglement voor de administratie bij de landmagt, geen gelegenheid mogen verzuimen, om hunne onderhoorige luitenants met ernst en klem tot het wel betrachten hunner pligten en ook het aanleeren der kompanies-administratie aan te houden.

Met betrekking tot de laatste aangelegenheid, behoeft nauwelijks als een der meest geschikte middelen te worden aangewezen, dat de kapiteins bij het nazien of collationneren dier administratie, zoowel maandelijks bij hunne algemeene visitatie, als op het einde van het kwartaal, vóór het indienen der driemaandelijksche monsterrollen en andere verantwoordingsstukken, zich door de luitenants te doen bijstaan.

§ 18. Uit § 16 blijkt, dat hier bedoeld worden, speciale praktische oefeningen voor de officieren, gedurende den tijd van het rekruten-onderwijs. Verdere praktische oefeningen welke aan de infanterie kunnen te pas komen en waarbij de troep noodig is, moeten daarna ook door den troep worden meêgemaakt, en dus zooveel mogelijk dienstbaar zijn aan allen. Daartoe behooren, b. v. het maken van ingravingen voor scherpshutters, schild- en veldwachters; van kookgaten, veldschilderhuizen, bivakbeschuttingen en dergelijke, welke zooveel mogelijk in verband met de detailoefeningen der compagnieën in de velddienst moeten plaats hebben. Aan meer uitgebreide werkzaamheden, als het maken van loopbruggen, het opwerpen van veldwerken, het geregeld aanvallen of verdedigen van permanente werken — een en ander in verband met manoeuvres, — zal door het geheel, bij beurten, worden deelgenomen, en niet door enkele onderofficieren en manschappen bij wijze van corvée; de vereischte voorloopige werkzaamheden kunnen echter reeds in den rekruten-tijd aan de officieren worden opgedragen.

§ 19. De hierbedoelde oefeningen worden in het instructie-rapport beknopt vermeld, of in afzonderlijke verslagen, voor zooveel de werkzaamheden in plaats gehad hebbende manoeuvres in verband stonden. Met de uitgewerkte stukken onder 1 en 2 van § 16 bedoeld, wordt overigens gehandeld, zoo als voor de toelichtingen in § 11 is voorgeschreven.

§ 20. Bij detachementen van minder dan een bataillon, zullen de gemeenschappelijke winter- en zomeroefeningen zooveel mogelijk volgens dit voorschrift plaats vinden.

§ 21. De korps-chefs worden uitgenoodigd om de voorschreven oefeningen met alle gepaste middelen voor te staan en aan te moedigen, ook door dikwerf daarbij tegenwoordig te zijn, en zich ook bij die gelegenheden van den goeden gang overtuigen, opdat het doel, namelijk het vormen van wetenschappelijk, maar vooral van praktisch bekwame officieren bereikt worde. Bij de regeling van een en ander zullen zij de eischen van de eigenlijke dienst steeds in het oog houden.

INDIVIDUELE OEFENINGEN.

I.

Taktische onderstellingen.

§ 22. Voor het schriftelijk uitwerken van taktische onderstellingen blijft de ministeriële aanschrijving van 24 November 1859, n°. 14 A, van kracht. De toepassing van punt 3 (1) van die aanschrijving door de bataillons-kommandanten geschieden in verband met de §§ 7, 15 en 16 van dit voorschrift; die bepaling van punt 3 is overigens ook toepasselijk op officieren, welke uit hoofde van speciale betrekkingen of om andere redenen de gemeenschappelijke oefeningen niet konden bijwonen.

Ter zake van de onderstellingen zelven moet hier nog worden opgemerkt, dat zij den vijand, na zijn eerste optreden, in den regel werkeloos laten,

(1) Dit punt bevat in de hoofdzaak, dat de verslagen en schetsen of teekeningen, betrekkelijk de taktische onderstellingen, door de subalterne officieren uit te werken, overeenkomstig het bepaalde bij aanschrijving van het Departement van oorlog van den 6den Julij 1848, n°. 35 B, niet meer aan den Minister behoeven te worden gezonden; dat ten aanzien van het opgeven en doen uitwerken van die onderstellingen onderscheid moet worden gemaakt tusschen de officieren, die sedert tal van jaren de wetenschappelijke oefeningen hebben bijgewoond en soms van meer dan gewone kunde hebben doen blijken, en de jonge luitenants, voor wie het vervaardigen van opstellen en teekeningen tot hunne oefening of verdere opleiding noodig is; en dat derhalve deze individuele oefening der officieren niet bij wijze van toerbeurt zal mogen worden geregeld.

in stede van hem ten gevolge van onze maatregelen handelingen toe te schrijven, welke ons tot nieuwe handelingen of tot wijziging van de genomen maatregelen noodzaken. Dit mag echter niet leiden tot verhalen van onderstelde gevechten.

II.

Facultatief werk.

§ 23. Op het werk door de officieren facultatief te verrigten hebben betrekking de ministeriële aanschrijvingen van 15 November 1858, n°. 59 B, en de straks genoemde van 24 November 1859, n°. 14 A, eenigzins gewijzigd door die van 14 Mei 1852, n°. 51 B.

Uit de laatstgenoemde blijkt, dat het facultatieve der zaak zich ook moet uitstrekken tot de kwestie van de beoordeeling, en het alzoo aan den officier is voorbehouden om eene beoordeeling te verzoeken of die te wraken; in ieder geval zal dit werk aan den chef eene nieuwe gelegenheid geven om den ijver en de kennis van den betrokken officier nader te kunnen beoordeelen. In de hierbedoelde aanschrijving van 14 Mei 1862 is tevens gewezen op de zamenstelling der commissie ingeval eene beoordeeling gewenscht wordt. Te dezer zake moet ik nog doen opmerken, dat die commissiën zich soms op eene oppervlakkige, van weinig belangstelling en zaakkennis getuigende wijze van hare taak hebben gekwet, en b. v. een verdienstelijken arbeid ter zijde stelden, omdat daarbij van andere werken als bronnen partij was getrokken, en die arbeid volgens haar oordeel dus niet oorspronkelijk was.

Verder is omtrent den aard van het facultatieve werk, het denkbeeld van zuiver militaire of krijgskundige onderwerpen te veel, te uitsluitend op den voorgrond getreden, en leidt dit tot eenzijdigheid. Natuurlijk is het verkrijgen van *militaire kennis* voor den officier in de eerste plaats zaak; maar ook elke andere studie, al heeft zij geen bepaald militair onderwijs ten doel, al beoogt zij alleen de vermeerdering van *algemeene kennis*, is goed en aanbevelenswaardig. Daartoe behooren onder anderen de algemeene geschiedenis, land- en volkenkunde, natuurkundige wetenschappen, letterkunde en van deze vooral de vreemde talen, eene kennis welke voor den officier ieder oogenblik hare praktische voordeelen kan opleveren; de officier krijgt daardoor niet alleen meer geschiktheid, meer waarde als militair, maar ook voor de verschillende maatschappelijke betrekkingen waartoe hij kan groepen worden, terwijl zijn aanzien en dat van zijn stand in het algemeen daarbij winnen.

Een regements- of bataillons-chef die de zaak goed begrijpt en ter harte neemt, zal in dezen geest zijne officieren aanmoedigen; en om de toepassing gemakkelijk te maken, ook voor mingeoefenden, naar de bedoeling der ministeriële aanschrijving van November 1860, eene lijst geven van geschikte onderwerpen, met bijvoeging van de werken enz. ter raadpleging, waaruit dan eene keuze kan gedaan worden, blijvende het echter aan de officieren die tot het maken van facultatief werk genegen zijn, voorbehouden om ook buiten die lijst eene keuze op te geven; zij kunnen zich dan tevens verklaren omtrent de kwestie van beoordeeling.

De chef die de zaak goed begrijpt, zal, in één woord, alles wat het facultatieve werk betreft in den meest vrijgevig zinn opvatten.

's Gravenhage, den 22sten October 1864.

*De luitenant generaal,
buitengewoon Adjudant des Konings,
Inspecteur der infanterie,
DUYCKER.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan 's Konings besluit van den 24sten der vorige maand, n°. 44, waarbij Zijne Majesteit onder anderen heeft gelieven te bepalen :

a. dat gedurende het jaar 1865 voor eerste uitrusting en voor het kleedings- en reparatiefonds, mitsgaders voor de verschillende fondsen van inwendig beheer bij de korpsen van het leger, de toelagen zullen worden te goed gedaan en aan het Rijk in rekening geleden, welke daarvoor op de hierbij gevoegde tabellen litt. A, B, C en D (1) zijn aangewezen ;

b. dat het *maximum* der te doene uitgaven voor administratiekosten, bij de verschillende korpsen van het leger, gedurende opgemeld jaar, zoodanig wordt vastgesteld, als op de almede hierbijgevoegde tabel litt. E is omschreven, mitsgaders dat daaruit wegens schadeloosstelling voor bureau-kosten aan de daarop regthebbende officieren en anderen, gedurende meergemeld jaar, zoodanige sommen zullen worden uitbetaald als op den insgelijks hiernevens gevoegden staat litt. F worden aangeduid ;

Brengt voorschreven beschikkingen des Konings, mits deze, ter kennis van de onderscheidene militaire autoriteiten en korpsen, en bepaalt tevens :

1°. dat de soort en hoeveelheid der voorwerpen, waaruit de kleeding en uitrusting der onderofficieren en verdere manschappen van het leger moet bestaan, zoodanig zullen wezen, als op den staat litt. G is aangeduid ;

2°. dat de wollen stoffen voor de kleeding en uitrusting der onderofficieren en manschappen, gedurende opgemeld jaar, aangeschaft en uitgegeven zullen moeten worden tegen de prijzen op den staat litt. H, aangewezen ;

3°. dat voor de nieuwe goederen en de voorwerpen van kleeding en uitrusting, welke gedurende het jaar 1865 bij de korpsen zullen worden aangeschaft en aangemaakt, als *maximum*, de prijzen zullen kunnen worden besteed en te goed gedaan, daarvoor op de staten I, K en L omschreven ;

4°. dat de voorwerpen van ledergoed en paardentuig, van wapenen en nachtligging, waarvan de onderscheidene korpsen moeten zijn voorzien, mitsgaders de prijzen en de tijd van duur voor ieder dier voorwerpen vastgesteld, omschreven zijn op de staten litt. M, N en O ; blijvende echter, ten aanzien van de voorwerpen van ledergoed van oud model (zeemleder), nog bij de korpsen voorhanden, de bepalingen gehandhaafd, in de beschikking dezerzijds van den 25sten Januarij 1861, n°. 20 B, vervat ;

5°. dat voor de goederen in 's Rijks gevangnissen aangemaakt wordende, door de korpsen de confectieloonen moeten worden vergoed, welke daarvoor, op den staat litt. P zijn uitgetrokken ;

6°. dat de voorraad van stoffen en goederen, mitsgaders die der verwisselstukken voor wapenen, welke in de magazijnen der korpsen moeten zijn opgelegd, zoodanig zullen behooren te wezen, als op de staten litt. Q en R wordt omschreven, zullende die voorraad steeds zooveel mogelijk op het *maximum*, doch ook binnen die grenzen moeten worden gehouden, waartoe, voor zooveel de stoffen en voorwerpen aangaat, welke niet registreerds door de hoofdadministratiën der korpsen zelve worden aangeschaft, de noodige opgaven en aanvragen, van die zijde, te zijner tijd zullen behooren te worden gedaan ;

7°. dat de stoffen en goederen, die op den 31sten December aanstaande in

(1) De hier vermelde en verder aangehaalde Tabellen zijn uithoofde harer uitvoerigheid niet kunnen opgenomen worden.

de magazijnen der korpsen voorhanden zijn, op dien datum tegen de prijzen, welke daarvoor bij de dispositie dezerzijds van den 6den November 1865, n°. 58 I, zijn vastgesteld, zullen moeten worden overgebracht en dan ook in het jaar 1865 tegen die prijzen, en wel bij voorkeur, moeten worden uitgegeven; wordende echter hiervan uitgezonderd:

A. de *voeringbaai*, het *voeringlinnen*, de *loodkleurige kanefas*, het *lissen galon*, het *galon voor waltrappen*, de *platte, vierkante en figuurtres*, mitsgaders de *knoopen*, welke tegen de prijzen bij de tegenwoordige beschikking vastgesteld, moeten worden overgebracht, en te beginnen met 1°. Januarij 1865, ook tegen die prijzen moeten worden uitgegeven;

B. de voorwerpen van reeds vervallen modellen nog bij de korpsen aanwezig, en de voorwerpen tot het ledergoed, paardentuig en nachtleger behoorende, welke tegen de prijzen, waarvoor zij thans in de magazijns-rekening genoteerd staan, zullen moeten worden overgebracht en te beginnen met 1°. Januarij 1865, worden uitgegeven.

De door het bovenstaande te ontstane verschillen, moeten op den staat litt. V.V., behoorende bij de magazijnsverantwoording over het 4de kwartaal dezes jaars, worden verrekend;

8°. dat de stoffen en goederen welke in den loop van het jaar 1865 zullen worden aangeschaft en aangemaakt, tegen de prijzen bij deze beschikking vastgesteld, aan de onderofficieren en manschappen in rekening moeten worden gebracht;

9°. dat alsnu bij de korpsen van het leger, ter voorziening in de behoefte voor het jaar 1865, contracten moeten worden gesloten voor de leverancie van al de voorwerpen, de kleeding en uitrusting, het ledergoed en paardentuig bij de troepen uitmakende, met uitzondering van de voorwerpen tot het *nachtleger* behoorende, mitsgaders van de *ordinaire, onderofficiers- en uitmonstering-lakens*, de *roode saai*, alsmede de *katoenen hemden*; zullende tot het aangaan van contracten voor die artikelen, voor zooveel noodig, later magtiging worden verleend.

Gelast dat deze met de bijlagen, in het *Recueil Militaire* zal worden geplaatst, om te strekken tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 7den November 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 51 P.

's Gravenhage, den 11den November 1864.

*Aan de kommanderende officieren van al de korpsen van
het Leger en van het koloniaal werf-depôt.*

Het gebeurt meermalen dat personen, die te voren hebben gediend, doch die laatstelijk ontslagen zijn op eene wijze, welke niet toelaat hen weder in militaire dienst aan te nemen, met verzwijging van hunne laatste dienst, een extract-stamboek weten te verkrijgen van het korps bij hetwelk zij primitief behoorlijk waren gepasporteerd.

Ten einde zooveel mogelijk te voorkomen, dat van zoodanig extract gebruik worde gemaakt, om andermaal als vrijwilliger of als plaatsvervanger op te treden, heb ik goedgevonden te bepalen, dat voortaan ten aanzien van ieder man, van wien het blijkt dat hij te voren heeft gediend, hetzij bij hetzelfde of bij

een ander korps, in het stamboek daarvan, na de aantekening van het ontslag, het stamboek-nummer worde vermeld, waarop de betrokken persoon op nieuw ingeschreven is, en wel op deze wijze:

»Zie verder N°. op het stamboek bij , en »dat daarvan op den mutatie-staat melding worde gemaakt.»

Onder mededeeling hiervan heb ik de eer u te verzoeken dienovereenkomstig te handelen, en te zorgen, dat bij het inschrijven van vroegere diensten, het bedoeld nummer van het voorgaande korps worde opgegeven.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 24 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan Zijner Majesteits besluit van den 12den dezer N°. 54;

Heeft de eer mits deze de belanghebbenden te onderrigten, dat het Zijner Majesteit heeft behaagd bij voorschreven besluit te bepalen, dat het bedrag der schadeloosstelling wegens het gemis van fourrages aan de daarop regthebbende generaals, hoofd- en verdere officieren bij het Leger, gedurende het jaar 1865 toe te kennen, tegen vijf en zestig cents (f 56—65) per paard en per dag, zal worden berekend.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 17den November 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 47 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt naar aanleiding van een daartoe door den Heer Generaal-Majoor Gouverneur der Koninklijke Militaire Akademie gedaan voorstel ter kennis van het leger, dat voortaan de aanvragen tot het ontvangen van boekwerken, bij die inrigting verkrijgbaar gesteld, in den regel door de korpsen, op den 1^e van elk kwartaal aan de Akademie behooren te worden ingezonden;

Alleen in bijzondere omstandigheden zal eene aanvraag tusschentijds kunnen geschieden.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 26sten November 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

Militaire Administratie.

N°. 29 I.

's Gravenhage, den 23sten November 1864.

Aan de heeren generaals en verdere officieren van het leger, deelgenooten aan de weduwen- en weezenkas voor de officieren der landmagt.

De negen-en-veertigste jaarlijksche rekening en verantwoording van de directie der weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt, over den jare 1863, door mij opgenomen en gesloten zijnde, heb ik de eer de uitkomst daarvan aan het leger mede te deelen.

De ontvangst heeft bestaan :

1 ^o . Van officieren tot het leger behoorende (met inbegrip van de contributiën der officieren in <i>West-Indië</i> en van die der gedetacheerden in <i>Oost-Indië</i>):	
a. Gewone contributie.	f 80,625.51 ^s
b. Doorlopende idem.	» 27,618.22 ^s
c. Contributie bij vermeerdering van traktement. »	18,551.56 ^s
d. Inleggelden en verhooging daarvan.	» 44,992.06 ^s
	<hr/> f 171,784.97
2 ^o . Voor gepensioneerde officieren :	
a. Gewone contributie.	f 10,669.15
b. Doorlopende idem.	» 10,462.17
c. Inleggelden en verhooging daarvan.	» 2,314.77
	<hr/> f 23,446.09
3 ^o . Op de pensioenen van weduwen en de onderstandgelden van weezen ingehouden wegens onaangezuiverde inleggelden.	» 942.61
4 ^o . Contributie van hertrouwde weduwen, naar aanleiding van art. 7 van het Koninklijk besluit van den 17den Julij 1854, n ^o . 100.	» 676.00
5 ^o . Twee percent van het bedrag der gedane leverantiën aan de korpsen van het leger, ingevolge art. 1 van het Koninklijk besluit van den 3den November 1842, n ^o . 71.	» 18,564.61 ^s
6 ^o . Renten van ingeschreven kapitalen op het grootboek der Nationale schuld.	» 71,000.00
7 ^o . Subsidie uit 's rijks schatkist, toegestaan bij de wet van den 29sten December 1862 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 250)	» 12,000.00
8 ^o . Gelegateerd door wijlen den gepensioneerden officier van gezondheid der 1ste kl. J. A. RAUWEN een certificaat Nederlandsche schuld, groot f 1000.00, rentende 5 percent, na aftrek der kosten voor regt van successie en overgang, enz., bedragende.	» 665.54
	<hr/> Makende eene totale ontvangst van. f 299,079.62 ^s

Waartegen de uitgaven zijn geweest :

(met inbegrip van de gedane betalingen in *West-Indië*.)

1 ^o . Het nadeelig saldo op den 1sten Januarij 1863. f	5,248.28
2 ^o . Voor pensioenen aan weduwen.	» 270,218.68
3 ^o . Toelagen aan 14 weduwen, voor 26 kinderen boven het getal van drie.	» 1,145.95

Transportere f 274,612.91

Per Transport ontvangst f 299,079.62⁵

Per Transport f. 274,612.91

4 ^o . Onderstandgelden voor 26 ouderlooze kinderen. »	5,351.76
5 ^o . Begrafeniskosten van 50 overleden officieren. . »	5,000.00
6 ^o . Uitkeering aan een verminkt militair van de renten van een daartoe deponeerd kapitaal. . »	195.00
7 ^o . Aan den Amanuënsis, als defrojement wegens schrijf- en drukloozen, enz. »	200.00
8 ^o . Voor aankoop van een kapitaal van f 10.000.00 aan inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, rentende 2½ p. Ct. »	6,528.78
	<hr/>
	» 288,068.45
Zoodat op den 1sten Januarij 1864 in kas blijft.	f 41,011.17 ⁵
Wijders voorhanden aan inschrijvingen op het grootboek der Nationale schuld, rentende 2½ pct., eene kapitale som van.	f 2,845,000.00
Op den 1sten Januarij 1863 bedroeg het getal weduwen.	665
Hetwelk in het jaar 1863 is vermeerderd met.	51
	<hr/>
	Te zamen. 694
Daarentegen zijn er overleden.	55
Hertrouwd.	5
	<hr/>
	56
Waardoor op den 1sten Januarij 1864 het getal gepensioneerde weduwen bedraagt.	638

De Minister van Oorlog,
(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 59 P.

ALGEMEENE ORDER VOOR HET LEGER.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Van zijnen ambtgenoot van marine ontvangen hebbende afschrift eener dagorde, houdende 's Konings dankbetuiging aan de kommanderende en verdere officieren en de mindere schepelingen van de vier oorlogsbodems, welke onlangs deel genomen hebben aan de krijgsverrigtingen in de Japansche wateren.

En overtuigd dat het leger met de meeste belangstelling en sympathie alles verneemt wat betrekking heeft op de dapperheid, waarmede 's Konings zeemagt, bij gemelde gelegenheid, haren alouden roem zoo waardiglijk heeft gehandhaafd;

Heeft het genoegens voorschreven dagorder ter kennis van het leger te brengen, met bepaling dat deze op drie achtereenvolgende gewapende appels aan de troepen zal worden voorgelezen.

's Gravenhage, den 14den December 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*DAGORDER voor Zijner Majesteits schepen en vaartuigen
van oorlog en voor het korps mariniers.*

Zijne Majesteit onze geëerbiedigde Koning heeft mij opgedragen, en het is mij eene aangename taak om mij van dezen last te kwijten, om Hoogstdeszelfs bijzonderen dank te betuigen aan de kommanderende officieren, verdere officieren en mindere schepelingen, van de vier oorlogsbodems, welke deel hebben genomen aan de krijgsverrigtingen in de Japansche wateren, bij gelegenheid van het met geweld openen van de binnensee van dat Rijk, voor hun lofwaardig gedrag bij die gelegenheid aan den dag gelegd.

De namen dier vier oorlogsbodems met hunne dappere bemanning behooren hierdoor voortaan tot de geschiedenis.

De hoon, ten vorigen jare der Nederlandsche vlag door den vorst van Nagato aangedaan, is op eene schitterende wijze gewroken, terwijl de eer dier vlag roemrijk is gehandhaafd, onder het oog van Engeland's, Frankrijk's en Noord-Amerika's vlootvoogden.

Het is mij hoogst aangenaam dat ik geroepen ben u namens onzen geliefden Vorst, Hoogstdeszelfs welgevallen en erkentenis over te brengen en voeg daarbij de verzekering, dat ik ten volle vertrouwd op uwen moed, wanneer de omstandigheden het andermaal mogten vorderen, om de eer van onze geliefde driekleur ongeschonden te bewaren.

LEVE DE KONING!

's Gravenhage, den 7den December 1864.

De Minister van Marine,

(get.) W. J. C. H. VAN KATTENDIJK.

Voor eensluidend afschrift.

De secretaris-generaal bij het Departement van marine,

(get.) A. KLERCK.

*Militaire Administratie.*N°. 55 I.

's Gravenhage, den 9den December 1864.

Aan de militaire en administratieve autoriteiten bij het leger.

Het heeft Zijne Majesteit behaagd bij besluit van den 8sten dezer, n°. 55, eenige wijzigingen en uitbreidingen vast te stellen van het reglement op het fonds ten behoeve van onderofficieren enz. die, onder toekenning van gagement of van gratificatie, uit de militaire dienst worden ontslagen, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 5den Maart 1842, n°. 61, onder bepaling tevens dat een en ander met den 1sten Januarij 1865 in werking zal treden.

Ik heb die wijzigingen en uitbreidingen doen opnemen in het thans nog in werking zijnde reglement, ten einde de vroeger vastgestelde voorschriften, voor zooveel die blijven gehandhaafd, met de thans door den Koning gearresteerde een geheel te doen uitmaken.

Een exemplaar daarvan is bij deze beschikking gevoegd.

In verband daarmede heb ik de mede hierbijgevoegde instructie vastgesteld, ter uitvoering van het gewijzigd reglement, om in vervanging te strekken van die welke is gearresteerd bij de dezerzijdsche beschikking van den 29sten Julij 1842, n°. 4 B, welke laatste met het einde van het loopende jaar wordt ingetrokken en buiten effect gesteld; zullende nogtans, ten aanzien van het tot stand brengen der afrekeningen van de korpsen met de instelling, over het loopende jaar, de tot dusverre bestaan hebbende voorschriften moeten worden opgevolgd.

Onder opmerking dat door deze geene wijziging wordt gebragt in de thans in werking zijnde voorschriften nopens het verstrekken van voorschotten op gagementen en pensioenen van gewezen militairen beneden den rang van officier, bedoeld bij het 2de lid van artikel 1 van het gewijzigde reglement, heb ik de eer de militaire administratieve autoriteiten bij het leger uit te noodigen zich, ieder voor zooveel hem aangaat, overeenkomstig dat gewijzigde reglement, en die vernieuwde instructie ter uitvoering daarvan, te gedragen en er tevens voor te zorgen, dat de deelgerechtigden aan het fonds, voor zooveel noodig, bekend worden gemaakt met de bepalingen, daarin vervat.

En zal deze in het *Recueil Militair* worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

*De Minister van Oorlog,**(get.) J. W. BLANKEN.*

(Volgt het Reglement op het fonds ten behoeve van onderofficieren enz. die, onder toekenning van gagement of van gratificatie, uit de militaire dienst worden ontslagen.)

*Secretariaat.*N°. 29 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van allen bij het leger wien zulks kan aangaan, dat in de lijst behorende tot de dezerzijdsche beschikking van den 25sten October II., n°. 55, S, de prijs der kaart van de Kolonie *Suriname*, bij vergissing gesteld is op f 5.40, hetgeen had behooren te wezen f 10.00.

Gelast dat deze dispositie, in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 15den December 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 32 P.

's Gravenhage, den 21sten December 1864.

*Aan de Heeren Generaal-Majors Bevelhebbers in de
Militaire Afdeelingen.*

Blijkens eene missive van den Heer Minister van Staat, directeur van 's Konings kabinet van den 19den dezer, N°. 78, heeft Zijne Majesteit gelieven te bepalen, dat met den 1sten Mei aanstaande, de korpsen of de onderdeelen van korpsen, op den hierbij gevoegden staat vermeld, van standplaats zullen veranderen in voege als op dien staat is aangewezen.

Even als vroeger wordt ook nu de bestemming van die kompagnien, welke van garnizoenen moeten veranderen en in het overzicht niet bepaaldelijk zijn aangewezen, aan de betrokken bevelhebbers in de Militaire Afdeelingen overgelaten.

Overigens heb ik, met het oog op het tijdstip van de aflevering der miliciens, goedgevonden te bepalen, dat het mouvement vóór of uiterlijk op den 1sten Mei aanstaande afgeloopen zal moeten zijn.

Onder mededeeling van het vorenstaande heb ik de eer UHEG. te verzoeken in de eerste plaats aan deze beschikking, voor zooveel U betreft, de vereischte executie te geven, en vervolgens mij vóór of uiterlijk den 10den van laatstvermelde maand, een rapport nopens den afloop der garnizoens-verandering te doen toekomen, met bijvoeging van eene aanwijzing omtrent het emplacement uwer onderhoorige troepen op dat tijdstip.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. W. BLANKEN.

Garnizoensveranderingen in de maand Mei 1863.

1ste Regement Infanterie: Het 1ste bat. van Arnhem naar Nijmegen; de 1ste en 2de komp. van het 5de bat. van Zwolle naar Arnhem; detachert naar Doesburg; de tirail.-komp. van Nijmegen naar Arnhem; van het 4de bat. twee linie-komp. van Nijmegen naar Zwolle, en twee andere komp. van Nijmegen naar Arnhem.

5de Regement Infanterie: Van het 4de bat. de linie-komp. van Willemstad naar Geertruidenberg en eene linie-komp. van Geertruidenberg naar Willemstad.

6de Regement Infanterie: Van het 1ste bat. de tirail.-komp. van Sluis naar Veere; het 2de bat. van Veere en Middelburg naar Vlissingen; van het 5de bat., de tirail.-komp. van Veere naar Sluis, het 4de bat. van Vlissingen naar Veere en Middelburg; twee linie-komp. naar Middelburg.

7de Regement Infanterie: Het 1ste bat. van den Helder naar Haarlem, van het 2de bat., de linie-komp^a. van Amsterdam naar Hoorn; de tirail.-komp. van Amsterdam naar Naarden; van het 5de bat. de linie-komp^a. van Hoorn naar Amsterdam; de tirail.-komp. van Naarden naar Amsterdam; het 4de bat. van Haarlem naar Helder.

8ste Regement Infanterie: Van het 1ste bat. de linie-komp^a. van Leeuwarden naar Groningen en Delfzijl; eene linie-kompagnie naar Delfzijl; de tirail.-komp. van Assen naar Groningen; het 2de bat. van Groningen en Delfzijl naar Leeuwarden; van het 5de bat. de tirail.-komp. van Leeuwarden naar Assen.

5de Regement Dragonders. Het 4de eskadron van Amsterdam naar Haarlem, een eskadron van Haarlem naar Amsterdam.

5de Regement Dragonders. Het 4de eskadron van Maastricht naar Roermond of Venlo; een eskadron van Roermond of Venlo naar Maastricht.

2de Regiment Vesting-Artillerie. De 5de, 9de en 10de komp. van Vlissingen naar Gorinchem.

5de Regiment Vesting-Artillerie. De 1ste, 8ste en 9de komp. van Groningen naar Vlissingen; de 6de, 10de en 12de komp. van Gorinchem naar Groningen.

Regement Veld-Artillerie. De 6de komp. van Leijden naar 's Hage.

Regement Rijdende Artillerie. De 4de komp. van 's Hage naar Arnhem.

Militaire Administratie.

N°. 57 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van de militaire autoriteiten bij het leger;

1°. dat aanvang nemende met den 1sten Januarij aanstaande, voor het vervoer langs den *Hollandschen ijzeren spoorweg* zoowel voor detachementen, als voor alleenreizende militairen, de volle vrachtprijzen moeten worden betaald als voor de gewone reizigers vastgesteld voor de klasse waarin de officieren en militairen van minderen rang plaats nemen;

2°. dat mede te rekenen van den 1sten Januarij 1863, voor de officieren behoorende tot marscherende troepen of detachementen geleidende, die langs den *Rijn-spoorweg* en langs den *Centraal-spoorweg* van *Utrecht* tot *Zwolle*, zullen worden vervoerd, de helft zal moeten worden betaald van den vrachtprijs, vastgesteld voor de gewone reizigers en voor de klasse waarin wordt plaats genomen;

3°. dat in het algemeen wanneer marscherende korpsen of detachementen gebruik moeten maken van de ijzeren spoorwegen, de daartoe behoorende militairen plaats moeten nemen als volgt:

- de hoofdofficieren in de 1^e klasse,
- » kapiteins en luitenants in de 2^e klasse,
- » onderofficieren en manschappen in de 5^e klasse, en

4°. dat aangezien het vervoer van troepen langs den *Hollandschen spoorweg*, in het vervolg voor het Rijk kostbaarder zal wezen, dan wanneer zulks langs de andere spoorwegen geschiedt, hierop bij het regelen der marschen bepaaldelijk moet worden gelet; terwijl wijders ten aanzien van het aanwijzen der reisrouten voor alleenreizende militairen wordt herinnerd aan het bepaalde in de aanschrijving dezerzijds van den 29sten September 1847, n°. 41 B (*Recueil Militair* blz. 107).

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 9den December 1864.

(get.) J. W. BLANKEN.

STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1865.

VIIIste HOOFDSTUK.

ONTWERP VAN WET.

WIL WILLEM III, enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de Artt. 119 en 120 der Grondwet, de algemeene begroting jaarlijks moet worden vastgesteld,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het VIIIste Hoofdstuk der begroting van staatsuitgaven voor het dienstjaar 1865, betreffende het *Departement van Oorlog*, wordt vastgesteld als volgt:

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Traktement van den Minister *f* 12,000.—

Art. 2. Traktement van den secretaris-generaal en verdere ambtenaren, onder-officieren en bedienden, toelagen aan officieren en mindere militairen, benevens fourragegelden van den Minister *f* 99,278.—

Art. 3. Bureau- en lokaalbehoefden, benevens drukwerk *f* 12,222.—

Totaal *f* 123,500.—

IIde AFDEELING.

Traktemeten, bureaukosten, toelagen en fourragegelden voor paarden van den grooten en generalen staf van het leger, van de administratie der armee, van de provinciale en plaatselijke staven.

Art. 4. Grootte staf *f* 75,108.—

Art. 5. Generale staf *f* 72,774.—

Art. 6. Administratie der armee *f* 34,300.—

Art. 7. Provinciale en plaatselijke staven *f* 82,627.—

Art. 8. Kosten van verkenningen, het maken van plans en kaarten, met de voor beide daaruit voortvloeiende uitgaven, en remuneratiën aan élèves bij de kaarten-steendrukkerij *f* 4,000.—

Totaal *f* 268,809.—

IIIde AFDEELING.

Traktementen, soldijen, fourragegelden en verdere kosten van de verschillende wapenkorpsen, daaronder begrepen die van de officieren van gezondheid en der paardenartsen, alsmede gratificatiën, te verleenen aan de met lichaamsgebreken ontslagen wordende onderofficieren en manschappen.

Art. 9. Wapen der infanterie, staf en korpsen, hieronder begrepen de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 4,352,295.—.

Art. 10. Wapen der kavallerie, staf en korpsen, daaronder begrepen het Limburgsch bondscontingent, mitsgaders de onderofficieren en soldaten van de andere wapens daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 1,701 750.—.

Art. 11. Wapen der artillerie, staf en korpsen, mitsgaders de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 1,852,600.—.

Art. 12. Wapen der genie, staf van het wapen en bataillon mineurs en sapeurs, mitsgaders bureaukosten en andere uitgaven voor de ingenieurs in de vestingen *f* 319,400.—.

Totaal *f* 8,226,045.—.

IVde AFDEELING.

Art. 13. Remonte *f* 178,400.—.

Vde AFDEELING.

Koninklijke Militaire Akademie.

Art. 14. Traktementen, soldijen en verdere kosten, na aftrek van de bijdragen, door het Departement van Koloniën te verstrekken, en van die welke voor de opleiding der kadets en surnumeraire élèves (vreemdelingen) betaald worden *f* 67,400.—.

Vide AFDEELING.

Art. 15. Reiskosten en vacatiën, met inbegrip der restitutiën van ten dienste van het Rijk gedane uitschotten *f* 28,000.—.

VIIIde AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

Art. 16. Traktementen, toelagen en daggelden van de officieren van gezondheid, niet bij de korpsen ingedeeld, en der kweekelingen bij de militaire geneeskundige dienst, gelijk mede van de administrateurs en verdere geëmployeerden bij het magazijn van geneesmiddelen en bij de hospitalen, mitsgaders bijdragen aan de Veerartsenschool tot opleiding van kweekelingen voor de veterinaire dienst *f* 174,500.—.

Art. 17. Materieel van de geneeskundige dienst, kosten vallende zoo op het verplegen van zieken als op het afnemen van examina van officieren van gezondheid en paardenartsen, voor aankoop van medicijnen, enz. *f* 224,200.—.

Totaal *f* 398,700.—.

VIIIste AFDEELING.

Art. 18. Vuur en licht in de wachten *f* 20,000.—.

IXde AFDEELING.

Art. 19. Scheeps- en wagenvrachten en overvaartgelden, vergoeding voor geleden schade, uit het kontrakten wegens de transporten te water voortkomende f 40,000.—

Xde AFDEELING.

Materieel der artillerie en draagbare wapenen, met den aankleve van dien, onder het beheer der artillerie staande.

Art. 20. Jaarwedden van beambten, daggelden, soldijen enz. voor werklieden (burgerlijke en militaire), verdiend loon voor werk op stuk, toelagen voor officieren en conducteurs, mitsgaders tegemoetkomingen, zoo bij de artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen, bij de inspectie der draagbare wapenen te *Delft, Maastricht, Gorinchem, Dordrecht, Lyik*, enz., en pyrotechnische werkplaatsen, als bij andere etablissementen tot het materieel der artillerie behoorende f 236,740.—

Art. 21. Aanschaffing, herstelling, onderhoud en verwerken van het materieel der artillerie, der draagbare wapenen en der pyrotechnische voorwerpen, met alles wat daarop, alsmede op het beheer van een en ander, betrekking heeft f 203,200.—

Totaal f 439,940.—

XIde AFDEELING.

Materieel der genie en al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren.

Art. 22. Onderhoud, herstellen, veranderen en verbeteren van vestingwerken, militaire gebouwen, dijken, kaden, wegen, bruggen, grachten, en al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren, werkzaamheden betreffende het bouwen en planten in de nabijheid der vestingwerken, aankoop van perceelen, het doen van waterpassingen, metingen en peilingen, opzigtkosten, schoonhouden van genie-goederen enz. f 344 000.—

Art. 23. Aankoop, herstellen of verbeteren (op rekening of in daggeld) van kaarten, plans, memoriën, werktuigen en gereedschappen, tot het meten en teekenen noodig f 2,000.—

Art. 24. Praktische oefeningen der mineurs en sapeurs, met de daarvoor noodige voorwerpen f 2,000.—

Art. 25. Nieuwe werken, uitbreiding of slechten van reeds bestaande, met den aankleve van dien:

a. maken van een vijftal inundatiesluizen en het in orde brengen der waterkeeringen in de *Grebbe-linie*, tusschen den *Roodenhaan* en den *Eemdijk* bij *Amersfoort* f 120,000.—

b. verbreden en verdiepen van de *Bisschopsvaart* met het maken van eenen nieuwen kanaalarm om het dorp *Veenendaal* enz., tot verbetering van wateraanvoer in de *Grebbe-linie* f 150,000.—

c. voltooijen van reeds aanbestede nieuwe werken f 16,000.—

Totaal f 634,000.—

XIIde AFDEELING.

Kazernering.

Art. 26.

a. Onderhoud en herstelling van 's Rijks gebouwen, ook van die, door de gemeenten tot militair gebruik afgestaan en bestemd tot kazernen, stallen, magazijnen als anderzins; herstellingen en vernieuwingen van meubelen en verdere benodigheden in die gebouwen f 229,200.—

b. Het nog noodige voor de nieuwe kavallerie-kazerne te *Amsterdam* f 58,000.—

- c. Huur van gebouwen of gedeelten van dien, tot huisvesting van militairen en hunne huisgezinnen (het wapen der maréchaussée daaronder niet begrepen) f 4,000.—.

Totaal f 291,200.—.

XIIIde AFDEELING.

Verschillende uitgaven.

- Art. 27. Defroijement van den amanuensis bij de directie der weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt f 1,200.—.
- Art. 28. Kosten tot verzekering en uitoefening der eeredienst bij de militairen, daaronder begrepen tegemoetkoming aan predikanten en onderwijzers, mitsgaders aan Roomsch-katholieke en andere goestelijken in kleine garnizoenen f 8,400.—.
- Art. 29. Huur van gebouwen, exercitie-velden en loodsen f 6,000.—.
- Art. 30. Kleine tegemoetkomingen, reiscgelden enz., aan gewezen militairen, en weduwen en kinderen van militairen f 900.—.
- Art. 31. Drukwerk van onderscheiden aard ten dienste van het leger, mitsgaders het drukken en aanschaffen van militaire reglementen en boekwerken f 6,000.—.
- Art. 32. Subsidie aan de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt f 12,000.—.
- Art. 33. Huisvesting en voeding van lotelingen der nationale militie, en reiscgelden van opgeroepen wordende en vertrekkende verlofgangers f 5,000.—.
- Art. 34. Kosten van het magazijn van kleding, uitrusting, hospitaal-goederen, kampements-effecten, traktementen, toelagen, bureaukosten, daggelden aan mindere bedienden en arbeidslooonen, aankoop van goederen en algemeene kosten f 45,000.—.
- Art. 35. Kosten wegens onderhoud van militaire huisgezinnen in de aan het Rijk toebehoorende gestichten te *Ommerschans* en *Veenhuizen* f 26,000.—.
- Art. 36. Gratificatiën f 12,000.—.
- Art. 37. Proceskosten van verschillenden aard. *Memorie*.
- Art. 38. Subsidie aan het Invalidenhuis te *Leiden* f 5,000.—.
- Art. 39. Het aanschaffen van onderscheidingsteekenen voor officiersdienst, mitsgaders van medaillen voor diensten van onderscheiden aard f 1,000.—.
- Art. 40. Kosten vallende op het kamperen van troepen f 13,000.—.
- Art. 41. Kosten vallende op telegraphische correspondentie f 100.—.

Totaal f 141,600.—.

XIVde AFDEELING.

- Art. 42. Traktementen, soldijen, huisvesting en verdere kosten van het wapen der maréchaussée, alsmede gratificatiën, te verleenen aan met ligchaamsgebreken ontslagen wordende maréchaussées f 226,200.—.

XVde AFDEELING.

Overcomplete officieren, pensioenen, gagementen, onderstanden, lijfrenten en wachtgelden.

- Art. 43. Overcomplete officieren, twee derde en non-activiteitstraktementen f 30,000.—.
- Art. 44. Pensioenen, gagementen en onderstanden f 1,485,000.—.
- Art. 45. Tijdelijke pensioenen en onderstanden, volgens de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* N°. 129) f 4,000.—.
- Art. 46. Pensioenen aan mindere geëmplöjeerden, werklieden en bedienden, op daggeld werkzaam bij de inrigtingen van 's Rijks zee- en landmagt (wet van den 24sten Junij 1851, *Staatsblad* N°. 92) f 7,600.—.
- Art. 47. Lijfrente, toegekent aan den Pruisischen generaal graaf *Below* von *Dennwitz* en diens mannelijke afstammelingen in de regte linie (besluit van den Sou-

vereinen Vorst van den 6den Februarij 1814, N°. 3, en Koninklijk besluit van den 8sten Julij 1815, N°. 4) / 5,250.—

Art. 48 Toelage aan J. S. A. ELBERTS, weduwe van den kapitein W. DE MAN, als schadeloosstelling voor een in 1825 aan haar toegekend, doch nimmer door haar genoten Rijkspensioen / 300.—

Art. 49. Wachtgelden aan ambtenaren, welke door maatregelen van vereenvoudiging en bezuiniging buiten betrekking zijn geraakt / 9,300.—

Totaal / 1,541,450.—

STAATSBEGROUWING VAN DEN JAAR 1835. XVIIde AFDEELING.

Art. 50. Onvoorziene uitgaven / 49,756.—

Totaal Generaal / 12,675,000.—

Art. 2. Wanneer de som, in dit hoofdstuk uitgetrokken voor een der onderwerpen van uitgaaf, begrepen onder de artikelen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 29, 31, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46 en 49, ontoereikend mogt worden bevonden, kan het onbrekende bedrag, met inachtneming van het voorschrift van het 2de lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad N°. 40), aangevuld worden, door overschrijving uit den post voor onvoorziene uitgaven, in hetzelfde hoofdstuk voorkomende.

Art. 3. De in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften, het voorschreven departement betreffende, welke hare omschrijving niet vinden in de artikelen van dit hoofdstuk, worden op den post voor onvoorziene uitgaven aangewezen.

Die uitgaven worden bij de rekening omschreven en verantwoord in zoo vele bijzondere posten, als zij gelijksoortige onderwerpen betreffen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1865.

VIIIste HOOFDSTUK.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. Op het voetspoor van hetgeen in vorige jaren plaats had, is bij de zamenstelling der begrooting voor dit hoofdstuk, voor zooverre de active strijdkrachten betreft, tot maatstaf aangenomen, dat gedurende het jaar 1865 bij de onderscheidene wapenkorpsen, boven en behalve de officieren, onder de wapenen zullen zijn ongeveer:

15525 man kader en vrijwillig dienende soldaten;

3140 miliciens, die krachtens de artt. 123 en 124 der wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72) moeten dienen tot aanvulling van het inkompleet aan vrijwilligers;

7740 miliciens, die, in gemeld jaar ingelijfd, voor zooverre zij tot de troepen te voet behooren, gedurende vijf maanden, de miliciens-stukrijders bij de veld-artillerie gedurende drie maanden en de overigen gedurende één jaar tot eerste oefening onder de wapenen zullen blijven, terwijl het getal der aanwezige troepenpaarden ongeveer zal bedragen:

2300 bij de kavallerie;

815 bij de artillerie.

Met de werkzaamheden tot voltoojning der verdedigingswerken, tot het veranderen der nog voorhanden vuurmonden in getrokken geschut, het iθrigen van gewone geweren tot getrokkenen en met het verbeteren der gebouwen bestemd tot huisvesting der troepen en het stallen der paarden, zal naar dezelfde inzigten en op gelijke grondslagen, als te dezen jare geschiedde, worden voortgegaan.

Bij dit alles heeft men getracht de behoeften zoo spaarzaam doenlijk te berekenen.

De redenen, waarom voor sommige onderwerpen iets meer, voor andere daarentegen minder wordt aangevraagd dan voor het loopend dienstjaar is toegestaan, worden hierna bij de betrokken onderdeelen opgegeven.

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

§ 2. Op deze afdeeling heeft al weder eene geringe besparing van uitgaven kunnen worden verkregen.

Voor de dienst van 1864 is toegestaan..... f 123,950.00
Thans wordt geraamd..... » 123,500.00

Alzoo minder..... f 450.00

Indien dit bedrag gevoegd wordt bij hetgeen in de begroting voor 1863 en 1864 minder is aangevraagd, dan zal het blijken dat gaandeweg, in een betrekkelijk kort tijdsverloop, de niet onaanzienlijke som van f 3800 op de kosten van het departement is bezuinigd geworden, niettegenstaande de vrijvallende gelden gedeeltelijk zijn aangewend geworden om eenige verbetering van bezoldiging aan de burgerlijke ambtenaren te verschaffen.

IIde AFDEELING.

Verschillende staven en dienstvakken.

§ 3. In de organieke samenstelling van de in deze afdeeling voorkomende staven en dienstvakken heeft alleen bij den plaatselijken staf eene wijziging plaats gehad, zijnde bij Zijner Majesteits besluit van den 5den April jl., n°. 66, bepaald, dat er te Helder voortaan een plaatselijke kommandant van de 3de klasse zal aanwezig zijn.

Doordien er eenige besparingen in de uitgaven, hoofdzakelijk bij den grooten staf, hebben plaats gehad, heeft de bovenbedoelde uitbreiding van het personeel geen aanleiding gegeven tot verhooging der uitgaven voor deze afdeeling, want voor de dienst van 1864 is toegestaan. f 263,847.60
thans wordt geraamd » 268,809.00

Alzoo minder. f 38.60

IIIde AFDEELING.

Verschillende wapenkorpsen.

§ 4. De samenstelling der verschillende wapenkorpsen, zoo als die in de toelichtende staten tot de begroting voor 1864 behorende voorkomen, zijn onveranderd gebleven, met uitzondering van die van het korps pontonniers, welk korps, krachtens Zijner Majesteits besluit van den 23sten Februarij jl., n°. 82, met ééne kompagnie is vermeerderd; die uitbreiding zal echter slechts gaandeweg tot stand worden gebracht.

Voor de verschillende staven en korpsen, in deze afdeeling begrepen, is voor het jaar 1864 toegestaan. f 8,312,100.00
En wordt voor het volgend jaar geraamd. » 8,226,045.00

Alzoo minder. f 86,055.00

Hoewel

a. de nieuwe formatie van het korps pontonniers eene vermeerdering van uitgaven te weeg brengt;

b. er thans minder kan worden afgetrokken wegens inkompleet aan officieren, waarvan de sterkte bijna het bepaalde cijfer heeft bereikt;

c. er voor 90 paarden meerder fourrage wordt uitgetrokken, — heeft men de bovenvermelde vermindering verkregen:

1°. doordien het ration brood voor 8 cents is berekend, in plaats van 9 cents, waarvoor het in de begroting van het loopend jaar is uitgetrokken, doch welke prijs tot dusverre niet heeft behoeven te worden besteed;

2°. uit hoofde er in het jaar 1865 geen miliciens onder de wapenen zullen worden opgeroepen tot bijwoning der najaarsoefeningen in het kamp bij Milligen;

3°. het loopend jaar, als schrikkeljaar, voor sommige onderwerpen eenige meerdere uitgaven vordert dan het jaar 1865.

IVde AFDEELING.

Remonte.

§ 5. Door de remonte te stellen op $\frac{1}{8}$ van het getal paarden, dat volgens compleet bij de kavallerie en de Akademie, en op $\frac{1}{10}$ van het getal paarden dat bij de artillerie aanwezig moet wezen, rekent men gaandeweg tot aanvulling van het bestaande inkompleet te zullen geraken.

Volgens deze berekening zullen er in het jaar 1865 446 paarden worden aangeschaft; alzoo 46 meer dan in 1864.

Dit in de eerste plaats, en uit dien hoofde de prijs der paarden iets hooger moet gesteld worden, heeft aanleiding gegeven dat er voor deze afdeeling f 22,400 meer wordt aangevraagd dan voor het jaar 1864 is toegestaan.

Vde AFDEELING.

Koninklijke Militaire Akademie.

§ 6. Het getal der jongelingen, die gedurende het nieuwe dienstjaar bij de Akademie hunne opleiding zullen genieten, bepaalt zich tot de volgende cijfers, te weten:

Voor de dienst hier te lande: Infanterie 98; Kavallerie 11; Artillerie 55; Genie 23; in 't geheel 187.

Voor de dienst in de Oost-Indische bezittingen: Infanterie 84; Kavallerie 8; Artillerie 32; Genie 11; in 't geheel 135.

Voor de dienst in Suriname: 1 Infanterist en 1 Artillerist.

Voor de dienst in Curaçao: 1 Infanterist en 2 Artilleristen. — In 't geheel 327 jongelingen.

Door het Departement van Koloniën wordt in de gezamenlijke kosten bijgedragen naar reden van 140 en door dat van Oorlog voor 187 kadetten, zoo als dit nader in den toelichtenden staat tot deze afdeeling behorende is aangewezen.

VII AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

§ 7. Ten behoeve van deze afdeeling is voor de dienst van 1864 toegestaan	f 399,100.00
thans wordt daarvoor geraamd	„ 398,700.00

Alzoo minder

f	400.00
---	--------

Hoewel de toepassing van het stoomvermogen in de werkplaatsen van het magazijn van geneesmiddelen aanleiding heeft gegeven tot vermeerdering van het personeel bij die inrigting, zoo heeft men de daardoor ontstane vermeerderde uitgaven kunnen dekken door eene vermindering van het getal verpleegdagen voor zieken, die in burger-gasthuizen worden verpleegd, dewijl het zich wel laat aanzien dat de som voor de bedoelde verpleging uitgetrokken, voldoende zal wezen om die uitgaven te dekken.

VIIIste AFDEELING.

Vuur en licht in de wachten.

§ 8. Op de begroting voor het loopend dienstjaar is voor dit onderwerp toegestaan	f 21,000.00
---	-------------

Alzoo het blijkt dat men de hier bedoelde uitgaven wel zal kunnen
bestrijden met eene som van..... f 20,000.—

Zoo wordt voor het volgend jaar niet meer aangevraagd, en deze
post alzoo verminderd met..... f 1,000.—

IXde AFDEELING.

Scheeps- en wagenvrachten.

§ 9. Voor deze afdeeling is voor het loopend dienstjaar toegestaan f 45,000.—
Voor het volgend dienstjaar wordt geraamd..... » 40,000.—

Alzoo minder..... f 5,000.—

Aangezien er zeer waarschijnlijk in het volgend jaar geene aanzienlijke verzendingen van oorlogsmaterieel zullen plaats hebben en de garnizoensveranderingen zich slechts tot eenige onderdeelen van korpsen zullen bepalen, laat het zich wel aanzien, dat de aangevraagde som voldoende zal wezen om in de dienst te kunnen voorzien.

Xde AFDEELING.

Materieel der artillerie.

§ 10. Met de beschikbaar gestelde middelen het bestaande materieel zoodanig in te rigten dat het zooveel mogelijk aan de thans door de wetenschap daarvoor gestelde eischen voldoet, wordt steeds voortgegaan

Het gevolg daarvan is, dat wij op het oogenblik reeds in het bezit zijn van 542 getrokken kanons met een groot deel der daartoe behoorende uitrustingen; terwijl het vooruitzigt bestaat, dat dit aantal vuurmonden spoedig vermeerderd zal worden met 94 getrokken kanons van 12 pond, kort zwaar, afkomstig van de voorhanden bronzen kanons van genoemd kaliber; als zijnde het gebleken, dat deze kanons, van trekken voorzien, zeer bruikbare getrokken vestingsvuurmonden zijn.

Of wij vuurmonden van zwaarder kaliber dan wij thans bezitten, zullen noodig hebben, is niet op te geven; omdat, voor zooverre bekend is, nog nergens een vast stelsel van zware getrokken vuurmonden is aangenomen en de Minister niet kan besluiten om proeven te doen nemen, zoo als in andere Staten, die voor ons Rijk niet te betalen sommen hebben verslonden, zonder dat men zeggen kan tot een goed praktisch resultaat te zijn gekomen.

Alleen hebben de proeven, zoowel hier te lande als elders genomen, overtuigend bewezen, dat tot het verkrijgen van eene krachtige uitwerking tegen gepantserde schepen het gebruik van stalen projectielen volstrekt noodig is, en daarom heeft de Minister het pligtmagig geoordeeld, het onderdeel g van artikel 21 op zoodanig bedrag te stellen, dat de aanschaffing van een aantal dergelijke kogels mogelijk wordt.

Voor de aanschaffing van nieuw-model-geweren worden geene gelden aangevraagd, omdat de proeven, die met 800 dier geweren bij verschillende korpsen gedaan worden, nog niet zijn afgelopen.

Overigens valt omtrent de posten, op deze afdeeling voorkomende, niets meer te zeggen, dan dat zij over het algemeen gelijk en sommige lager gesteld hebben kunnen worden, dan die der loopende begrooting, zoodat het eindcijfer, niettegenstaande er op de aanschaffing van stalen projectilen is gerekend, en men f 10,000 minder voor de verstrekkingen heeft kunnen aftrekken, slechts f 9100 hooger is dan dat van de begrooting der afdeeling voor het dienstjaar 1864.

Bij deze afdeeling worden even als vroeger gevoegd:

a. de opgaven van het in de magazijnen der artillerie en in gebruik bij het leger voorhanden artillerie-materieel en van den voorraad grondstoffen op 1 Januarij 1864;

b. de opgaven van de voorhanden getrokken geweren, alsmede van het aanwezig getrokken geschut op 1 Augustus 1864.

XIde AFDEELING.

§ 11. *Art. 22.* Het eindcijfer van het artikel is *f* 2200 lager dan dat in de begrooting voor 1864, ofschoon de kosten voor de verwingen meer bedragen, en er tevens eene som van *f* 21,600 heeft moeten worden uitgetrokken voor de vergroo- ting van het hospitaal der Koninklijke Militaire Akademie.

Art. 24. Voor de kosten der praktische oefeningen van het bataillon mineurs en sappeurs is *f* 200 meer gebracht dan in 1864. Deze geringe verhooging is zeer noodzakelijk, als zijnde de som van *f* 1800, dit jaar daarvoor uitgetrokken, niet toereikende om de gevorderde hoogst nuttige werkzaamheden te verrigten.

Art. 25. De ontwerpen tot het ontmantelen van Bergen op Zoom zijn in behan- deling, maar er kan nog onmogelijk bepaald worden welke sommen daarvoor zullen worden vereischt. Van dáár dat daarvoor geene gelden worden aangevraagd.

Ten einde een begin te kunnen maken met de verbetering der Grebbe-linie, zijn voor het maken van een vijftal inundatiesluizen en het in orde brengen der wa- terkeeringen in die linie tusschen den Roodehaan en den Eemdijk bij Amersfoort, alsmede voor het verbreeden en verdiepen van de Bisschopsvaart met het maken van eenen nieuwen kanaalarm om het dorp Veenendaal, de noodige gelden aan- gevraagd.

De onder *c* gestelde som wordt voornamelijk vereischt voor de kosten van de reeds aanbestede en in aanbouw zijnde werken op den regter Waaloever beneden Lent.

XIIde AFDEELING.

Kazernering.

§ 12. *Art. 26.* Vele kazernen of stallen, zoo als onder anderen te Haarlem, Hoorn, Maastricht, Venlo enz., vereischen nog buitengewone kosten tot verbetering.

Voor de verlichting der kazernen, naar aanleiding van het Koninklijk besluit van den 10den Maart 1864, n°. 50, heeft eene som van *f* 9000 moeten gesteld worden.

Voor de voltooiing van de nieuwe kavallerie-kazerne te Amsterdam wordt ver- eischt eene som van *f* 58,000.

Een en ander is oorzaak dat voor dit artikel *f* 72,500 meer wordt aangevraagd dan voor 1864 is gedaan.

XIIIde AFDEELING.

Verschillende uitgaven.

§ 13. *Art. 29.* Uithoofde er thans te Amsterdam minder pakhuizen tot berging van artillerie-materieel in huur genomen zijn, zoo heeft dit aanleiding kunnen geven om de voor dit onderwerp toegestane som met *f* 1000 te verminderen.

Art. 33. Met het oog op hetgeen voor dit onderwerp in het vorig en tegenwoor- dig jaar is uitgegeven, vermeent men dit artikel op nieuw met *f* 1000 te kunnen verminderen.

Art. 34. De gedeeltelijke vernieuwing en algeheele wijziging naar het gordelstelsel van het ledergoed bij de dienstdoende schutterijen in gebruik, is thans in al de ge- meenten van de provincie Zuidholland afgeloopen. Ook in eenige gemeenten der provincie Noordholland heeft dit reeds plaats gehad, en hiermede zal dit jaar nog worden voortgegaan, voor zooverre de beschikbare gelden dit zullen toelaten. Ten einde deze maatregel in het volgend jaar geleidelijk te kunnen doen voortzetten, is er weder — even als op de begrooting voor 1864 — onder de behoeften van het magazijn eene som van *f* 10,000 begrepen, uitsluitend bestemd voor de ver- nieuwing en wijziging van het ledergoed bij de dienstdoende schutterijen in gebruik.

Art. 35. Ten gevolge der vermindering van de veteranen-bevolking in de bedoelde gestichten is de mogelijkheid ontstaan, de raming voor 1865 al weder *f* 2000 lager te stellen dan voor 1864 was toegestaan.

Op den 1sten Julij dezes jaars bestond de bevolking uit 377 hoofden, verdeeld in 130 huisgezinnen.

Art. 40. Aangezien te dezen jare een derde gedeelte van het aantal der veldbataillons infanterie en der veldeskadrons kavallerie met $2\frac{1}{2}$ batterij veld- en rijdende artillerie in de legerplaats bij Milligen op ruimere schaal zijn geoefend, en die oefeningen — zoo als vroeger is te kennen gegeven — slechts om het andere jaar plaats hebben, zoo zal men zich dan ook in het volgend jaar bepalen, om alleen het bataillon mineurs en sappeurs in de legerplaats Zeist en eenige kompagnien vesting-artillerie in de vlakke van Waalsdorp te doen kamperen.

Dit is de reden, waarom voor dit onderwerp voor de dienst van 1864 *f* 62,000 minder wordt aangevraagd dan daarvoor in dit jaar is toegestaan.

XIVde AFDEELING.

Wapen der *maréchaussée*.

§ 14. Op de begrooting voor het dienstjaar 1864 is voor deze afdeeling toegestaan..... *f* 226,700.—
Voor het jaar 1865 wordt geraamd..... » 226,200.—

Alzoo minder..... *f* 500.—

omdat in het jaar 1864 eenige onderwerpen, die per dag worden berekend, iets hooger hebben moeten worden uitgetrokken, uit hoofde het een schrikkeljaar is.

XVde AFDEELING.

Overcomplete officieren, pensioenen enz.

§ 15. Art. 44. Op den 1sten Julij 1864 bedroeg het gezamenlijk cijfer der pensioenen, ten gevolge van meerder versterf dan pensionnering, ruim *f* 14,000 minder dan op hetzelfde tijdstip van het jaar te voren, naar aanleiding waarvan de Minister heeft gemeend, dat voor dit onderdeel de raming voor 1865 zonder bezwaar *f* 15,000 lager kon worden gesteld, dan hetgeen voor het loopend jaar was toegestaan.

Art. 46. Sedert het opmaken der vorige begrooting is slechts één mindere geëmplójeerde op pensioen komen te overlijden; daarentegen hebben 14 werklieden op daggeld, van de artillerie-inrigtingen te Delft, wegens langdurige dienst en lichaamsgebreken, onder toekenning van pensioen moeten worden ontslagen.

Van daar dat thans voor dit artikel *f* 2430 meer wordt aangevraagd dan voor 1864 was toegestaan.

Bij de stukken der begrooting zijn de gewone opgaven gevoegd, tot deze afdeeling betrekking hebbende.

De Minister van Oorlog,

J. W. BLANKEN.

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1864.

VIIIste HOOFDSTUK.

VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPORTEURS DER TWEDE KAMER VAN DE STATEN-GENERAAL.

Het onderzoek in de afdelingen der Tweede Kamer omtrent het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1865 gaf aanleiding tot de navolgende beschouwingen en bedenkingen

§ 1. Evenmin als bij het onderzoek van het Vde hoofdstuk, vond het eindcijfer dezer begrooting op zich zelf ernstige bestrijding. Enkele leden zouden dat cijfer tot een vroegeren, lageren stand willen teruggebracht zien; maar de meerderheid bleef van oordeel dat het niet wel verlaagd kon worden, wilde men 's lands verdediging niet ten eenenmale prijs geven.

Terwijl echter van de eene zijde de bezuinigingen geroemd werden, zoo als zij door den Minister op sommige punten waren voorgesteld, beweerde men van de andere, dat vele dier zoogenaamde bezuinigingen meer schijnbare waren dan werkelijke, daar het eindcijfer, schoon op zich zelf verlaagd, toch feitelijk veel eer verhoogd kon worden genoemd. Het brood is goedkooper; het jaar telt een dag minder dan het vorige; en in dit jaar worden de troepen niet naar het kamp gezonden. Berekent men het hierdoor uitgespaarde bij de begrooting, dan vertoont zich inderdaad het eindcijfer al wederom hooger dan ten vorigen jare. Niettemin bleef men vrij algemeen bij het gevoelen, dat verlaging van het eindcijfer in de gegeven omstandigheden den Minister moeilijk moest vallen en zelfs eenige verhooging niet geheel te vermijden was geweest, omdat thans op nieuw tractementen moesten worden uitgekeerd aan officieren, die wederom in dienst treden. Daarenboven werd de remonte verhoogd en het korps pontonniers uitgebreid. Het nut van de beide laatstgenoemde maatregelen werd door anderen intusschen betwijfeld.

Maar eene veel meer omvattende vraag, dan die omtrent de aannemelijkheid van het eindcijfer op zich zelf, betrof ook hier, even als bij de behandeling van het Vde hoofdstuk, datgene wat voor de aangevraagde gelden verkregen zou worden. Is met de verdedigingsmiddelen welke wij tegenwoordig bezitten, en de wijze waarop zij thans zijn ingerigt, ons land nog werkelijk in verdedigbaren toestand? En zijn er maatregelen denkbaar, door welke het alsnog, zonder verhooging van het eindcijfer, in dien toestand gebracht zou kunnen worden? In overeenstemming met hetgeen nog onlangs, ter gelegenheid van de discussiën over het adres van antwoord, was opgemerkt, werd de eerstgestelde vraag door de overgrote meerderheid ontkenkend beantwoord, terwijl de laatste door velen voor eene beantwoording in bevestigenden zin geenszins onvatbaar werd geacht.

Twee hoofdzaken vooral behoorden, naar het gevoelen der meerderheid, bij de beoordeeling der gestelde vragen de opmerkzaamheid te trekken: ons tegenwoordig vestingstelsel en de toestand van ons leger.

§ 2. Wat in de eerste plaats de vestingen betreft, moeijelijk, zeide men, kan worden ontkend, dat zij in geene verhouding staan tot de sterkte van het leger.

Bij het uitbreken van een oorlog zullen wij, naar in eene der afdeelingen werd opgemerkt, aanvankelijk over niet meer dan omstreeks 32,000 man infanterie kunnen beschikken. Nu behoort het mobile leger uit minstens 24,000 man infanterie van het leger en 16,000 man schutterij te bestaan, terwijl de positie van de Willemstad of van Groningen nog 3000 man van het leger vordert, zoodat voor de bezetting der vestingen niet meer overblijft dan ongeveer 5000 man van het leger. En daarmee kunnen nu enkel, in vereeniging met de schutterij, Amsterdam, Geertruidenberg, 's Hertogenbosch, Nijmegen, de Helder, Brielle, Hellevoetsluis, Gorinchem, Woudrichem en Loevestein worden bezet. De vestingen Maastricht, Venlo, Grave, Breda, Vlissingen, Ellewoutsdijk en Bath zullen dus niet dan door schutterijen kunnen verdedigd worden; en Maastricht en Venlo vereischen ter bezetting minstens 10,000 man. Uit deze eenvoudige gegevens bleek dus, meende men, dat onze uitgebreide en veelverspreide vestingen met geene mogelijkheid door ons leger te verdedigen zijn.

Maar niet alleen, dus werd algemeen geoordeeld, kunnen al die vestingen door ons leger niet worden verdedigd, hetgeen ze voor een groot deel slechts als overtollig kon doen beschouwen; maar vele worden juist dien ten gevolge hoogst schadelijk voor 's lands defensie. Immers daar zij bij den staat onzer strijdkrachten ligt te nemen zijn, spelen zij den vijand vaste punten in handen, waaruit hij zijn aanval rigten kan, en bovendien het materieel en den proviand, welke zij bevatten, terwijl hare bezettingen van het hoofdleger worden afgesneden. Nog onlangs heeft de Deensche oorlog dan ook het bewijs geleverd, hoe gevaarlijk voor een klein land te vele en te uitgebreide liniën van defensie worden kunnen; en zelfs het magtige Frankrijk moest in het begin dezer eeuw ondervinden, dat ook het meest versterkte vestingnet toch niet bij magte is een eenigzins krachtigen aanval af te wenden.

Tot die niet alleen overbodige maar ook schadelijke vestingen nu behooren, zeiden men, al die van de zuidelijke linie en langs de Wester-Schelde, met uitzondering welligt alleen van Neuzen, waardoor men een versterkt punt in Staats-Vlaanderen zou kunnen behouden. Vestingen als Vlissingen, Ellewoutsdijk, Bath, Breskens, sluiten een water af, dat niet naar het hart des lands voert, terwijl de meest belangrijke zeegeaten en toegangen in den tegenwoordigen staat welligt niet of niet behoorlijk zijn te verdedigen. Ook Bergen-op-Zoom, Breda, Grave, Maastricht en Venlo zullen den vijand niet verhinderen zijn aanval op de beslissende punten te rigten, en of door hem worden omgetrokken, of ligt met al den krijgsvorraad en met verlies van onze bezettingen worden ingenomen.

Op nieuw door de ervaring van de gebeurtenissen in Denemarken geleerd, oordeelden mitsdien velen (en hun gevoelen vond geen tegenspraak), dat eene wezenlijke verdediging van ons land niet mogelijk is, ten ware wij ons tot die der hoofdpunten blijven beperken, en, al de zoo evengoemde schadelijke vestingen verlatende, onze strijdkrachten tot de hoofdliniën weten te concentreren; alzoo: tegen den aanval te land, tot de IJssel-linie, waarvan Willemstad den regter en Deventer den linker vleugel uitmaakt, met Geertruidenberg, 's Hertogenbosch, Nijmegen, Doesburg en Zutphen als punten van aansluiting; en de Utrechtsche (zoo 't kan ook vooraf nog de Grebbe-linie); en tegen den aanval van de zeezijde tot de kustverdediging, door de Helder, Brielle, Hellevoetsluis. Het nut van de vestingen Groningen en Delfzijl wilde men voor sommige gevallen inmiddels niet betwisten. Hoofdzak bleven echter de evengoemde punten van defensie, en, mogt men eindelijk tot de overtuiging komen dat zich onze verdediging voornamelijk tot deze te beperken had, men zou niet enkel van die schadelijke en gevaarlijke vestingen verlost worden, welke wij nu nog, tot niets dan eigen nadeel, in stand houden, maar ook zouden de gelden, aan het onderhouden dier vestingen besteed, dan ten bate komen van de versterking onzer, thans nog altijd veel te zwakke levende strijdkrachten.

Is derhalve, op 't voorbeeld van België, een meer geconcentreerd defensiestelsel, 't welk vrij algemeen bijval vond, naar 't oordeel der leden boven het thans nog heerschende ver verkieslijk en voor eene wezenlijke verdediging van ons land

onvermijdelijk, dan ontstaat als van zelf de vraag, welke nu daaromtrent de inzichten van den Minister zijn; inzichten, noch uit de Memorie van Toelichting op zijne begrooting, noch uit de verrigtingen van wege zijn departement op te maken. Of de gebeurtenissen van Denemarken van eenigen invloed op 's Ministers zienswijze zijn geweest, of hij tegenwoordig meer overhelt tot het beperkte stelsel van defensie, dan of hij nog steeds ingenomen blijft met het behoud van al de vestingen, dit een en ander is der Kamer tot heden ten eenenmale onbekend. Wel wordt in de Memorie van Toelichting het vooruitzicht geopend op het ontmantelen van Bergen-op-Zoom; maar geheel onzeker blijft, of dit als een op zich zelf staande maatregel, dan wel in verband met een aangenomen stelsel beschouwd moet worden, en of niet de verandering, welke de gesteldheid van den bodem aldaar ondergaat, alligt de eenige oorzaak zij, die tot het sloopen der vestingwerken noopt. Met bescheidenheid, maar niettemin dringend wordt derhalve tot den Minister de wensch gerigt, dat hij door eene met redenen omkleede verklaring zijner meening de Kamer in staat moge stellen, zijne tegenwoordige voornemens omtrent de toekomst onzer landsverdediging met grond te kunnen beoordeelen. Volkomen zijn van hunnen kant de leden, die van den Minister alligt in gevoelen mogten verschillen, bereid, door gegronde tegenredenen zich van dwaling te laten overtuigen; maar hunne, naar zij meenen, wélgevestigde overtuiging op te geven, zonder de gronden te hebben vernomen waarmede deze bestreden wordt, dit ware een eisch, dien de Minister zelf hun ongetwijfeld niet zou verlangen te stellen.

Aan één bezwaar tegen het sloopen van de schadelijke vestingen wel eens opgeworpen en daartegen ook nu welligt door den Minister aan te voeren, wenschen zij inmiddels vooraf reeds terstond te ontmoet te komen: aan het bezwaar namelijk, dat de slechting van vestingwerken steeds meer of min aanzienlijke offers van de schatkist eischen zou. Wel verre van dien meenden zij met voldoende zekerheid te mogen onderstellen, dat de opruiming van de bedoelde werken niet alleen der schatkist niets zou kosten, maar integendeel haar welligt nog baten zou verschaffen, wanneer slechts op redelijke wijze daarbij wordt te werk gegaan: dat is door verkoop van het terrein en de overtollige gebouwen (des noodig onder voorwaarde van behoorlijke slechting der verdedigingswerken) en niet door ontmanteling op kosten van den Staat.

§ 3. Gesteld nu inmiddels dat men zich tot een meer geconcentreerd verdedigingsstelsel wilde bepalen, dan bleef de vraag nog ter beantwoording over, of de in dat geval te behouden verdedigingsliniën zelve reeds geacht konden worden aan hare bestemming te voldoen, dan of ook in deze niet noodzakelijke verbeteringen werden vereischt? Ook omtrent dit punt wenschte men algemeen eenige nadere inlichtingen van den Minister te ontvangen.

Met name wenschte men het gevoelen van den Minister omtrent de Utrechtsche linie, onze eigenlijke hoofddefensie van de landzijde, te kennen. Acht de Minister die linie volkomen verdedigbaar, of vereenigt hij zich met het gevoelen dergenen, wien de toestand zeer bedenkelijk schijnt waarin zich de aldaar noodige gelegenheden tot inundatie bevinden, te meer nu aan den linker vleugel concessiën voor het droogmaken van plassen worden aangevraagd? De kostbare torens schenen velen van geen nut, omdat zij tegen het getrokken geschut niet meer bestand zouden zijn, en derhalve vervanging door aarden wallen of andere werken noodzakelijk maken. Indien de Minister, met velen, verbeteringen in den staat der Utrechtsche linie noodzakelijk oordeelt, welke zouden dan, naar zijne meening, ongeveer de werken en kosten zijn, waarop men voor die verbeteringen te rekenen heeft?

Het versterken der Grebbe-linie scheen menigeen, even als den Minister, van veel belang, omdat de vijand, eenmaal de IJssel-linie overwonnen hebbende, daar nog eenigen tijd zou kunnen opgehouden worden, en alzoo betere gelegenheid laten tot het stellen van de inundatiën op de Utrechtsche. Van den anderen kant werd echter opgemerkt, dat laatstgenoemde toch als hoofdlinie wel het allereerst versterking behoeft, dat de gelden, aan de bevordering der inundatiën op de Utrechtsche linie met nog meer nut zouden zijn besteed, dan die voor de Grebbe-linie, en bovendien dat de bruikbaarheid van deze bij elken waterstand, ten ware men zeer

groote werken wilde aanleggen, voor 't minst twijfelachtig is; terwijl ook nog sommige leden opmerkten, dat, achte men de versterking der Grebbe-linie niet-temin noodzakelijk en ook nu reeds raadzaam, het dan toch beter ware terstond op eens de daartoe noodige gelden aan te vragen, dan de voltooiing van het werk nog geruimen tijd uit te stellen. Hoeveel, vroeg men, zouden dan ongeveer die kosten bedragen?

Nog meende men omtrent de defensiewerken in 't algemaen niet onopgemerkt te mogen laten, dat de Minister steeds geneigd scheen, stuksgewijze, nu eens aan het eene, dan aan het andere verdedigingswerk te laten arbeiden. Of dit juist gezien was, werd door velen betwijfeld; aan voorafgaande volledige verbetering der hoofd-defensie gaf men over 't algemeen de voorkeur.

Eene laatste vraag, met opzigt tot het materieel van ons defensiestelsel, betref de geweren, die thans in gebruik zijn of zullen gebracht worden. Bij het geschut volgt de Minister thans een bepaald stelsel, en te regt werden tegenwoordig de noodelooze en kostbare proeven nagelaten; maar hoe omtrent de genomen proeven met de geweren? Hebben deze reeds tot eenig bepaald resultaat geleid, en zoo niet, bestaat er kans, weldra tot zoodanig resultaat te geraken? Sommigen betwijfelden het, maar deden tevens opmerken, dat de vraag ook niet gemakkelijk is te beantwoorden en men elders nog evenmin tot eene stellige beslissing is gekomen. Welligt ware het wenschelijk, ten onzent, zonder afwachting van verdere proeven, terstond reeds het verbeterde zundnaald-geweer in te voeren. Daarop al te zeer aan te dringen werd van andere zijde echter niet raadzaam geacht. Maar wél geloofde men den Minister inlichtingen te mogen verzoeken omtrent het geschut. Sommigen toch meenden, in weerwil van den geuiten lof, te mogen betwijfelen, of al de veranderingen in het kanon wel voortdurend aan de verwachting blijven beantwoorden, terwijl ook het denkbeeld werd geopperd, dat zwaarder geschut dan het thans gebruikelijke, voor onze kustverdediging alligt noodzakelijk mogt blijken te zijn.

§ 4. Dat de toestand waarin onze levende strijdkrachten zich bevinden hoogst ongunstig is te noemen, dat ons leger veel te zwak is om in oorlogstijd ons vertrouwen in te boezemen, werd vrij algemeen erkend. Maar van verschillende zijden werden zeer verschillende middelen tot verbetering voorgesteld; middelen, waarvan enkele blijkbaar eene wijziging in de militie-wet noodzakelijk zouden maken en daarom door sommige leden werden afgekeurd, schoon anderen om die reden alleen ze geenszins als ondoeltreffend konden veroordeelen.

Op de zwakheid van ons leger in verhouding tot het veel te uitgebreide vestingstelsel, werd reeds bij de bespreking van dit laatste gewezen; maar ook op zich zelf beschouwd achte men dat leger niet toereikend voor 's lands verdediging. Volgens den sterktestaat van 1 Augustus bedroeg de sterkte van de infanterie, behalve de officieren, 34,968 man. Trekt men hiervan het kader, 4058, af, dan blijven er 30,910 soldaten over, waarvan toen nog 4558 vrijwilligers waren. Dat aantal was echter reeds op 1 September tot 4059 verminderd, en daar nu nog dit jaar 300 en in het volgende 2050 vrijwilligers tot aanvulling van het Oost-Indische leger zijn aangevraagd, zoo is daaruit ligt af te leiden, dat het getal vrijwilligers op het einde van het volgende jaar bij de infanterie zeer gering zal zijn. Dien ten gevolge verliest deze haar kern, die niet alleen niet verzwakt mag worden, maar integendeel dringend versterking behoeft. Het voorbeeld van Denemarken toch heeft op nieuw geleerd hoezeer de berekening slen kan, die op eene geschikte volkswa- pening meent staat te kunnen maken, wanneer slechts een klein actief leger de kern vormt om welke zij zich scharen kan. En bij de aldus toenemende vermindering van vrijwilligers bij het wapen der infanterie, zal het leger in Oost-Indie, 't welk jaarlijks 1400 à 1800 man tot aanvulling van noode heeft, geen vrijwilligers meer uit het leger hier te lande kunnen trekken; terwijl, gelijk van algemeene bekendheid is, bij de wervingen te Harderwijk op niet meer dan één man daags te rekenen valt. Ook de goeiesindheid der troepen laat veel te wenschen over; en ondervinding van den oorlog hebben, met weinige uitzonderingen, noch officieren, noch soldaten verkregen. Uit een en ander kan gemakkelijk worden opgemaakt,

dat in tijden van gevaar niet te veel op de hulp van ons actief leger kan gerekend worden en een zeer groot deel van 's lands verdediging dus aan schutterijen en volkswapening moet worden toevertrouwd. En wat daarvan te wachten valt, dit heeft, gelijk reeds werd opgemerkt, een treurig voorbeeld nog onlangs ons voldoende geleerd.

Van waar nu in de eerste plaats de steeds toenemende vermindering in het aantal vrijwilligers bij het leger hier te lande? Voor een deel mag dit het gevolg worden geacht van een anders zeer gelukkig verschijnsel: van de steeds toenemende gelegenheid namelijk tot uitoefening van eenig ander meer vredelievend en meer winstgevend beroep. Maar ook andere oorzaken, meende men, werken hier mede. Volgens sommigen het weinig aangename leven der manschappen in de garnizoenen, waar niets gedaan wordt om den lust voor den militairen stand aan te wakkeren. Het middel van werving tegen hooger geld, dat thans geschiedt, werd door sommigen aangeprezen, door anderen echter als ondoeltreffend verworpen, daar de ondervinding, naar men meende, geleerd heeft, dat het gehalte der troepen door dat stelsel van hoogere werving in gelijke mate vermindert als het aantal pleegt toe te nemen. Van de zijde der voorstanders van hoogere werving werd daarentegen de gegrondheid dier opmerking zeer betwijfeld; de vrijwilligers, meende men, worden inderdaad tegenwoordig niet te hoog beloond. Naar het gevoelen van wederom andere leden handelt de Minister niet juist, door (in weerspraak naar het schijnt met zijn gezegde, dat hij de miliciens die een jaar onder de wapenen zijn geweest, als kern beschouwt) niet een gelijk getal miliciens als dat der ontbrekende vrijwilligers, krachtens de artt. 123 en 124 der militiewet, onder de wapens te houden. Het ontbrekend getal vrijwilligers toch zal in het volgende jaar welligt 6000 man bij de infanterie bedragen, en de Minister bestemt slechts 2828 man ter aanvulling. Nu is het juist uit die miliciens dat de meeste vrijwilligers voortkomen. Eene versterking, en zoo al geen dadelijke vermeerdering, dan toch verbetering, zou het leger ook naar sommiger oordeel kunnen ondergaan, wanneer wijziging wierd gebracht in het, ook bij de vaststelling der militiewet veel besproken stelsel van remplaceren. Veel betere plaatsvervangers, meende men, waren te verwachten, wanneer dezen, gelijk elders geschiedt, tegen eene vaste daartoe te bepalen som, ook door het Gouvernement en niet uitsluitend door particulieren wierden geleverd. Het bezwaar hiertegen ingebracht, dat op die wijze van staatswege een privilegie aan de meer gegoeden zou worden verstrekt, gold toch ook tegen elk stelsel van remplaceren; en dat de bevoegdheid tot het stellen van plaatsvervangers in verband met het beginsel van conscriptie niet wel kan worden gemist, dit werd toch wel algemeen erkend.

Terwijl, wat de oefening betreft, eenige leden een duur van vijf maanden voor de eerste oefeningen voldoende rekenden, doch daarna de manschappen jaarlijks nog zes weken onder de wapens wilden roepen, ten einde de verkregen kennis beter te onderhouden, scheen anderen de tijd van vijf maanden voor de eerste oefening veel te kort om den infanterist slechts eenigzins te bekwamen in datgene wat voor hem hoofdzaak is: het schijfschieten, het tirailieren en de voorpostendienst. Bijna alle miliciens brengen het, naar men meende, bij het schijfschieten niet verder dan tot 100 pas, en wat zal nu in tijd van oorlog van zoodanige infanterie te wachten zijn? En indien men nu, zoo werd verder geoordeeld, bij voortdoring om het andere jaar de troepen wil doen kamperen, dan behooren, mede met wijziging der militiewet, de miliciens eene maand vroeger onder de wapens te worden geroepen, ten einde te voorkomen dat zij niet half geoefend in het kamp verschijnen, zoo als nu geschiedt, en te zorgen dat zij vóór dien tijd althans gedeeltelijk in het schijfschieten zijn geoefend, hetgeen thans onmogelijk is. Ook de onderofficieren behoorden doorgaans meer geoefende en meer ervaren mannen te zijn dan thans; op de onderofficieren toch komt het in tijd van oorlogsgevaar niet minder aan dan op de officieren zelve; ook in hen vooral ligt de kracht, die de manschappen leiden, aanvoeren en te zamen houden moet. Meer onderlinge oefening eindelijk scheen noodig, dan bij de gebruikelijke versnippering der krachten in kleine garnizoenen mogelijk is.

Het gemis aan oorlogservaring, bij het meerendeel van ons leger niet wel te loochenen, kon, naar veler gevoelen, op doeltreffende wijze verholpen worden, indien er eenig middel bestond om meer verband te brengen tusschen de legers in Oost-Indië en hier te lande; en, zoo al, met betrekking tot de soldaten, de bepalingen der Grondwet dit bemoeijelijken ('t geen anderen evenwel zoo gaaf niet konden toestemmen), met opzigt tot de officieren bestonden dergelijke bezwaren niet. Het meerendeel onzer officieren is, men erkende het gaarne, zeer goed onderlegd, en op hun gedrag en hun ijver voor de dienst valt geenerlei gegronde aanmerking te maken; maar wat den meesten hunner uit den aard der zaak ten eenen male ontbreekt, dat is juist de ondervinding in het vak 't welk zij uit te oefenen geroepen zijn. Onze overzeesche bezittingen zouden velen hunner alligt de gelegenheid aanbieden om die zoo noodige ondervinding op te doen; thans leeren slechts weinigen hunner de ontberingen, de vermoeijenissen en de gevaren kennen, die in geval van oorlog hen te wachten staan. Hoe gansch anders het naburige Engeland, dat zijne legers naar alle oorden der wereld zendt en zijne soldaten als geoefende en geharde krijgslieden uit den vreemde terug ziet keeren!

Welke nu inmiddels ook de uiteenloopende denkbeelden waren omtrent de mogelijke en wenschelijke middelen tot versterking onzer levende strijdkrachten, omtrent één wigtig punt bleven de leden ten volle overeenstemmen, die bij het onderzoek hun oordeel over ons krijgswezen te kennen gaven: de boven reeds in 't breede ontwikkelde noodzakelijkheid om onze schadelijke vestingen aanzienlijk te verminderen. De slechting van deze, dus bleef men algemeen volhouden, zou tot belangrijke besparing van kosten leiden, die dan tot verbetering van het personeel kon worden aangewend, en onze levende strijdkrachten zouden bovendien, schoon altijd nog versterking behoevend, echter niet zóó aanzienlijke vermeerdering vereischen als thans; bij het blijven voortbestaan van ons veel te uitgebreid vestingnet, tot eene wezenlijke verdediging noodzakelijk zou zijn.

§ 5. Ook deze Minister schijnt door de benoeming eener commissie voor de kustverdediging licht te willen putten uit de kennis en ervaring van andere deskundigen. Maar, even als bij de behandeling van het VIde Hoofdstuk, werd dan ook hier de wensch geuit dat het weldra door die deskundigen te ontsteken licht niet voor de Regering alléén, maar ook voor de leden der Kamer en voor het publiek in 't algemeen zou mogen schijnen. Ook hier verlangde men derhalve openbaarmaking van het welhaast door de bedoelde commissie uit te brengen rapport. Het bezwaar, tegen dien wensch alligt aan te voeren, dat ons verdedigingstelsel met zijne gebreken den vijand onbekend moet blijven, kon, meende men, niet bijzonder wegen, aangezien toch reeds de Regering, door uitgave van verschillende kaarten, juist al die bijzonderheden aan den vijand heeft medegedeeld, welke te kennen hem bij den aanval van nut mogten zijn. En eenig ander bezwaar zou moeijelijk tegen den wensch naar eene openbaarheid zijn uit te denken die tegenwoordig in alle landszaken pleegt te heerschen, maar te dikwerf nog dáár juist blijft ontbreken waar het de middelen tot verdediging onzer woonsteden en tot handhaving onzer onafhankelijkheid geldt.

§ 6. Zonder in herhaling te willen treden van het vroegere, bij eene vorige begroting reeds gezegde, en zonder alzoo den Minister tot herhalingen zijnerzijds te willen nopen, meenden toch verscheidene leden niet ten eenen male het stilzwijgen te mogen bewaren over het veelbesproken vraagstuk, of het grondwettig beginsel van vrijheid van drukpers ook van toepassing voor de officieren van het leger mag worden geacht. Bij zijne vroegere antwoorden heeft de Minister tot groote voldoening dier leden gepoogd, het ongunstig vermoeden op te heffen, 't welk door zijne almede veel besproken circulaire bij velen omtrent het wezenlijk liberale zijner beginselen was ontstaan. De Minister toch noemde zich bij dat nader antwoord geenszins tegenstander van de vrijheid van drukpers en verklaarde geen bezwaar te zien in de wetenschappelijke behandeling van krijgskundige onderwerpen door officieren. Dergelijke uitdrukkingen echter zijn niet alleen rekbaar, maar ook vatbaar voor inkrimping naar welgevallen; en in 't belang juist van die vrije en onbelemmerde

wetenschappelijke behandeling van krijgsg zaken door deskundigen, welke ook de Minister zegt op prijs te stellen, zou men gaarne willen vernemen, of hij inderdaad met het gevoelen dier leden instemt, die aan de officieren van het leger geen andere beperking in het uitgeven van krijgskundige geschriften willen zien opgelegd, dan de zoodanige die uit den noodzakelijken aard der krijgstucht zelve voortvloeit, en den officier mitsdien verbiedt, op eenige wijze de personen zijner superieuren en mede-officieren aan te randen, maar hem de beoordeeling der zaken en der genomen of te nemen maatregelen vrij laat, in zoover die kritiek geen blaam werpt op die hooger of lager geplaatste officieren zelve. Verstaat de Minister het beginsel der krijgstucht met opzigt tot het onderwerp der drukpers in dezen zin, de leden der Kamer zullen zich daarmede ongetwijfeld ten volle kunnen vereenigen.

§ 7. Bij de behandeling van de afdeelingen en artikelen der voorliggende begrooting werden de navolgende, meer bijzondere opmerkingen en vragen in 't midden gebragt.

Iste AFDEELING.

Door eenige leden is gewezn op de groote uitbreijding van het personeel bij het departement werkzaam, namelijk: niet minder dan 426 hoofden tegen eene koste van f 489 500, en dat voor een leger van 26 000 man in vreedstijd, terwijl van die manschappen een aantal niet dan tijdelijk onder de wapenen blijft. Men wenschte daarom gevraagd te hebben, of er op de kosten van het departement niet een aanzienlijke besparing mogelijk zou zijn.

IIde AFDEELING.

Voor den grooten en generalen staf van het leger, de administratie en de provinciale en plaatselijke staven is voor 98 officieren van hooger en 25 van minderen rang te zamen eene som uitgetrokken van f 268 809. Onder die officieren vindt men één luitenant-generaal en negen generaal-majors, dat is één generaal op 2600 man, ongerekend de generaals, die onder andere hoofden worden aangetroffen. Moeijelijk nu kon men zich een begrip vormen van de noodzakelijkheid om bij een zoo kleine legermagt een zoo groot getal officieren van genoemden rang aan te houden; te minder, wanneer men daarbij het oog houdt, dat elk hunner nog wordt bijgestaan door een hoofdofficier, chef van den staf, een adjudant en een of meer hoofdofficieren als provinciale adjudanten. Evenmin scheen het duidelijk, welke veelomvattende werkzaamheden waren opgedragen aan den luitenant-generaal, chef van den generalen staf, een korps dat slechts uit 20 officieren bestaat, die gedeeltelijk nog als chefs van staven bij de militaire afdeelingen en gedeeltelijk bij de militaire verkenningen zijn gedetacheerd.

IIIde AFDEELING.

Met het oog op de discussiën bij de vorige begrooting werd de vraag herhaald, waarom toch niet de artikelen dezer afdeeling worden gesplitst, ten einde de tegenwoordige hoogst onregelmatige wijze van begrooting door eene meer ordelijke worde vervangen.

Art. 9. Bij het regement grenadiers en jagers zijn op eene sterkte van 3875 manschappen 105 officieren, terwijl de regementen infanterie slechts 97 officieren tellen op 4829 man. En het regement grenadiers en jagers heeft geen tweede, maar alleen eerste luitenanten. Bovendien genieten de officieren residentie-toelagen, zoodat, alles te zamen genomen, dit regement bij eene mindere sterkte van ongeveer 1000 man ruim f 409 000 meer kost dan een regement infanterie. Het behoud nu van een dergelijk keurkorps, dat echter niet noemenswaard van de overige korpsen infanterie verschilt, scheen velen niet aanbevelenswaard voor een klein leger, waarbij zuinigheid gepaard met degelijkheid op den voorgrond behoort te staan. Ook scheen het toeleggen van afzonderlijke gelden voor het verblijf in de

residentie of in andere garnizoenen moeilijk te regtvaardigen. Is al de levenswijze in sommige duurder dan in andere, dit wordt door voordeelen van anderen aard weder opgewogen. Aan het tekort in de traktementen der officieren van het leger in 't algemeen kan voor 'toverige te gemoet worden gekomen door het vereenvoudigen en minder kostbaar maken der monteringen, naar het voorbeeld van naburige Staten, die, schoon veel magtiger en veel meer in aanzien dan Nederland als mogendheid, toch hunne legers lang zoo kostbaar niet kleeden als wij het onze. De tegenwoordige monteringen, vooral van onze officieren, schijnen ook in strijd met het beginsel, dat aan de uitrusting van het leger de staat van oorlog ten grondslag moet worden gelegd. Te velde kan de groote tenue niet worden medegenomen dan als nuttelooze ballast, en in vreedestijd kan zij zeer goed worden ontbeerd. Eindelijk achtte men ook uit een krijgskundig oogpunt, in 't belang van de veiligheid der officieren, zeer onraadzaam, de monteringen van dezen door épauletten, sjerpen en andere ver zigtbare versieringen te doen uitblinken, waardoor zij het mikpunt worden voor de vijandelijke scherpschutters. Almede op voorbeeld van andere Staten scheen het dus wenschelijk, de officieren die teekenen van hun rang te doen afleggen, die hen van verre van de soldaten doen onderscheiden.

Op grond van velerlei ervaring werd nog gevraagd, of niet in 't belang der manschappen zelven raadzaam ware hun (niet den officieren natuurlijk) het dragen van wapenen te verbieden, wanneer zij buiten dienst zich uit de kazernen op de openbare straat begeven.

Art. 10. Wanneer de Minister de kracht onzer weerbaarheid in het verspreiden van het leger in een aantal vestingen blijft zoeken, dan is moeilijk daarmede te rijmen, dat bij het leger nog vijf regementen kavallerie worden aangehouden. In een land zoo doorsneden als het onze, waar bovendien reeds voor de kavallerie weinig gelegenheid tot actief handelen zal bestaan, en dan nog de groote meerderheid der infanterie in de vestingen blijft verspreid liggen, achtte men 4700 sabels ruim te veel in verhouding tot de sterkte, welke de infanterie nog te velde zal kunnen brengen. Niet duidelijk was almede, hoe in tijd van oorlog het ontbrekende aan paarden zal worden aangevuld, wanneer men in vollen vrede reeds zoo veel bezwaren bij het voltallig houden der remonte ontmoet.

Art. 11. Ook het personeel van de staven der artillerie scheen velen te uitgebreid. Behalve de vijf officieren bij het Departement van Oorlog zijn er nog 125 anderen, magazijnmeesters, controleurs van wapenen en conducteurs, bij den staf der artillerie werkzaam. Al wederom, oordeelde men, een ongelukkig gevolg van ons veel te breed vestingstelsel, 't welk een zoo groot aantal administrateurs noodzakelijk maakt, en geenszins overeen te brengen met gezonde krijgskundige begrippen. — Almede te uitgebreid achtten velen de rijdende artillerie, wier historische vermaardheid meer de oorzaak schijnt van hare instandhouding op den tegenwoordigen voet dan het besef harer noodzakelijkheid. — Het nut van de uitbreiding aan het korps pontonniers gegeven, werd, gelijk boven reeds is opgemerkt, door sommigen der leden betwijfeld. In elk geval wenschte men te vernemen waarin de uitbreiding bestaat, zoomede het bedrag der daardoor verhoogde uitgaven, 't welk, bij gemis aan specificatie, uit de begrooting niet wel valt op te maken. — Dat eindelijk vermindering van het getal onzer vestingen ook het aantal der genie-officieren, voor het effectief van ons leger veel te groot, noodwendig zou doen inkrimpen en niet onbelangrijke sommen voor de versterking onzer hoofddefensie zou beschikbaar stellen, behoeft, na al het vroeger gezegde, nauwlijks te worden opgemerkt.

IVde AFDEELING.

Of de zorg voor de remonte nog steeds doeltreffend mag worden geacht, scheen aan gegronnen twijfel onderhevig, daar toch de moeilijkheid reeds gebleken is, om, bij gemis van de noodige manschappen, de paarden behoorlijk te verzorgen. Van andere zijde werd wel is waar de vraag gesteld, of ter gelegenheid van de oefeningen in het kamp te Millingen niet gebleken was dat het getal paarden te gering is;

maar indien nu toch almede blijkt dat zelfs de aanwezige niet naar behooren verzorgd kunnen worden, dan ware het toch niet raadzaam hun aantal buiten verhouding tot de dienstdoende manschappen nog te vermeerderen.

Vde AFDEELING.

Over 't algemeen werden de kosten der Militaire Akademie te hoog geacht. Volgens den toelichtenden staat bedragen de kosten voor ieder kadet *f* 857 'sjaars, waarbij in aanmerking behoort te worden genomen, dat sommigen geheel of gedeeltelijk voor 's Rijks rekening zijn geplaatst. Men betwijfelde dan ook, of voor 327 kadets wel een aantal van 51 leeraren en daarenboven nog een personeel van 440 hoofden voor hunne verdere verzorging en het beheer der inrigting wordt vereischt. Ook begreep men niet, waarom de kosten voor de Koninklijke Militaire Akademie in 1865 aanzienlijk hooger zijn dan in 1864. In dat jaar werd voor 329 kadets eene som van *f* 65 600 aangevraagd, terwijl de uitgaven van 1865 voor 327 kadets op *f* 67 400 werden geraamd. Het verschil van twee kadets kan toch geen invloed hebben op het getal der leeraren, noch op de algemeene kosten der Akademie; en daarentegen was er eene mindere uitgave, hoe gering dan ook, voor voeding, kleeding, enz., zoodat dus de raming voor 1865, die gegevens in aanmerking genomen, wel lager maar niet hooger dan voor 1864 behoorde te zijn. Wijders werd nog door een der leden opgemerkt, dat in 1863 voor traktementen van de officieren slechts *f* 62 200 was uitgegeven, terwijl de raming voor 1865 niet minder dan *f* 68 200 bedraagt. In 1863 werd van dit onderdeel der begrooting afgetrokken *f* 26 000 voor traktementen aan de officieren die reeds bij hunne respectieve korpsen daarvoor waren aangeduid. In dit jaar komt van deze aftrekking niets; waaruit dus wordt afgeleid, dat de begrooting der Akademie weder met dit bedrag is verhoogd. Reeds in vroegere jaren eindelijk was verlangd dat de begrooting voor de Militaire Akademie behoorlijk van die van het Departement van Oorlog zou onderscheiden en afzonderlijk aan de overweging der Kamer onderworpen worden, zoodat omtrent elken post dier begrooting een goed overzicht kon worden verkregen. Men wenschte thans de redenen te vernemen, waarom in dit opzigt niet aan het verlangen der Kamer wordt voldaan.

VIIde AFDEELING.

Art. 17. In den toelichtenden staat op § *a* wordt gezegd, dat de gunstige gezondheidstoestand bij het leger gedurende 1863 oorzaak is geweest, dat de verpleegkosten aanzienlijk beneden de raming zijn gebleven, maar dat de onzekerheid, welke te dien opzigte voor de toekomst bestaat, de Regering verplicht, de raming niet te beperkt te stellen. En daarom heeft men voor 1865 dan ook dezelfde raming als voor 1864 aangenomen. Nu blijkt echter niet, waarom deze opmerking ook niet voor § *b* is in toepassing gebracht.

IXde AFDEELING.

Art. 22. Waarom wordt hier nu nog *f* 2800 voor onderhoud van de vesting Bergen-op-Zoom uitgetrokken, indien men toch voornemens is die vesting te slechten? Moge er al eenig onderhoud voor sommige gedeelten der werken noodig zijn voor zolang ze in den tegenwoordigen toestand blijven, eene betrekkelijk zoo aanzienlijke som als de hier aangeduide scheen toch onnoodig indien de ontmanteling met eenigen spoed wierd voortgezet.

Xde AFDEELING.

De vreeselijke verwoestingen, door het springen van een kruidmagazijn in de nabijheid van Londen veroorzaakt, gaven eenigen leden aanleiding tot de vraag, of de kruidmagazijnen in de Wierickerschans in de onmiddellijke nabijheid eener

kazerne, waar ligt brand kon ontstaan, niet misschien oorzaak konden worden van dergelijke en nog veel grootere onheilen.

XIde AFDEELING.

Met bevreemding werd opgemerkt, dat op de f 344 000, voor het onderhoud van vestingen uitgetrokken, nog zoo vele belangrijke sommen voor werken worden aangetroffen waarvan het behoud in ons verdedigingstelsel bij velen veroordeeling heeft gevonden. Ook omtrent Deventer werden nog eenige nadere inlichtingen verlangd. Hoe veel namelijk, vroeg men, hebben gedurende dit jaar de herstelling en de verbetering der verdedigingswerken te Deventer, alle te zamen genomen, ongeveer gekost?

Art. 22. De groote weelde bij de inrigting der Militaire Akademie te Breda schijnt niet wel gebillijkt te kunnen worden. Ten vorigen jare werd eene groote som voor eene bad-inrigting besteed; en nu zal weder een hospitaal worden opgerigt. Is het hospitaal, waarmede men zoovele jaren in de behoefte heeft kunnen voorzien, nu plotseling ongeschikt geworden?

Art. 25. In verband met het gezegde over de wenschelijkheid van verbetering onzer hoofddefensie meende men, dat beter dan aan de werken te Elden, waarmede voor zoover men weet nog geen aanvang is gemaakt, al de beschikbare gelden voor nieuwe werken tot verbetering van de Utrechtsche linie konden worden besteed.

XIIde AFDEELING.

Art. 26. Een vroeger Minister oordeelde het bijeenhouden der korpsen noodzakelijk; thans verdeelt men ze weder, en legt overal garnizoenen. Bestaan daarvoor grondige redenen?

XIIIde AFDEELING.

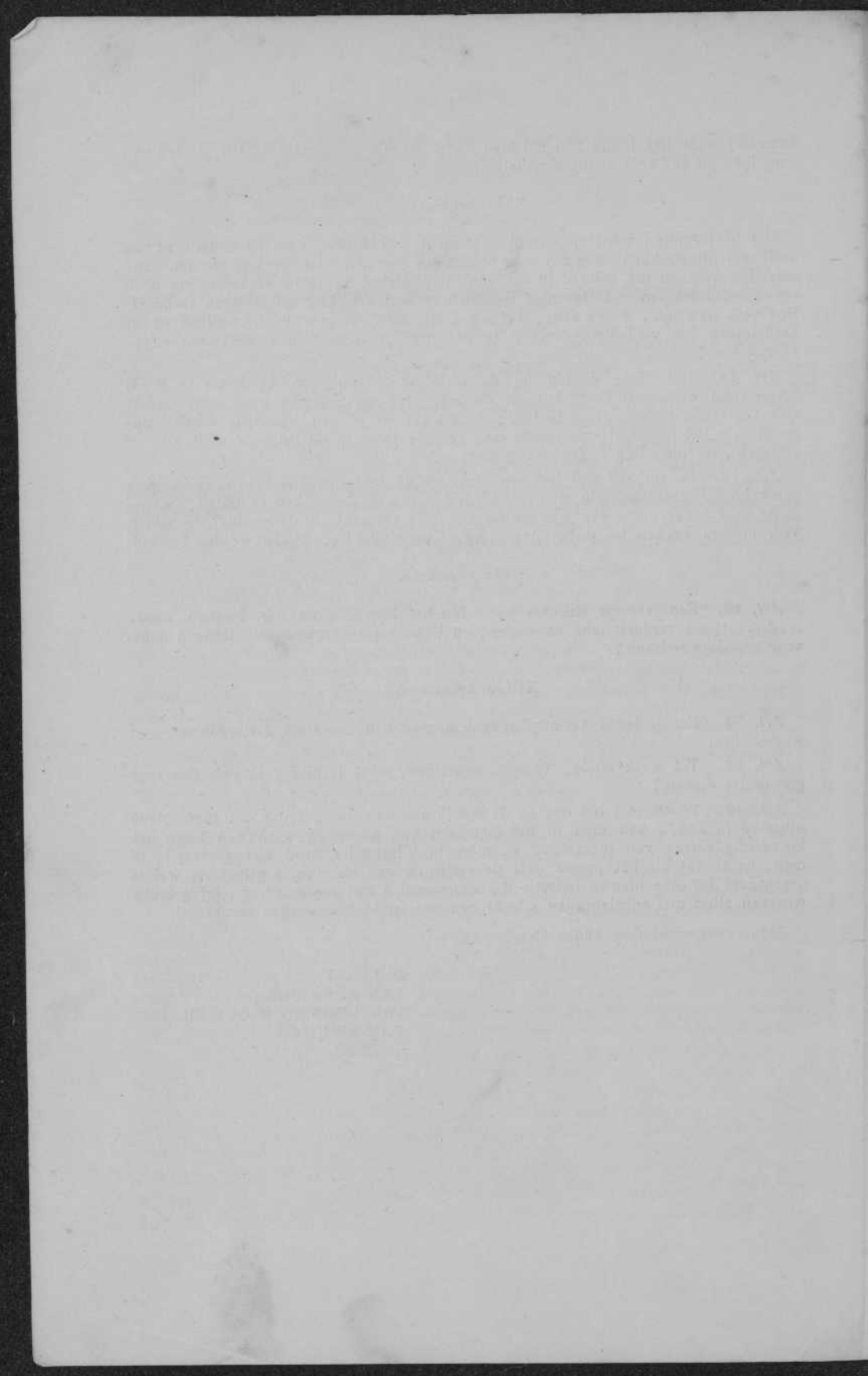
Art. 32. Eenige leden verlangden eene opgave van den staat der weduwen- en weezen-kas.

Art. 36. Tot welk einde, vroegen sommigen, moet de hier verlangde som voor gratificatie dienen?

Art. 37. Vooral met het oog op de specificatie van het gebruik der onvoorziene uitgaven in 1863, kan men in het algemeen niet genoeg waarschuwen tegen het ligtvaardig voeren van processen; en meer in 't bijzonder werd nog gevraagd, of men, na al wat uit het proces over de restitutie aan Hoetink is gebleken, wel is overgegaan tot eene nieuwe redactie der voorwaarden van aanbesteding, bij gebreke waarvan alligt niet onbelangrijke schade aan den lande kon worden berokkend.

Aldus vastgesteld den 19den October 1864.

DULLERT.
VAN KERKWIJK.
VAN LIMBURG BROUWER.
VAN SWIETEN.
BEGRAM.

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1864.

VIIIste HOOFDSTUK.

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

De Minister van Oorlog, kennis genomen hebbende van het Voorloopig Verslag op het VIII hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1865, zal zich beijveren de bedenkingen en vragen, daarin vervat, naar zijn beste weten op te lossen of te beantwoorden. Hij zal het verslag daarbij zooveel mogelijk op den voet volgen.

§ 1. Met het uiterste genoegen heeft de Minister uit het Voorloopig Verslag gezien, dat het eindcijfer der begrooting op zich zelf in de Tweede Kamer der Staten-Generaal geene ernstige bestrijding heeft gevonden.

Enkele leden mogen nog wenschen het cijfer tot een vroegeren, lageren stand teruggebracht te zien, de meerderheid blijft echter van oordeel — en hiermede stemt de Minister volkomen in — dat het niet wel verlaagd had kunnen worden.

Intusschen blijft de Minister ook van oordeel, dat, met het oog op de finantiele krachten van den Staat, de uitgaven van oorlogskosten niet hooger mogen worden opgevoerd dan volstrekt noodig, onvermijdelijk is.

Het minder bedrag van het eindcijfer der tegenwoordige begrooting in vergelijking met die van het loopende jaar kan dan ook wel tot bewijs strekken, dat het steeds zijn streven is om, voor zooveel de omstandigheden dit maar eenigzins toe'aten, die uitgaven te beperken.

In het verslag zelf wordt op omstandigheden gewezen, die dat streven van den Minister ten duidelijkste doen uitkomen. Immers heeft hij zich ten verleden jare, als een gevolg van de meerdere duurte van het brood enz., wel genoopt gezien om, zou het eindbedrag der begrooting niet te zeer worden verhoogd, enkele uitgaven te vermijden, die, hoe noodig ook, echter eenig uitstel gedoogden.

Nu die omstandigheden zich niet voordoen, heeft hij deze uitgaven, thans ook noodzakelijk geworden, op de begrooting gebracht. Hij verlangt dus geenszins dat de vermindering van uitgaven, die hij op sommige posten heeft voorgesteld, worde beschouwd als werkelijke bezuinigingen, maar hij wenscht evenmin toe te geven aan de meening van die leden, welke beweren dat het eindcijfer dezer begrooting, schoon op zich zelf verlaagd, veeleer verhoogd zou kunnen worden genoemd.

Omtrent het meer of min noodzakelijke van eenige der hier bedoelde uitgaven, onder andere de kleine vermeerdering van de remonten en de geringe uitbreiding aan het korps pontonniers gegeven — op welke beide punten de Minister later zal terugkomen, — kan ligtelijk verschil van gevoelen bestaan; het geldt geene levensvraag, zoo als die, welke, blijkens het verslag, door de overgrootste meerderheid ontkennend is beantwoord, dat is in een zin, als of ons land, met de verdedigingsmiddelen die wij thans bezitten en de wijze waarop zij thans zijn ingerigt, inderdaad in geen verdedigbaren toestand zou verkeeren.

Tegenover dat voorzeker weinig bemoedigend oordeel, zoozeer geschikt om het zelfvertrouwen des volks te ondermijnen, stellen echter vele leden, als hun gevoelen, dat, zelfs zonder verhooving van het eindcijfer, in dien toestand wel afdoende verbetering te brengen is.

Zowel het een als het ander berust intusschen op beschouwingen over ons tegenwoordig vestingstelsel en den toestand van ons leger, waarin door den Minister niet wordt gedeeld. Dit zal uit het hierna te meldene nader kunnen blijken.

§ 2. De vestingen, zoo wordt in het Voorloopig Verslag gezegd, staan in geene verhouding tot het leger. Het is den Minister niet regt duidelijk wat met die be-
wering wordt bedoeld.

Bij het vaststellen, aannemen of beoordeelen van een stelsel van defensie kan men toch bezwaarlijk uitgaan van de onderstelling, dat al de vestingen en sterkten te gelijk evenzeer bedreigd of aangevallen zullen worden, en dat zij dan ook bij het ontstaan van oorlog of gevaar al dadelijk volkomen zullen moeten worden bezet.

Nog minder schijnt, met het oog op onze volkswapening, de eisch te mogen gelden, dat al onze vestingen en sterkten al dadelijk uitsluitend en alleen door het leger moeten worden bezet.

Die ondenkbare toestanden en die bovenmatig strenge eischen liggen althans niet tot grondslag van het aangenomen stelsel van defensie. Ware dit het geval geweest, voor het leger zou, gelet het groote aantal weerbare mannen dat onder onze bevolking wordt aangetroffen, voorzeker eene vele grootere sterkte gevorderd zijn geworden, dan tot dusverre is gevraagd en noodig geoordeeld. Doch hoe dit ook zij, het behoeft wel geen betoog, dat het aantal vestingen en sterkten niet uitsluitend mag worden geregeld naar de sterkte van het leger, maar naar de behoeften van een doelmatig stelsel van verdediging. En zal een stelsel van verdediging doelmatig zijn, dan moet het zoodanig wezen, dat de levende strijdkrachten niet eene sterkte behoeven te bezitten, die de krachten van den Staat, wat de weerbare bevolking betreft, te boven gaat; maar even noodzakelijk als het is deze klip te mijden, evenzeer is het ook een vereischte, dat het stelsel van verdediging de gelegenheid verschaffe om de gevorderde strijdkrachten te kunnen bijeenbrengen, vervolgens in bruikbaarheid te doen toenemen en zoodanig aan te wenden, dat zoo-
veel mogelijk partij wordt getrokken van al de hulpbronnen, die het land voor de defensie oplevert. Hierin ligt reeds de noodzakelijkheid opgesloten, om de buitenliniën te verdedigen, hetgeen bovendien noodig is om den vereischten tijd te verkrijgen tot het in verdedigbaren staat brengen van onze hoofdverdedigingslinie.

Zij zijn dus, naar de bescheidene meening van den Minister, van een verkeerd beginsel uitgegaan, die leden, welke eene zekere sterkte van het leger als vaste grootheid aannemende, daarnaar hebben afgemeten, welke van de bestaande sterkten door dat leger niet dadelijk bezet kunnen worden en dan ook niet behouden mogen blijven.

De tegenwoordige sterkte van ons leger kan bovendien in geen geval tot maatstaf dienen bij het beoordeelen van de verhouding van het aantal vestingen tot de levende strijdkrachten, waarover in den regel zal kunnen worden beschikt.

Het is toch genoeg bekend dat, als een gevolg van de nieuwe wet op de nationale militie, thans nagenoeg eene voltallige ligting ten bedrage van 9 à 10,000 man geheel buiten de schuld van deze Regering wordt gemist, en dat die toestand, als overgangsmaatregel onvermijdelijk, eerst dan zal ophouden, wanneer de in 1862 ingelijfde weinige miliciens zullen zijn gepasporteerd en door eene volledige ligting zullen zijn vervangen. Ook mag niet uit het oog worden verloren, dat bij het ontstaan van oorlog de oudste ligting wel niet uit de dienst zal worden ontslagen, en dat men ook, des vereischt, binnen weinig tijds en na eenige weken oefening van de jongste lotelingen, in plaats van vijf, zes geoefende ligtingen onder de wapenen zal tellen; terwijl toch ook als zeker mag worden aangenomen, dat als het vaderland met oorlog bedreigd wordt, er naar alle wapens van het leger een groote toevloed van vrijwilligers zal ontstaan.

De sterkte van ons leger zal dus wel altijd veel grooter zijn dan bij het Voorloopig Verslag tot maatstaf is aangenomen, en derhalve kan de Minister dan ook niet toegeven, dat onze vestingen en versterkte stellingen met geene mogelijkheid door ons leger te verdedigen zouden zijn.

Die quaestie aangaande de vestingen is een onderwerp dat sinds vele jaren en telken male bij de behandeling der begrooting door de Kamer is ter sprake gebragt. De Minister mag zijn leedwezen niet ontveinzen, dat aan de handelingen van het Bestuur te dien opzichte geen vertrouwen wordt geschonken, en hij ook nu weder ondervindt, dat alle vroeger gegeven ophelderingen beschouwd kunnen worden als niet geschied te zijn. Ofschoon eene wederlegging van hetgeen wordt aangevoerd om de schadelijkheid — voor de verdediging — van sommige vestingen te bewijzen, al dadelijk zou kunnen geschieden, wenscht hij zich daarvan thans te onthouden; maar hij stelt zich voor, de vraagpunten betreffende het al dan niet behouden van eenige vestingen, te behandelen in eene zitting der Kamer in comité-generaal. Alsdan zal hij bereid wezen om alle inlichtingen, die ter beoordeeling van zulk een gewigtig onderwerp nuttig kunnen wezen, te geven.

Wat overigens den jongsten Deenschen oorlog betreft, waarop in het Voorloopig Verslag bij herhaling wordt gewezen, de Minister miskent het nut en voordeel niet, dat wel immer uit de treurige ervaring van anderen te trekken is, maar hij gelooft toch ook dat men ligtelijk te ver gaat, als men de tegenspoeden, die laatstelijk het deel van het Deensche leger zijn geweest, in de eerste plaats aan de uitgebreide defensieliniën toeschrijft, en dan vervolgens daaruit afleidt, dat eene wezenlijke verdediging van ons land, volgens het thans bestaande stelsel van defensie, niet mogelijk is.

Zoo ook wordt nu weder, even als meermalen is geschied, gewezen op het voorbeeld van België. De Minister wil hier het daar te lande aangenomen stelsel niet beoordeelen en zal daarom ook in geene vergelijking treden van de grondslagen in Nederland en in België voor de defensie aangenomen, want de defensie moet zich regelen naar de gesteldheid van den grond, naar den aard der bevolking en naar meer andere bijzondere omstandigheden, zoodat elk land zijn eigen defensiestelsel moet bezitten; en al mogen er dus voor zekere Staten vele punten van overeenstemming bestaan, dan is daaruit nog geenszins af te leiden, dat een verdedigingsstelsel, dat voor het eene land soms zeer doelmatig is, om die reden voor een ander land passend zou zijn.

Ten opzichte der meening in de laatste alinea van deze paragraaph uitgedrukt, als of het sloopen van vestingen geene aanzienlijke offers van de schatkist zal vorderen, moet de Minister doen opmerken, dat men zich dienaangaande geene illusien moet maken. Er zijn vestingen, zoo als bijv. Bergen op Zoom, waarvan nu de ontwerpen tot slooping worden gereed gemaakt, die onmogelijk ter slechting aan een gemeentebestuur of aan particulieren mogen worden overgelaten, want de ontvinding heeft het geleerd en de bewijzen bestaan er van, hoe slecht eene slooping uitgevoerd en hoe verbazend veel tijd daaraan besteed wordt, indien het werk buiten de bemoeijingen van het Departement van Oorlog plaats vindt.

§ 3. Dat onze verdedigingsliniën nog niet alle voltooid zijn is eene zaak, die reeds vroeger aan de Vertegenwoordiging is medegedeeld. Het is juist die taak, welke de vorige Minister van Oorlog in het bijzonder heeft opgevat en die door den ondergeteekende, sedert zijn optreden, steeds wordt voortgezet.

De werken, die tot verdediging van den IJssel nog noodig zijn, zijn aanbesteed of zullen eerstdaags aanbesteed worden, zoodat men dienaangaande in het volgende jaar op eene voltoojing kan rekenen.

De nieuw-Hollandsche of zoogenaamde Utrechtsche linie is geheel afgewerkt en in verdedigbaren toestand; dit neemt echter niet weg dat nog wel eenige verbeteringen wenschelijk worden geacht, vooral ten aanzien van de middelen tot het stellen der inundatiën. Dienaangaande hebben er reeds opnemingen plaats gehad, en is men tot de zekerheid gekomen dat door eene som van plus minus f 100,000 aan de daarvoor noodige werken te besteden, de wateraanvoer bijzonder zal kunnen

worden vermeerderd. Het tot stand brengen van die werken is dus hoogst wenschelijk, doch om die eerder te doen uitvoeren dan die van de Grebbe-linie, zoo als sommige leden raadzaam keurden, acht de Minister niet bepaald noodzakelijk, omdat hij zich door een plaatselijk onderzoek heeft overtuigd, dat, wanneer de nood dwingt, er altijd door het maken van eene coupure op eene daartoe geschikte plaats in den Lekdijk middel bestaat om meerder water voor de inundatiën te bekomen. De droogmakerijen op den regter oever der Vecht zijn ongetwijfeld zeer nadeelig voor de verdediging, zelfs indien men er toe wil overgaan om, zoo als in 1858 door eene Staatscommissie is voorgesteld, eene 2de linie voorwaarts van de thans bestaande aan te leggen; daarom tracht de Minister dan ook de bedoelde droogmakerijen zooveel mogelijk tegen te houden.

Op de aanmerkingen betrekkelijk de torens in de meergenoemde linie is het antwoord, dat de toestand zeer overdreven wordt voorgesteld. Immers men houde in het oog, dat die torens, te midden van aarden wallen gelegen, de *reduits* der werken zijn, en hoofdzakelijk dienen tot huisvesting der bezetting en tot berging van munitie en verdere behoeften; voorts, dat die werken gelegen zijn op dijken of beperkte toegangen, welke den vijand geene gelegenheid aanbieden dan om slechts enkele stukken tegen de werken in batterij te brengen. Bovendien zal de vernieling der torens zich in elk geval grootendeels tot het bovenste gedeelte bepalen en dus geenszins tot eene overgave van het werk behoeven te leiden.

Aan de Grebbe-linie moet nog zeer veel gedaan worden; de vereischte onderzoeken zijn daartoe geschied, en, zoo als in de Memorie van Toelichting tot de begrooting van Oorlog gezegd is, wenscht de Minister in het volgende jaar een aanvang te doen maken met het daarstellen en verbeteren van de middelen voor de inundatiën dier linie. Meer aan te vragen dan men zich voorstelt te kunnen verwerken is niet raadzaam te achten, wijl de gelden dan gedeeltelijk ongebruikt blijven, en de Minister daardoor verplicht zou worden, voor dezelfde werken bij herbaling gelden te vragen. Hoe veel de geheele voltooiing der Grebbe-linie zal kosten is nog niet op te geven, aangezien al de ontwerpen ter verbetering nog niet volledig zijn opgemaakt en begroot. Dat de Minister geneigd scheen stuksgewijze, nu eens aan het eene, dan aan het andere verdedigingswerk te laten arbeiden is zeer verkeerd gezien, want wanneer men nagaat welke werken er onder zijn bestuur zijn afgewerkt, wat onder handen is en wat ten uitvoer zal worden gelegd, dan gelooft hij dat men zal moeten erkennen, dat regelmatig het meest noodzakelijke steeds wordt onder handen genomen.

En nu de laatste vraag met opzigt tot het materiëel van ons defensiestelsel. Er wordt namelijk in de eerste plaats gevraagd: hebben de proeven met de geweren reeds tot een bepaald resultaat geleid? Zoo als in de Memorie van Toelichting reeds is gezegd, de proeven met de 800 aangemaakte nieuw-model-geweren zijn nog niet afgelopen. De proeven hebben dus nog niet tot een bepaald resultaat geleid; maar voor zooveel men uit de tot dusverre verkregen uitkomsten kan opmaken, zullen deze wapens vermoedelijk aan de daarvan gekoesterde verwachting beantwoorden. Er zal intusschen geene beslissing genomen worden voor dat *volkomen* zekerheid zal zijn verkregen, dat een in te voeren wapen aan al de daarvoor *billijk* te stellen vereischten voldoet.

De Minister kan zulks te eerder doen, omdat wij spoedig in het bezit zullen zijn van p. m. 175,000 stuks getrokken geweren, die in deugdzaamheid de in vele andere rijken (bijv. Frankrijk) in gebruik zijnde geweren evenaren, zoo niet overtreffen. Het bij ons bestaande getrokken geweer is zelfs zoo goed, dat men geen te groote verwachting moet koesteren van eene betere trefkans met een nieuw in te voeren geweer (welk dan ook) vooral bij het vuren in rijen en gelederen.

Het is dan ook daarom dat, hoezeer in het Voorloopig Verslag op het wensche-lijke wordt gewezen om ten onzent, zonder afwachting van verdere proeven, terstond reeds het bij de Pruisen aangenomen Zundnadel geweer in te voeren, de Minister zich moet verklaren tegen de invoering niet alleen van het Zundnadel-geweer, maar van elk geweer, dat bij ons niet behoorlijk onderzocht en beproefd is geworden.

Al verder worden inlichtingen gevraagd omtrent het geschut, waarbij door sommigen de twijfel is geopperd, of, in weerwil van den omtrent dit geschut genoten lof, al de veranderingen in het kanon wel voortdurend aan de verwachting blijven beantwoorden. De Minister weet niet door wien over het ingevoerde geschut lof wordt geuit, evenmin als hij met zekerheid zou kunnen opgeven door wien het wordt afgekeurd. Wel is hem bekend, dat de invoering van ons getrokken geschut algemeen als eene *zoo groote verbetering* wordt beschouwd en alleen minder bijval vindt bij hen, die zoo gaarne nieuwigheden, die buiten 's lands bestaan, met of zonder onderzoek zouden willen invoeren. De Minister durft evenwel met gerustheid verklaren, dat de veranderingen van ons geschut voortdurend aan de verwachting beantwoorden, en dat hij, zelfs op de tegenwoordige hoogte van de wetenschap, geen beteren weg dan den tot dusverre in dezen bewandelden zou weten in te slaan. Wel hebben zich, even als bij iedere nieuwe invoering, in den aanvang bezwaren opgedaan, en zijn zelfs hier en daar kleine gebreken ontdekt, zoo als bijv. het ontstaan van eenige krimpbarstjes of scheurtjes in enkele der eerst volgegoten bronzen kanons van 4 ℥; doch omtrent elk dier gebreken is onverwijld een naauwgezet onderzoek ingesteld, waarna is gebleken, dat al die vermeende gebreken volstrekt geen invloed op de deugdzzaamheid van het stelsel uitoefenen.

Eindelijk diene omtrent het geopperde denkbeeld, of wij zwaarder geschut voor de kustverdediging dan het gebruikelijke noodig zullen hebben, het navolgende:

Even als in de Memorie van Toelichting reeds is vermeld, kan de Minister zich thans nog niet verklaren, in hoe verre wij zwaardere vuurmonden voor de kusten zullen behoeven. Dit zal eerst bepaald kunnen worden als de groote zeemogendheden, naar aanleiding van de kostbare proeven die zij thans zijn doende, een *vast stelsel* van schepen en geschut zullen hebben aangenomen, of dat wij door die proeven op den weg zullen zijn gebragt tot het onderzoeken van zwaardere kalibers. Zulks heeft, voor zooveel bekend is, nog niet plaats gehad. Wanneer dit geschied zal zijn, zal de Minister zich beijveren om het ingevoerde stelsel naauwkeurig te onderzoeken en, zoo noodig, te doen beproeven.

Tot zoolang rekent hij iedere invoering van zwaar geschut als tegen het belang van den Staat en alle beproeving daarvan als verderfelijk voor de schatkist. Zijn denkeel is om zooveel mogelijk partij te trekken van hetgeen met groote opofferingen in het buitenland wordt verkregen en het goede daarvan, zoo het blijkt werkelijk ook goed voor ons te zijn, met bedachtzaamheid over te nemen. Hij zal zulks met te meer vertrouwen doen, omdat hij nog geen buitengewone credieten voor de verandering van ons geschut heeft gevraagd; in tegenstelling van de *verbazende* millioenen, die reeds in andere Rijken tot dat doel besteed zijn geworden, en waar men meermalen de reeds ingevoerde stelsels heeft verworpen, om weder andere te beproeven en aan te nemen; welke zoo weifelende handelwijze de Minister geenszins denkt te volgen.

§ 4. Met veel leedwezen heeft de Minister hier de meening aangetroffen, dat de levende strijdkrachten in zoo hoogst ongunstigen toestand zouden verkeer en dat het leger zelfs veel te zwak zou wezen om in oorlogstijd vertrouwen in te boezemen. Met alle bescheidenheid, doch met den meesten ernst tevens, moet de Minister tegen die bedenkelijke bewering opkomen. Immers mogt die meening ingang vinden, het zelfvertrouwen, voor eene natie van zoo hoog belang, zou verdwijnen; ontmoediging zou in de plaats treden en de meest verderfelijke gevolgen zouden in moeilijke tijden — waarin vooral aan veerkracht bij allen zoo groote behoefte bestaat — niet achterblijven. Dat een veel grooter leger, dat meer talrijker strijdkrachten, reeds in tijd van diepen vrede steeds beschikbaar, in gevaarlijke oogenblikken meer waarborgen oplevert dan eene beperkte strijdmagt; wie zal het ontkennen; maar ook wie zal de onvermijdelijk groote uitgaven, de bovenmatige opofferingen voorbijzien, noodwendig daarvoor gevorderd?

Een niet ligt te schatten bezwaar en waarop door de toenmalige Regering ten zeerste is gewezen, is het zeker, dat men tot 1866 slechts over vier ligtingen der militie kan beschikken. Men mag echter ook niet vergeten, zoo als bereids gezegd is, dat bij opkomend oorlogsgevaar de oudste ligting niet behoef te worden

ontslagen, zoodat al spoedig weër vijf ligtingen disponibel zijn; terwijl in moeilijke oogenblikken — de ondervinding heeft het bewezen — het aan vrijwillige dienstneming niet zal ontbreken. Gelet juist op dat gelukkige verschijnsel, mag men het thans ontbreken van een zeker getal vrijwilligers bij het leger niet te zwaar doen wegen. Niet alleen dat dit ontbrekend gedeelte bij het zelfs in de verte opkomen van oorlogsgevaar — de Minister is er innig van overtuigd — spoedig zal zijn aangevuld, maar hij is evenzeer overtuigd dat in die oogenblikken een overgroot getal gewezen militairen tijdelijk zich weër bij het leger zal aansluiten en daarbij onwaardeerbare diensten zal bewijzen.

Dat intusschen het getal vrijwilligers bij het leger, gelet op de aanvulling van het Indisch leger, voortdurend zou verminderen en moeten verminderen, mag de Minister gelukkig weerspreken.

Op 1 April 1859 bijv. ontbraken aan kaders en vrijwilligers bij de vier wapens 6206.

Sedert is het aantal vrijwilligers in de formatie vermeerderd met..... 867

Wanneer men dus sedert dien geen enkel man had gewonnen, zouden thans ontbreken.....7073

Er ontbreken thans echter slechts.....5219 en zulks ongeacht dat er van 1859 tot heden niet minder dan ongeveer 5100 man aan kader en manschappen bij het leger in Oost- en West-Indië is overgeplaatst. Wel verre dus dat er steeds verlies zou zijn geweest, is men in dat opzigt vooruitgegaan.

Doch al ware dit ook anders, hoogst moeilijk, zoo niet onmogelijk schijnt het in tijd van vollen vrede daarin afdoende verbeteringen te brengen. Verhoogde handgelden mogen een enkele maal, in een bijzonder geval, voor een speciaal korps eenig doel treffen, die maatregel, *algemeen* toegepast, noch andere middelen onder ons bereik, zouden op den duur wezenlijk gunstige resultaten opleveren. De zucht naar vrijheid, naar eene geheel onafhankelijke levenswijze is onze natie te veel eigen dan dat zij, vooral bij de toenemende ontwikkeling der nijverheid en gelegenheid om zich werk te verschaffen, in grooten getale zich vrijwillig aan de krijgsveldendienst zou toewijden. Hetgeen in het Voorloopig Verslag deswege wordt gezegd is volkomen juist.

Ontbreken er vrijwilligers, daarvoor wordt een zeker getal miliciens krachtens artt. 123 en 124 der militiewet onder de wapenen gehouden. Dit getal moge, ten einde de uitgaven niet te veel op te voeren, niet geheel tegen het ontbrekend getal vrijwilligers opwegen, men mag echter niet uit het oog verliezen dat er, buiten het bovengemeld blijvend gedeelte, ook nog andere categoriën van miliciens langer of korter tijd onder de wapenen doorbrengen, namelijk zij op wie artt. 137 of 144 der militiewet wordt toegepast.

Dat uit de miliciens tot aanvulling de meeste vrijwilligers zouden voortkomen kan niet zoo gaaf worden toegegeven, daar juist in den eersten tijd van de oefening verreweg de meeste overgangen bij de staande armée plaats hebben.

Volgens het Voorloopig Verslag zijn sommige leden van oordeel dat het leger eene versterking, en zoo al geene dadelijke vermeerdering, dan toch verbetering zou kunnen ondergaan, wanneer wijziging wierd gebragt in het bestaande stelsel van remplacieren bij de militia. Naar hunne meening waren veel betere plaatsvervangers te verwachten, wanneer dezen, gelijk elders geschiedt, tegen eene vaste daartoe te bepalen som, ook door het Gouvernement en niet uitsluitend door particulieren wierden geleverd.

Nopens dat onderwerp zij het den Minister vergund te verwijzen naar hetgeen bij de behandeling van het onderwerp der tegenwoordige militiewet ter sprake is gebragt. Zonder hier te herhalen wat van de zijde der Regering op het punt der vervanging, tegen uitkoop van de dienst en vervanging van 's Rijks wege, is aangevoerd, met betrekking vooral tot het verkrijgen van het gevorderd contingent der militia, meent men wel bepaaldelijk te moeten wijzen op de te dier gelegenheid

geopperde bezwaren, voortvloeiende uit de concurrentie welke de voorgestelde wijze van vervanging onvermijdelijk tusschen het Gouvernement en de bezorgers van plaatsvervangers in het leven roept.

Wat betreft de resultaten van een stelsel van levering van plaatsvervangers door het Gouvernement, elders, met name in België, verkregen, daaromtrent acht men het voldoende te verwijzen naar de Nota gevoegd bij de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag omtrent het wets-ontwerp betreffende de nationale militie, in Junij 1861 aan de Kamer ingediend.

Behalve dat uit die nota blijkt dat de tusschenkomst van het Gouvernement in de zaak der remplacering zeer weinig gunstige uitkomsten heeft opgeleverd, is daarbij tevens medegedeeld om welke redenen de personen, die tot toelating als plaatsvervanger in aanmerking komen, aan de vrije transactie de voorkeur geven.

Overigens moet men zich, met opzigt tot de meening dat de van gouvernementen wege te leveren plaatsvervangers van veel beter gehalte zoude zijn dan die thans door particulieren worden aangebragt, de opmerking veroorloven, dat de eischen, bij de wet gesteld aan hen die als plaatsvervangers aanneembaar zijn, den meest mogelijken waarborg opleveren dat geene personen als zoodanig worden toegelaten dan degenen, die door hun gedrag in het burgerlijke en, hebben zij vroeger gediend, door hun gehouden militair gedrag verdienen in de gelederen te worden opgenomen.

Over het geheel mag dan ook gezegd worden dat de plaatsvervangers, onder de werking der tegenwoordige wet geadmitteerd, tot de goede soldaten mogen worden gerekend.

Bij de behandeling van de begroting voor het loopend jaar heeft de Minister reeds als zijn gevoelen doen kennen, dat het tijdvak van vijf maanden niet voldoende is om miliciens bij de troepen te voet *in allen deele* tot goed geoefende soldaten te vormen. Om een goed geoefend soldaat te kunnen worden genoemd wordt er zeer veel vereischt, en niet alleen veel tijd, maar ook gelegenheid om bijv. op allezins geschikte terreinen te kunnen worden geoefend; deze zullen er noodig zijn, om in dit opzigt eene voorzeker zeer gewenschte uitkomst te kunnen bereiken. Stelt men nu de eischen hoog, hooger dan redelijkerwijs gevorderd kan worden; wil men dat ieder loteling een scherpschutter, een goed tirailleur, een veldsoldaat zij, dan voorzeker is noch de tijd dat de miliciens onder de wapenen zijn, noch de gelegenheid die in verreweg de meeste garnizoenen tot oefening wordt aangetroffen, voldoende. Doch niet dan ten koste van zeer groote geldelijke opoffering zou daarin kunnen worden voorzien. Vergenoegt men zich echter met hetgeen naar het gevoelen van den Minister hoofdzaak is, namelijk oefening van de lotelingen in zooverre dat zij, gesteund door een goed kader, in oogenblikken van gevaar, zoo in de vestingen als te veld, aan de verdediging des vaderlands op doeltreffende wijze kunnen deelnemen, dan zijn de resultaten die met het tegenwoordig oefeningsstelsel worden verkregen, zeer bevredigend.

De Minister herhaalt het, de lotelingen langer, veel langer dan vijf maanden tot eerste oefening onder de wapenen te houden, ze vervolgens jaarlijks onder de wapenen te roepen, in de onmiddellijke nabijheid van alle garnizoenen uitmuntend geschikte terreinen te bezitten, de troepen nu en dan niet alleen in kampen maar ook in kantonnementen te doen verblijven, — dit alles zou ook hij, als voor het leger hoogst nuttig, gaarne wenschen, maar de middelen die tot de bevrediging van die wenschen zouden moeten leiden, hij ontveinst het niet, die te vragen verlangt hij niet.

Intusschen behoort — wie zal het ontkennen? — van den tijd voor oefening gegeven het meest mogelijk voordeel te worden getrokken. In de laatste jaren is door eene vereenvoudiging voor de exercitie-reglementen als anderszins veel gedaan, dat daartoe kan bijdragen. Welligt zal daarin nog meer, onder andere door eene herziening van het voorschrift betreffende de schietoefeningen der infanterie en door eene verandering van de tot dusverre gevolgde verdeling van den oefeningstijd, kunnen worden te gemoet gekomen.

De Minister is daarop reeds bedacht geweest, en zal dan ook niet nalaten ook daarin die verbeteringen tot stand te brengen, welke hem tot vermeerdering van de geoefendheid van het wapen der infanterie doeltreffend zullen voorkomen.

Konde er ook tot bevordering der oorlogservaring bij ons leger eenig meerder verband tusschen de strijdkrachten hier te lande met het leger in de overzeesche bezittingen worden gebragt, wie zou de groote voordeelen, de gewigtige resultaten daarvan ontkennen? Juist uit dien hoofde heeft de questie meermalen het onderwerp uitgemaakt van zeer gezette overwegingen, maar de bezwaren van velerle aard, waaronder dat van het finantiël belang niet het geringste is, zullen de vereeniging der beide legers wel immer tot de vrome wenschen doen behooren.

Niemand ook kan meer dan de Minister het groote nut erkennen dat er in gelegen is, dat de officieren van het leger hier te lande in de gelegenheid worden gesteld om krijgsservaring op te doen. Het middel daartoe van tijdelijke detachering bij het Oost-Indisch leger, in de laatste jaren ten gevolge van uit Indië daartoe gerezen bezwaren gestaakt, is onlangs op zijn aandrang weder in werking gebragt en zal, zoo hij hopen wil, in werking blijven.

De zucht om in Indië krijgsservaring te gaan opdoen en militaire kennis te vermeerderen ontbreekt bij onze jonge officieren gelukkig niet, getuigen de vele aanvragen tot detachering, die bij het Departement van Oorlog inkomen.

Wijst men met opzigt tot het vereenigen der beide legers op het voorbeeld van Engeland, dan moet men antwoorden, dat in de eerste plaats het verschil in het krijgswezen van dat Rijk en het onze — daar toch het staande leger van Engeland uitsluitend uit vrijwillig aangeworvenen bestaat, en geenszins zoo als bij ons op het militie-stelsel berust, — al aanstonds een bijna onoverkomelijk groot bezwaar oplevert; terwijl in de tweede plaats het bestaan van tusschen-stations tusschen het moederland en Engelsch-Indië het geleidelijk acclimateren der troepen mogelijk maakt, iets wat bij ons geheel ontbreekt. Onze troepen zouden regtstreeks naar Java worden overgevoerd, en het is genoeg bekend, welke gevolgen de invloed van het klimaat op de bruikbaarheid van nieuw aangekomen troepen in Indië na zich sleept; het is genoeg bekend, dat zij een betrekkelijk geruimen tijd noodig hebben, om als volkomen bruikbaar te kunnen worden beschouwd. Bij dat alles mag men ten overvloede de zeer aanzienlijke uitgaven niet voorbijzien, welke aan den maatregel, al ware die anders mogelijk, verbonden zouden wezen.

Bovendien wordt in Engeland het overvoeren der troepen naar de verschillende stations niet weinig bevorderd door de omstandigheid, dat steeds een groot aantal oorlogsbodemers voor dergelijke togten beschikbaar zijn.

Eene andere gelegenheid om de officieren van het leger hier te lande krijgsservaring te doen erlangen en hunne practische ontwikkeling te bevorderen bestaat daarin, dat men hen naar vreemde oorlogstoonneelen zendt, hetzij om daar een werkdadig deel aan den oorlog te nemen, hetzij om den gang daarvan van zeer nabij gade te slaan. Maar hierbij zal men weder — althans wanneer men zoodanigen maatregel tot een ruim getal officieren wil uitstrekken, en dit is noodig — al dadelijk op finantiële bezwaren stuiten, gezwegen nog van de politieke bezwaren, welke daarmede gepaard kunnen gaan.

En wat nu eindelijk de in het Voorloopig Verslag voorkomende bewering betreft, »dat er door het verlaten van eenige vestingen zoodanige besparing van kosten zoude worden verkregen, dat de levende krijgskrachten aanmerkelijk zouden kunnen worden verbeterd», moet de Minister doen opmerken dat, indien men met de begrooting in de hand aandachtig wil nagaan, hoe veel gelden er eigenlijk door de suppressie van eenige vestingen zouden vrijvallen, die gelden nog als zeer weinig beduidend zouden zijn om iets belangrijks tot uitbreiding van het leger te kunnen doen.

§ 5. Of de Minister zal kunnen voldoen aan het verlangen der Kamer, om het rapport der Commissie voor de Kustverdediging publiek te maken, zal hij in overleg met zijn ambgenoot van Marine beoordeelen, als het bedoelde rapport door hem zal zijn ontvangen en gelezen. Hij kan dus dienaangaande nog geene toezegging doen.

§ 6. Weinig kon de Minister vermoeden dat na al hetgeen, hetwelk omtrent het hier voorkomend punt plaats heeft gehad, men het noodzakelijk zou hebben geacht, het nogmaals ter sprake te brengen. Het doet den Minister te meer leed, omdat hij, geene nieuwe gezigspunten kunnende openen, zich eenvoudig aan zijn laatstvorige verklaring moet gedragen.

Met het door verscheidene leden ten slotte dezer paragraaf vermeld beginsel, hoe onschuldig daar omschreven, kan noch mag de Minister zich zoo onvoorwaardelijk als die leden dit schijnen te wenschen, vereenigen. Ook zaken en maatregelen kunnen in het publiek ter sprake worden gebragt op eene wijze, die, zonder juist personen te kwetsen, echter de belangen van de dienst ten zeerste benadeelen; op eene wijze ook, waardoor de krijgstucht wel degelijk wordt aangerand. Wanneer in die gevallen de Minister de bestaande wetten of reglementen niet handhaafde of toepaste, hij zou van pligtverzaking worden beschuldigd. Hij herhaalt het dus, eene onvoorwaardelijke verklaring als de hier bedoelde leden zouden verlangen, kan hij niet afleggen, hozeer hij er gaarne den wensch bijvoegt, nimmer in de verplichting te komen om in het hier bedoelde opzigt de wetten of reglementen te moeten invoeren.

§ 7. Omtrent de verdere opmerkingen en vragen diene het navolgende:

Iste AFDEELING.

Wanneer hier van *grootte uitbreiding* van het personeel bij het departement werkzaam wordt gesproken, dan kan de Minister niet denken dat hier van eigenlijke uitbreiding sprake is, ten minste hij is zich niet bewust het personeel te hebben uitgebreid.

Maar zonder bij deze bijzonderheid langer stil te staan, moet de Minister tot zijn leedwezen te kennen geven, dat naar zijne overtuiging op de kosten van het departement geene aanzienlijke besparing meer mogelijk is, ten minste niet in die mate als die reeds heeft plaats gehad. Men gelieve er toch op te letten, dat reeds sedert 1860 de bedoelde kosten eene vermindering hebben ondergaan van ruim f 16,000, en dat ook het getal personen onder des Ministers bestuur, hoewel dan ook niet aanzienlijk, toch almede verminderd is; waar dit mogelijk zal bevonden worden, wenscht hij daarmede voort te gaan, maar dit heeft ook zijne grenzen. In het Voorloopig Verslag wordt wel het getal beambten groot geacht in evenredigheid met het cijfer der dienende manschappen, waarvan nog een groot aantal niet dan tijdelijk onder de wapenen blijft; maar men vergeet dat de werkzaamheden aan het Departement van Oorlog zich geenszins eenvoudig laten afmeten naar het getal manschappen dat voortdurend onder de wapenen blijft; men vergeet dat de officieren en beambten van het Topographisch Bureau, ten getale van 17, aan den arbeid ten behoeve van dat kleine leger eigenlijk weinig of geen deel neemt, zoo als ook de vijf burgerlijke beambten bij het bureau van den inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt niet behooren tot de eigenlijke dienstbureaux van het departement; men vergeet dat de bureaux in drie verschillende gebouwen gevestigd zijn, en daarom een getal van 17 bedienden vorderen, die in het opgegeven getal van 126 hoofden zijn begrepen; men vergeet dat, al zijn de miliciens niet onder de wapenen, toch hunne belangen meermalen de bemoeijing van het departement noodig maken; men vergeet dat ook gepensioneerde, ja gepasporteerde militairen hun aandeel in de werkzaamheden van het departement aanbrengen; men vergeet dat het departement ook verschillende bemoeijingen heeft met de schutterijen, met het leger in Indië, zoo wat het personeel als het materieel aangaat; en men schijnt er vooral niet aan gedacht te hebben, dat de werkzaamheden, die vroeger door de generale intendance voor de administratie der armée, door het departement van den grootmeester der artillerie en door de algemeene directie der genie werden gedaan, thans alle door het Departement van Oorlog worden verrigt.

Tevens mag de Minister niet onopgemerkt laten, dat tegenover de uitgaven voor het personeel ook winsten voor de schatkist overstaan. Zoo bedraagt, bij voorbeeld, de verkoop van kaarten, vervaardigd bij het Topographisch Bureau, de aanzienlijke

som van f 9136.10 over het tijdvak van den 1sten Julij 1863 tot ultimo Junij 1864, terwijl voorts ook eene groote besparing van kosten voor kaarten als anderzins wordt verkregen door gezegd bureau tevens dienstbaar te doen wezen voor andere departementen.

IIde AFDEELING.

Had men te dezer plaatse den generaal-majoor, Zr. Ms. gemagtigde bij de Militaire Commissie tot de Deutsche Bondsvergadering, en den hoofd-intendant, chef van het bureau van administratie aan het Departement van Oorlog, die bovendien slechts het tractement geniet aan zijn vorigen rang verbonden, niet mede in rekening gebragt, en tevens minder uitsluitend op den staat van vrede de aandacht gevestigd, die volgens het verslag ongunstige verhouding van het getal generaals tot de sterkte van ons leger ware voorzeker minder scherp uitgekomen; de Minister geloofst dat het aan de juistheid en billijkheid der voorstelling althans niet zou hebben geschaad. Hij laat dit evenwel in 't midden, maar moet er op wijzen, tot welke zonderlinge uitkomsten men zou geraken indien — wat dan toch even consequent zou zijn — dezelfde becijfering, als hier ten opzichte der generaals is gevolgd, ook voor de overige officiersrangen en het verdere kader wierd gevolgd. Daaruit zou dan blijken, dat het getal onzer hoofd- en subalterne officieren, onderofficieren enz. alle redelijke grenzen eener goede leger-organisatie zeer verre overschreed.

Niet alleen de sterkte op voet van vrede, ook te gelijk die op voet van oorlog moet tot eene juiste beoordeeling van dit punt worden in het oog gehouden.

Door zich uitsluitend nu eens op het eene en dan weder op het andere standpunt te plaatsen, kan men beurtelings en naar welgevallen omtrent het een en hetzelfde onderwerp bewijzen dat er te veel en dat er te weinig is.

Dat, zoo als het Voorloopig Verslag aangeeft, het te groot getal generaals nog meer zou uitkomen wanneer men in het oog houdt dat elk hunner (de zeven bevelhebbers in de militaire afdelingen) nog wordt bijgestaan door een hoofdofficier, chef van den staf, een adjudant en een of meer hoofdofficieren als provinciale adjudanten, is den Minister niet regt duidelijk. Aan den provincialen adjudant is, blijkens zijne instructie van 1861, onder de bevelen van den bevelhebber onder wien hij ressorteert, een uitgebreide en zelfstandige werkkring aangewezen, binnen de grenzen waarvan hij, grootendeels zelfs zonder tusschenkomst van den opperofficier, handelt; en zijn aan dezen een chef en een adjunct-chef van den staf toegevoegd, dan is het opdat hij zich naar behooren van zijne gewigtige taak zou kunnen kwijten, en tevens niet gedwongen worden tot hem niet voegende bezigheden af te dalen. In dien zin kunnen de beide hierboven genoemde officieren worden gezegd den bevelhebber bij te staan, doch aan het gezag, de opperste leiding en het toezigt door den bevelvoerenden generaal, in zijn commandement onder den Minister uitgeoefend, nemen zij daarom nog geen deel voor hunne rekening in dier voege, dat de persoonlijke bemoeijingen, welke den bevelhebber zijn opgedragen en met zijne hooge militaire positie overeenkomen, daardoor eenigermate in omvang en belangrijkheid zouden worden verminderd.

Men is zoo genegen om steeds bij deze of gene beschouwing op andere landen te wijzen; de Minister wil dit op zijne beurt nu ook doen en daartoe op België wijzen, alwaar de legersterkte het naast met die van ons leger overeenkomt; aldaar heeft men:

9 luitenant-generaals,	} seccion d'activité,
18 generaal-majours,	
2 luitenant-generaals,	} section de réserve,
4 generaal-majours,	

terwijl daarenboven nog 5 generaal-majours bij de provinciale staven aanwezig kunnen zijn; dus drie maal meer dan bij ons.

Uit de opmerking betrekkelijk den chef van den generalen staf in het verslag voorkomende, zou kunnen worden afgeleid, dat men den omvang der werkzaamheden,

aan dien generaal opgedragen, voor een goed deel afmeet, behalve naar de sterkte van het korps van den generalen staf, naar het grooter of kleiner getal der officieren van dien staf dat buiten eene bepaalde dienstbetrekking is gebleven. De Minister mag echter niet aannemen, dat dit hier werkelijk de bedoeling kan zijn geweest, daar het duidelijk is, dat eene opmerking in dezen zin slechts zou kunnen slaan bijv. op den chef van een gewoon korps van het leger, waarvan het personeel geheel of bijna geheel in andere dienstbetrekkingen was gedetacheerd.

Het zal dan ook voldoende zijn er hier op te wijzen, dat de chef van den generalen staf met de algemeene leiding van de zaken, zijn dienstvak betreffende, is belast, en bovendien voortdurend geroepen wordt om belangrijke militaire vraagstukken te onderzoeken, en die, door zijne veelzijdige kennis en rijpe ervaring geleid, te beoordeelen of toe te lichten. En wanneer men dan hier nog bijvoegt, dat die opperofficier, als vaste voorzitter van de speciale commissie van inspectie van het militair onderwijs, ook zijne bemoeijingen heeft met de Koninklijke Militaire Akademie, dan, de Minister is er van overtuigd, zal niet alleen omtrent de veelomvattende werkzaamheden van dien hoogst verdienstelijken opperofficier, maar ook ook nopens zijnen inderdaad onmiskenbaar hoogst belangrijken werkkring en diensten wel alle twijfel zijn opgeheven.

IIde AFDEELING.

De Minister kan niet toestemmen dat, zoo als hier wordt beweerd, de wijze waarop tot dusverre de behoeften in deze afdeeling voorkomende worden geraamd, als hoogst onregelmatig is te beschouwen en het meer ordelijk zou wezen indien de artikelen dezer afdeeling in meer onderdeelen wierden gesplitst.

De vraag doet zich al dadelijk voor, tot hoe verre zich deze splitsing zou moeten uitstrekken. Moet iedere staf, elk regiment en elk korps een afzonderlijk artikel uitmaken, of moet men verder gaan, door dezen weder te verdeelen ieder in het bijzonder in de achttien of meer verschillende onderwerpen, welke in de toelichtende staten worden berekend? Door eene zoodanige splitsing zou de begrotingswet eene noodelooze uitbreiding erlangen, de gelden op geene andere wijze dan nu worden aangevraagd en uitgegeven, maar er zouden eindelooze moeilijkheden in het voeren der administratie bij het leger ontstaan, die reeds vroeger en meer omstandig met aanhaling van voorbeelden zijn aangewezen bij § 5 van de Memorie van Beantwoording van den Minister van Oorlog, behorende bij de begrooting voor het jaar 1856, waaraan de Minister zich dan ook korthedshalve wenscht te gedragen.

Art. 9. Ten aanzien der bewering dat het regiment grenadiers en jagers, bij eene mindere sterkte van nagenoeg 1000 man, ruim f 109,000 meer zou kosten dan een regiment infanterie, moet de Minister doen opmerken dat de voorstelling der zaak niet juist is.

Onder de 3980 hoofden van eerstgemeld regiment zijn 1472 miliciens met groot verlof begrepen, waarvoor geene gelden worden aangevraagd, en onder de 4926 hoofden van een regiment infanterie 2471 miliciens in die positie. Voor het regiment grenadiers en jagers worden alzoo gelden aangevraagd voor 2508 en voor een regiment infanterie 2455 dienstdoende hoofden, alzoo voor eerstgenoemd korps 53 hoofden meer.

Overigens worden de meerdere kosten van het regiment grenadiers en jagers grootendeels veroorzaakt doordien dat korps eene andere formatie en bestemming heeft dan de overige infanterie-korpsen. Zoo zijn al de kompagnien van de bataillons jagers bestemd voor de tirailleurdienst, terwijl bij de andere korpsen slechts ééne kompagnie per bataillon voor die dienst is aangewezen, hetgeen dan ook al dadelijk het bestaande verschil in de sterkte der officieren oplost, want bij iedere tirailleur-kompagnie is één officier meer ingedeeld dan bij eene linie-kompagnie, hetgeen voor acht tirailleur-kompagnien, die bij de jagerbataillons meer zijn dan bij de andere bataillons, het aangewezen verschil uitmaakt. Aan de tirailleurdienst is

voor de onderofficieren en manschappen als vergoeding voor meerdere krachtspanning eene verhoogde soldij verbonden, hetgeen natuurlijk van invloed is op het hooger cijfer der kosten; terwijl ook aan de onderofficieren en manschappen bij de grenadiers en jagers in het algemeen eene hoogere soldij dan bij de overige regementen infanterie heeft moeten worden toegekend, omdat zowel de meer kostbare levenswijze in de residentie dan elders, als de meerdere garnizoensdiensten, welke van de manschappen moeten gevorderd worden, zulks noodzakelijk hebben doen achten, ten einde ook daardoor de dienstneming bij dat korps op bijzondere wijze te bevorderen.

Wijders worden de kosten voor dit regiment verhoogd door het aanwezig zijn in de residentie van de normaal-schietschool, waarvan de kosten der oefeningen enz. onder die van het regiment worden begrepen, alsmede door het bestaan van een muziekkorps, hetwelk tot dusverre bij de overige regementen gemist en zeer betreurd wordt.

Dat er thans alleen 1ste luitenants bij het regiment aanwezig zijn, is in de omstandigheid gelegen dat de 2de luitenants bij het wapen der infanterie in de laatste jaren eenigzins spoedig, althans binnen den tijd van vijf jaren tot 1sten luitenant zijn bevorderd, en aangezien bij Zr. Ms. besluit van den 26sten Februarij 1858, n°. 64, is bepaald dat de luitenants, die bij het regiment grenadiers en jagers worden geplaatst, ten minste vijf jaren dienst als officier moeten tellen, zoo volgt daaruit van zelf, dat zoolang de 2de luitenants spoedig den rang van 1sten luitenant erlangen, er slechts 1ste luitenants bij dat korps aanwezig zullen zijn.

De noodzakelijkheid om aan de in de residentie en te Amsterdam aanwezige officieren eene toelage boven het gewoon traktement te verleenen is reeds zoo dikwijls betoogd en ook erkend, dat de Minister vermeent zich te mogen onthouden om naar aanleiding van hetgeen dienaangaande in deze paragraaph voorkomt, op nieuw te herhalen wat omtrent de hier bedoelde toelagen reeds zoo menigmaal is te kennen gegeven.

Dat in het geringe van het bedrag der traktementen door vereenvoudiging van uniform grootelijks zou kunnen worden te gemoet gekomen, kan de Minister niet zoo gaaf toegeven. Reeds vroeger zijn ten deze vereenvoudigingen tot stand gebracht. Niet ongezend is de Minister, te trachten ten deze nog verder te gaan, en gaarne wil hij dus overwegen wat in dat opzigt, ook in het belang der veiligheid van den officier te velde, nog kan geschieden.

Wordt er met reden over den weinigen lust tot vrijwillige dienstneming geklaagd, de Minister vreest dat het algemeen invoeren van een maatregel, als in de laatste alinea dezer paragraaph bedoeld, nog eene reden te meer zou wezen om den jongen man van het aangaan eener vrijwillige verbindtenis terug te houden. Reeds in gewone dagelijksche tenue is de man buiten dienst ongewapend, doch hem ook op Zon- en feestdagen, in groot tenue gekleed, het dragen van wapenen te verbieden, zou ongetwijfeld op den militairen geest van het leger ongunstig werken. Ook uit dien hoofde vooral zou de Minister ongezend wezen, met opzigt tot het openen van den bedoelden maatregel, verder te gaan dan bereids door hem vroeger is bevolen.

Art. 10. Niemand der zake eenigzins kundig mag worden ondersteeld de kracht onzer weerbaarheid in het verspreiden van het leger in een aantal vestingen te zoeken. Eene onderstelling als deze, te zijnen opzigte geuit, moet de Minister met kracht van zich afwijzen. Zij laat zich gemakkelijk ter neder schrijven; om hare juistheid te betoogen is het echter niet genoeg op eenige vestingen te wijzen, die men uit de rij der sterkten wil hebben geschrapt. De Minister erkent een stelsel, dat in vroeger eeuwen mag hebben te huis behoord, niet als het zijne, en daaromde vervalt dan ook de bedenking in de eerste plaats tegen de beweerde te groote sterkte onzer kavallerie aangevoerd. Om tot het cijfer van 4700 sabels te geraken moet het geheele personeel der kavallerie, zoo als het in den toelichtenden staat is uitgetrokken, tot zelfs de kwartiermeesters, administrateurs van kleeding, officieren van gezondheid, paardenartsen, schrijvers en werklieden mede in rekening worden gebracht. Doet men dat echter niet, en wordt bovendien de aandacht ge-

vestigd op de onbestede manschappen die noodwendig in elke kavallerie-organisatie moeten worden opgenomen, of hetgeen aan ongeoeffenden als anderzins bij de depôts moet achterblijven, op de detachementen in versterkte plaatsen en het getal manschappen dat voor de ordonnancedienst moet worden afgezonderd, — eerst dan zal eene juiste vergelijking tusschen de sterkte der infanterie te velde en die der aldaar werkelijk beschikbare kavallerie mogelijk zijn, en het zal dan blijken, dat het eerder beter ware onze kavallerie geheel af te schaffen dan hare organieke sterkte nog te verminderen. En wat de vrees betreft, die men nu reeds schijnt te hebben, voor het niet verkrijgen van paarden in tijd van oorlog, moet de Minister opgeven dat hij in die vrees niet deelt, daar hij overtuigd is dat indien men slechts over geld kan beschikken, het bekomen van paarden niet moeijelijk kan wezen.

Art. 11. De Minister, wegens zijne vroegere betrekking naar hij vertrouwt wel bevoegd over de werkzaamheden van het personeel van den staf der artillerie te oordeelen, kan in gemeede met volle overtuiging verklaren dat dit personeel geenszins op te ruime schaal is ingerigt. Dat bij het opheffen van een aantal vestingen, waardoor de magazijnen van Oorlog enz. aldaar aanwezig zouden wegvallen, dat personeel eene geringe vermindering zou kunnen ondergaan zal de Minister niet tegenspreken, maar of langs dien weg eene inkrimping ook van het getal der genie-officieren zou kunnen worden verkregen, moet de Minister ten zeerste betwijfelen. Inzonderheid sedert de kazernen onder beheer van het Departement van Oorlog zijn gekomen, zijn de werkzaamheden der genie-officieren grootelijks vermeerderd. Daarbij mag men niet uit het oog verliezen dat, zoo ergens, hier de jongere officieren veel opleiding behoeven alvorens zelfstandig te kunnen optreden, zoodat voor het verrigten der eigenlijke genie-werkzaamheden van eenig gewigt, die jongere buiten rekening moeten blijven. En dat het personeel zelfs voor oorlogstijd te uitgebreid zou wezen moet de Minister ten stelligste ontkennen. Men vergeete vooral niet de groote verliezen waaraan dat personeel juist bij belegeringen of bij de verdediging van vestingen inzonderheid blootstaat.

Ook het gevoelen van vele leden, dat de rijdende artillerie eene te groote uitgebreidheid heeft en de oorzaak daarvan meer in hare historische vermaardheid dan in het besef harer noodzakelijkheid is gelegen, moet de Minister bestrijden. Het groote nut van dat wapen, de onschatbare diensten die het in oorlogstijd geroepen is te volbrengen, zijn alleen oorzaak dat het vooral bij een leger als het onze niet gemist mag worden.

De rijdende artillerie, de rijdende batterijen moeten niet alleen dienen als batterijen bij de kavallerie ingedeeld, maar zijn ook bestemd om de artillerie-reserve te helpen uitmaken, omdat bij die reserve altijd artillerie moet zijn, die geschikt is tot snelle bewegingen van eenigen duur, zal ze de bedreigde punten onzer defensielinien in tijds bereiken. Voor opgenoemde diensten derhalve 4 batterijen stellende, zal dan toch stellig wel niet als te veel kunnen worden genoemd.

De tot stand gekomen verandering en uitbreiding van het korps pontonniers was in het belang van de dienst hoogst wenschelijk. Met het oog op de toestanden namelijk, waarin ons leger te velde kan komen, was de vroegere organisatie, zonder onderverdeeling in kompagnien, min doeltreffend, en de sterkte bovendien te zwak om een genoegzaam personeel beschikbaar te hebben tot het bedienen van eenen bepanden en vlottenden trein, en dan nog bovendien het gevorderde personeel over te houden tot het slaan van schipbruggen en tot aanvulling. Bij de tegenwoordige organisatie is in die leemte voorzien. Het korps is daardoor vermeerderd met 4 officieren, 7 onderofficieren, 5 korporaals, 48 manschappen der staande armée en 50 miliciens, te zamen 114 hoorden, die, zoo ze dadelijk wierden aangevuld, eene meerdere uitgave van f 19,127.22 in het jaar zouden vorderen; doch zulks niet het geval zijnde en de aanvulling ook wel niet in haar geheel gedurende het jaar 1865 zullende plaats hebben, zoo heeft men slechts gerekend op de halve vermeerdering, waardoor de opgenoemde som met f 10,000 is verminderd geworden.

IVde AFDEELING.

Moeijelijk kan de Minister zelfs gissen op welke gronden de hier vermelde twijfel omtrent de doeltreffende zorg voor de remonten rust. Het gemis van de noodige manschappen, waarop bij het verslag wordt gewezen, bestaat althans niet. Immers ontbraken op den 1sten Augustus jl. aan het effectief van het wapen der kaval-lerie veel minder manschappen, die werkelijk als paardenverzorgers kunnen worden gerekend, dan paarden.

Het nog bestaand incompleet aan paarden is — het is bij vroegere gelegenheden reeds gezegd — het gevolg van een veel aanzienlijker tekort aan manschappen in vorige jaren, zoodat toen, juist om de behoorlijke verzorging der paarden te verzekeren, minder dan het gewone aantal remonten aangeschaft is. Nu echter het aantal manschappen is toegenomen, is ook de remonte voor 1865 weder tot op $\frac{1}{3}$ van de organieke sterkte aan paarden opgevoerd, en op die wijze voortgaande, zal ook — de Minister vertrouwt dat — het incompleet aan paarden geleidelijk worden aangevuld.

Vde AFDEELING.

Het gemiddelde bedrag der kosten voor iederen kadet 's jaars moge hoog zijn, voor vermindering is het, naar het gevoelen van den Minister, niet vatbaar. Op hunne voeding, kleeding en al wat hunne verzorging en verpleging betreft, zijn bezuinigingen niet wel mogelijk, en wat aangaat het onderwijzend personeel, dat volgens het verslag 51 leeraren zou bedragen, te dien aanzien zij opgemerkt, dat van dit getal niet minder dan 16, te weten de gouverneur, de kommandant, de kapitein en luitenant-adjutant, 5 officieren, bestemd voor de politiedienst, de kapitein-kwartiermeester, de luitenant-administrateur van kleeding, 3 officieren van gezondheid, de apotheker en de bibliothecaris, als geen onderwijs gevende, behoort te worden afgetrokken.

Er zijn derhalve voor 327 kadetten niet meer dan 35 onderwijzers. En wanneer men nu wil letten op het aantal zeer uiteenlopende vakken waarin onderwijs moet worden gegeven, op de menigvuldige lessen, die zich bij eene hoogst zorgvuldige tijdsverdeeling, dag in dag uit, onvermijdelijk moeten opvolgen, om na een vier-jarigen cursus het verlangde resultaat te erlangen, dan schijnt het duidelijk, dat het laatstvermelde aantal leeraren niet alleen niet te veel is, maar ook wegens dat beperkte aantal niet zelden officieren, voor de bijzondere diensten bestemd, als leeraars moeten optreden.

En wat betreft het overige personeel bij eene zoo veelomvattende inrigting als de Militaire Akademie werkzaam, bij herhaling is van de zijde dier inrigting aan-gezoond, dat het personeel niet toereikend is om steeds in alle opzigten in de be-hoefte te voorzien.

De Minister heeft aan den herhaalden aandrang om dat personeel eenigermate uit te breiden wel niet toegegeven, maar uit die omstandigheid blijkt toch genoeg-zaam, dat aan eene vermindering ook in dezen niet te denken valt.

Dat de kosten voor het jaar 1865 aanzienlijk hooger zijn dan voor 1864, zoo als in het Voorloopig Verslag wordt opgemerkt, kan niet worden toegestemd; het tegendeel zal uit de volgende opgaven blijken. Volgens den toelichtenden staat voor 1864 zijn de gezamenlijke kosten geraamd op f 281,832.92, te verdeelen over 329 kadetten ad f 856.64 per hoofd, waarvan 186 voor het leger hier te lande, na aftrek der bijdragen, op het VIIIste hoofdstuk zijn uitgetrokken ad. f 65,600.00 en 143 voor de koloniën, waarvoor op het IXde hoofdst. is uitgetrokken. » 119,926.60 onder de kosten voor Suriname..... » 1,723.28 idem Curaçao..... » 856.64

Te zamen..... f 188,106.82.

Voor 1865 worden de gezamenlijke kosten geraamd op f 280,239, over 327 kadetten te verdeelen, ad f 857 per hoofd, waarvoor wordt gebracht:

op het VIIIste hoofdstuk voor 187 kadetten voor het leger te lande, na aftrek der bijdragen, de som van.....	f 67,400.00
op het IXde hoofdstuk 140 kadetten voor de koloniën.....	» 115,695.00
Sariname.....	» 4,714.00
Curaçao.....	» 2,571.00

Te zamen..... f 187,380.00.

Voor 1865 is derhalve gerekend op een minder bedrag van kosten dan voor 1864, ten bedrage van f 1593.92.

Tot toelichting van hetgeen door een der leden is opgemerkt ten aanzien der vermeerdering van de tractementen der officieren — de raming voor 1865 vergeleken met die van 1863 — heeft de Minister de eer te doen kennen, dat zulks veroorzaakt is doordien aan officieren betrekkingen zijn opgedragen, welke tot dusverre door burgerlijke leeraren, die de instelling hebben verlaten, werden vervuld.

Ten aanzien van het in 1863 aftrekken van het bedrag der officiertractementen, hetgeen thans geen plaats heeft, moet de Minister herinneren de ophelderingen voorkomende in den toelichtenden staat bij de raming voor 1864, alwaar wordt te kennen gegeven, »dat de tractementen der officieren onder de uitgaven zijn begrepen en het Departement van Koloniën in evenredigheid van het getal kadetten, die voor de overzeesche bezittingen worden opgeleid, in de gezamenlijke kosten bijdraagt.»

Hierdoor wordt, zoo als dan ook in den toelichtenden staat voor 1865 is te kennen gegeven, een vergelijk tusschen de beide jaren moeijelijk.

Wat eindelijk het verlangen betreft om voor de akademie eene afzonderlijke begrootingswet in te dienen; hieromtrent moet de Minister herhalen wat dienaangaande reeds bij vorige gelegenheden is te kennen gegeven, namelijk, dat alsdan in geene meerdere of andere details zou kunnen worden getreden dan thans in den toelichtenden staat zijn opgenomen. Het cijfer der kosten zou, even als thans, in de begrootingen voor Oorlog en Koloniën moeten worden uitgetrokken. Beter gelegenheid tot wisseling van denkbeelden tusschen de Vertegenwoordiging en de Regering zou niet bestaan. De contrôle van de Algemeene Rekenkamer, zoo op de verantwoording der bijdragen als op de uitgaven, zou niet beter zijn verzekerd dan thans, zoodat eene verandering ten deze, volgens de overtuiging des Ministers, tot geen praktisch nut zou strekken.

VIIde AFDEELING.

Art. 17. Doordien er gezorgd wordt dat de zieke militairen, voor zoover zulks maar eenigzins mogelijk is, worden opgenomen in de militaire zieken-etablissemerten, heeft dit het gevolg dat er minder in burgerlijke hospitalen of gestichten worden verpleegd. Dit heeft dan ook aanleiding gegeven dat er voor de verpleging der zieken bij § b van dit artikel bedoeld, eenige gelden minder zijn geraamd dan voor 1864 zijn toegestaan, iets dat men verneemt dat zonder eenig bezwaar heeft kunnen geschieden.

IXde AFDEELING.

Art. 22. Er wordt gevraagd waarom in de begroting nog f 2800 voor onderhoud van de vesting Bergen-op-Zoom wordt uitgetrokken, indien men toch voornemens is de vesting te slechten. De Minister moet opmerken dat deze gelden moeten strekken tot het onderhouden van bruggen, wegen, zeeveringen, militaire gebouwen enz., die, zoolang zij 's Rijks eigendommen zijn, in staat van onderhoud moeten blijven.

Xde AFDEELING.

Aangaande de uitgedrukte bezwaren van eenige leden omtrent de ligging der kruidmagazijnen in onmiddellijke nabijheid eener kazerne te Wierickerschans moet de Minister doen kennen, dat dit fort in 1828 is bestemd geworden tot depôt of stapelplaats van buskruid, omdat het daarvoor in alle opzichten zoo bijzonder gunstig was gelegen, dat het fort alstoen daartoe is ingerigt en het gevaar voor ongelukken zooveel mogelijk is weggenomen door het afzonderen van de buskruidmagazijnen van de kazerne, door het graven van eene 8 el breede en 3 el diepe gracht en het opwerpen eener 3,70 el hoogen en 2 el dikken, doorloopenden wal.

De Minister vermeent dan ook dat er voor onmiddellijk gevaar, in geval van brand in de kazerne, niet te vreezen is.

XIde AFDEELING.

De Minister, na nogmaals nagegaan te hebben of de som voor het onderhouden en herstellen van vestingwerken, militaire gebouwen enz., ten bedrage van f 344,000 (zijnde reeds f 2200 minder dan voor het loopende jaar is toegestaan), niet voor vermindering vatbaar is, moet blijven verklaren dat de aangevraagde gelden bepaald noodig zijn.

Op de vraag: hoeveel dit jaar de herstelling en de verbetering der verdedigingswerken te Deventer, alles te zamen genomen, ongeveer hebben gekost, kan men het volgende antwoord geven:

1°. voor het verbeteren van de lunet het *Pothoofd* en van bastion I, aanbesteed in December 1863, moet nog uit de begrooting voor 1864 worden betaald de 5de termijn van dat werk, ten bedrage van..... f 6,000 00

2°. het verbeteren van de verdere vestingwerken en het bouwen van 2 bergplaatsen voor artillerie-behoefden onder de wallen, onlangs aanbesteed, moet worden betaald..... » 46,575.00

3°. het onderhoud van de metsel- en timmerwerken bedraagt.... » 930.00

Alzoo in 1864 te zamen..... f 23,505.00.

Art. 22. Nuttige inrigtingen daar te stellen of het bestaande te verbeteren, wanneer daartoe de noodzakelijkheid bestaat, kan niet met den naam van weelde worden bestempeld. Het was dan ook geen weelde maar de voldoening aan eene dringende behoefte, dat er ten vorigen jare eene badinrigting bij de Militaire Akademie is daargesteld.

Thans worden er gelden aangevraagd, niet om een hospitaal op te rigten, zoo als men schijnt te vermoeden, maar om het bestaande uit te breiden en te verbeteren; en dat zulks eene dringende noodzakelijkheid is, bleek vooral in het begin van dit jaar, toen er onder de kadetten eene epidemie (keelziekte) heerschte, bij welke gelegenheid al de lijders niet in de ziekeninrigting konden worden opgenomen en deze dan ook als niet voldoende aan hare bestemming kan beschouwd worden.

Art. 25. Betrekkelijk het belang van het aan te leggen verdedigingswerk te Elden heeft de Minister reeds ten vorigen jare bij de behandeling van de begrooting voor het loopende jaar, zijne gevoelens aan de Kamer doen kennen. Die gevoelens hebben bij hem geene wijziging ondergaan en daarom is dan ook alles reeds voorbereid geworden om de aanbesteding van dit werk nog in deze maand te doen plaats hebben.

XIIde AFDEELING.

Art. 26. Dat ook deze Minister het bijeenhouden der korpsen allezins wenschelijk acht kan blijken uit hetgeen hij ten verleden jare in zijne Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag op het wets-ontwerp tot vaststelling der begrooting voor het loopend jaar nopens dat punt heeft gezegd.

Intusschen, thans, zoo staat in het tegenwoordig verslag vermeld, verdeelt men ze weder en legt overal garnizoenen.

Met die korpsen kon derhalve niet wel anders dan infanterie-korpsen zijn bedoeld, en wanneer de Minister dan de veranderingen nagaat, die onder zijn bestuur in het eigenlijke emplacement van het wapen der infanterie plaats hebben gehad, dan bepalen deze zich tot het bezetten van Harlingen en Delfzijl, elk met eene kompagnie infanterie, en het verminderen van het garnizoen te Doesborgh, dat uit eene kompagnie bestond, tot op een klein detachement.

Die wederverdeeling der infanterie-korpsen over vele garnizoenen schijnt men dan in zeer beperkten zin te kunnen opvatten.

En wat de reden betreft, welke tot de vermelde geringe wijziging van het emplacement der infanterie heeft geleid, zij bestaat, wat Harlingen aangaat, in den aanhoudenden aandrang van het gemeentebestuur om aldaar in het belang der openbare orde, des vereischt, steeds onmiddellijk over den sterken arm te kunnen beschikken. Delfzijl kon als vesting niet wel zonder infanterie-bezetting blijven.

XIIIde AFDEELING.

Art. 32. Ter voldoening aan het door eenige leden te kennen gegeven verlangen heeft de Minister de eer te doen kennen:

1°. dat het kapitaal, hetwelk als eigendom der weduwen- en weezenkas op het grootboek der nationale schuld rentende $2\frac{1}{2}$ pCt. is ingeschreven, bedraagt f 2,845,000;
 2°. dat blijkens de opgemaakte rekening en verantwoording over het jaar 1863 de ontvangsten hebben bedragen..... f 299,079.62^s
 de uitgaven..... » 288,068.45

zoodat op den 1sten Januarij 1864 in kas bleef..... f 41,011.47^s.

Moetende hierbij worden opgemerkt, dat deze gunstige uitkomst zich voor het eerst in dit jaar voordoet, terwijl de kasrekening in vorige jaren steeds met een tekort werd gesloten.

3°. dat op den 1sten Januarij 1864 een getal van 658 weduwen een pensioen uit de gemelde kas genieten en wel:

4	weduwen ieder.....	f 800
49	» »	» 700
39	» »	» 600
4	» »	» 525
120	» »	» 500
1	» »	» 450
256	» »	» 400
6	» »	» 375
195	» »	» 300
10	» »	» 225
4	» »	» 200

Te zamen een jaarlijksch hedrag uitmakende van f 268,650.

Daarenboven wordt er jaarlijks betaald:

aan 11 weduwen, die meer dan drie kinderen beneden den ouderdom van 18 jaren hebben, voor ieder kind f 50 's jaars, te zamen bedragende f 900; aan 26 ouderlooze kinderen een onderstand ten gezamenlijken bedrage van f 3783.30; en bij het overlijden van een officier-deelgenoot, eene som van f 100 voor begrafenis-kosten;

4°. dat het getal officieren (in activiteit of gepensionneerd), wier echtgenooten of kinderen bij hun overlijden aanspraak op een pensioen hebben, thans bedraagt 1111, en wel:

4	op een pensioen ad.....	f 800
22	» » » »	» 700
46	» » » »	» 600
3	» » » »	» 525
184	» » » »	» 500
1	» » » »	» 450
455	» » » »	» 400
14	» » » »	» 375
328	» » » »	» 300
53	» » » »	» 225
4	» » » »	» 200

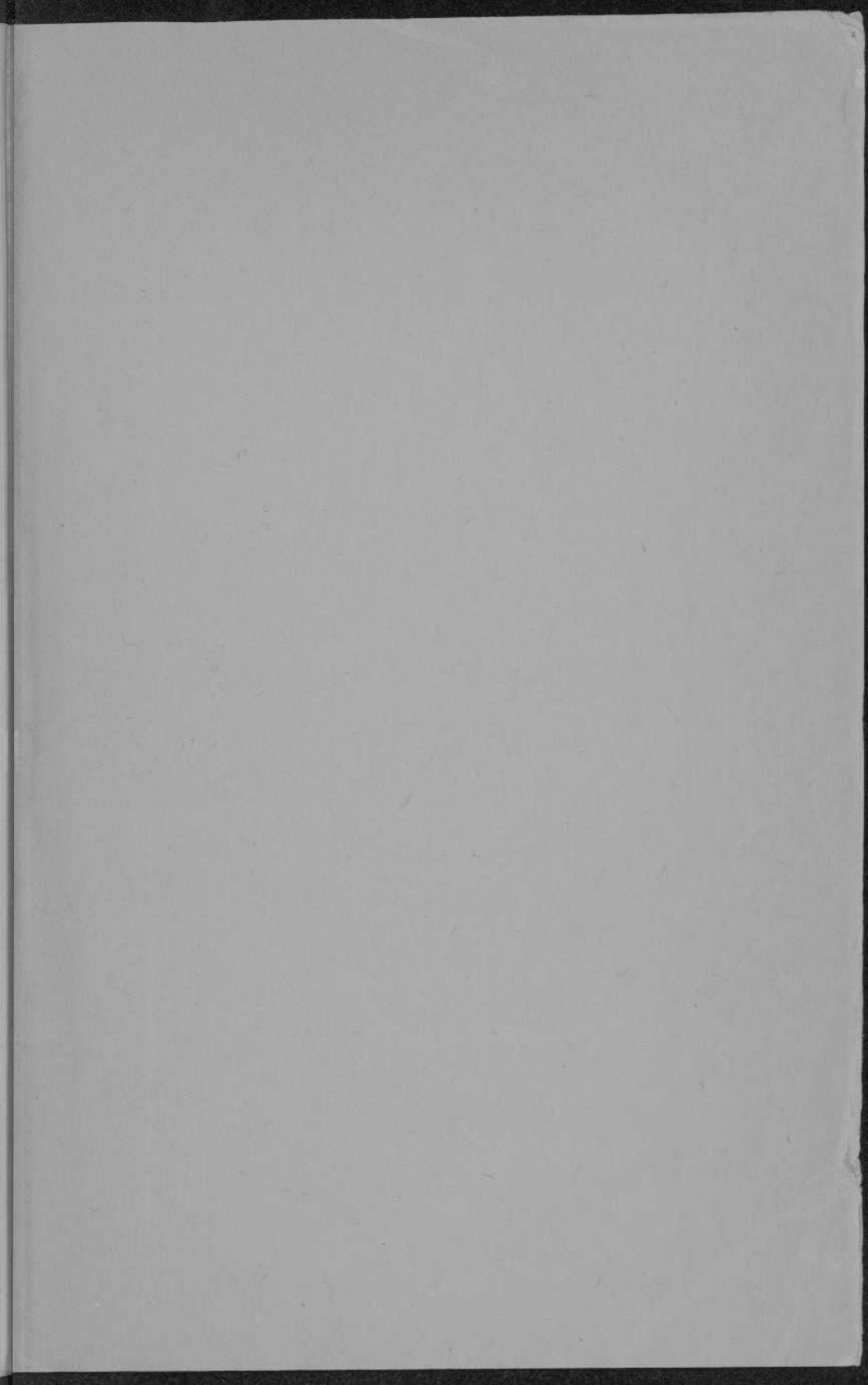
Art. 36. Had de Minister het doel van dezen post, die sedert eene lange reeks van jaren op de begrooting voorkomt, niet als bekend mogen vooronderstellen, het zou voorzeker aan eene meer gedetailleerde toelichting niet hebben ontbroken; maar nog ten ten verleden jare is bij het Voorloopig Verslag zelf gewezen op de naauwkeurige omschrijving bijv. in de begrooting van 1850 voorkomende.

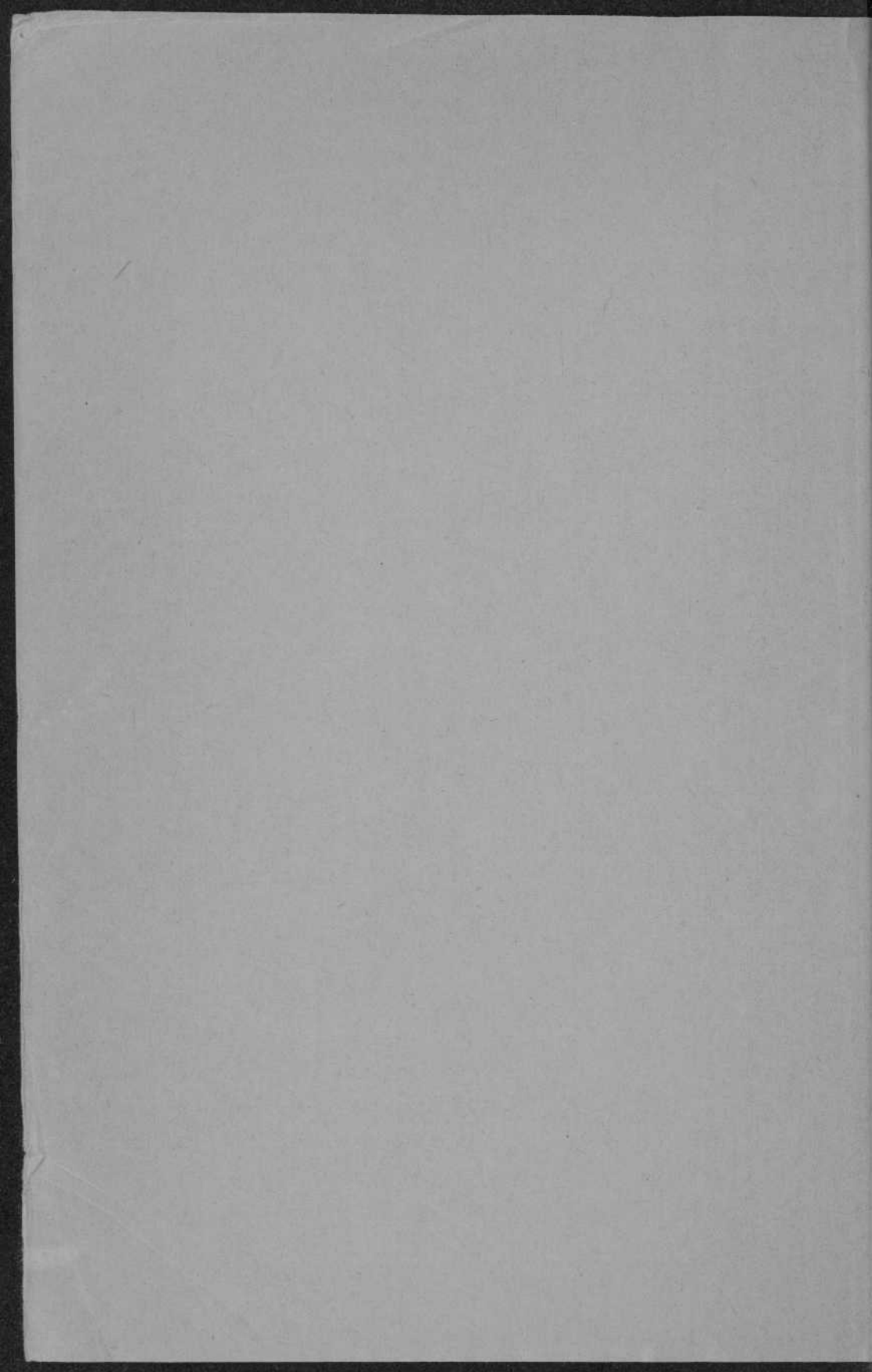
Tot inlichting van die leden, welke daarmede niet bekend zijn, strekke intusschen, dat de hier bedoelde post hoofdzakelijk wordt besteed tot ondersteuning van infirme militairen, die wegens lichaamsgebreken uit de dienst zijn ontslagen zonder op pensioen aanspraak te hebben, en dat verder daaruit van tijd tot tijd eenig tegemoetkoming wordt verleend aan sommigen onverzorgd achtergebleven dochters van verdienstelijke officieren, en aan enkele hoogbejaarde weduwen van officieren en militairen van minderen rang, die in behoeftige omstandigheden verkeerden.

Art. 37. Niet dan wanneer men daartoe als het ware gedwongen wordt, gaat men over tot het voeren van processen, en geene maatregelen worden verzuimd om dit voorkomen. Zoo heeft men dan ook dadelijk toen het proces met den leverancier HOERINK nog aanhangig was, de voorwaarden der aanbesteding van fourrages herzien en die zoodanig geredigeerd, dat er omtrent de uitvoering geen de minste twijfel kan bestaan.

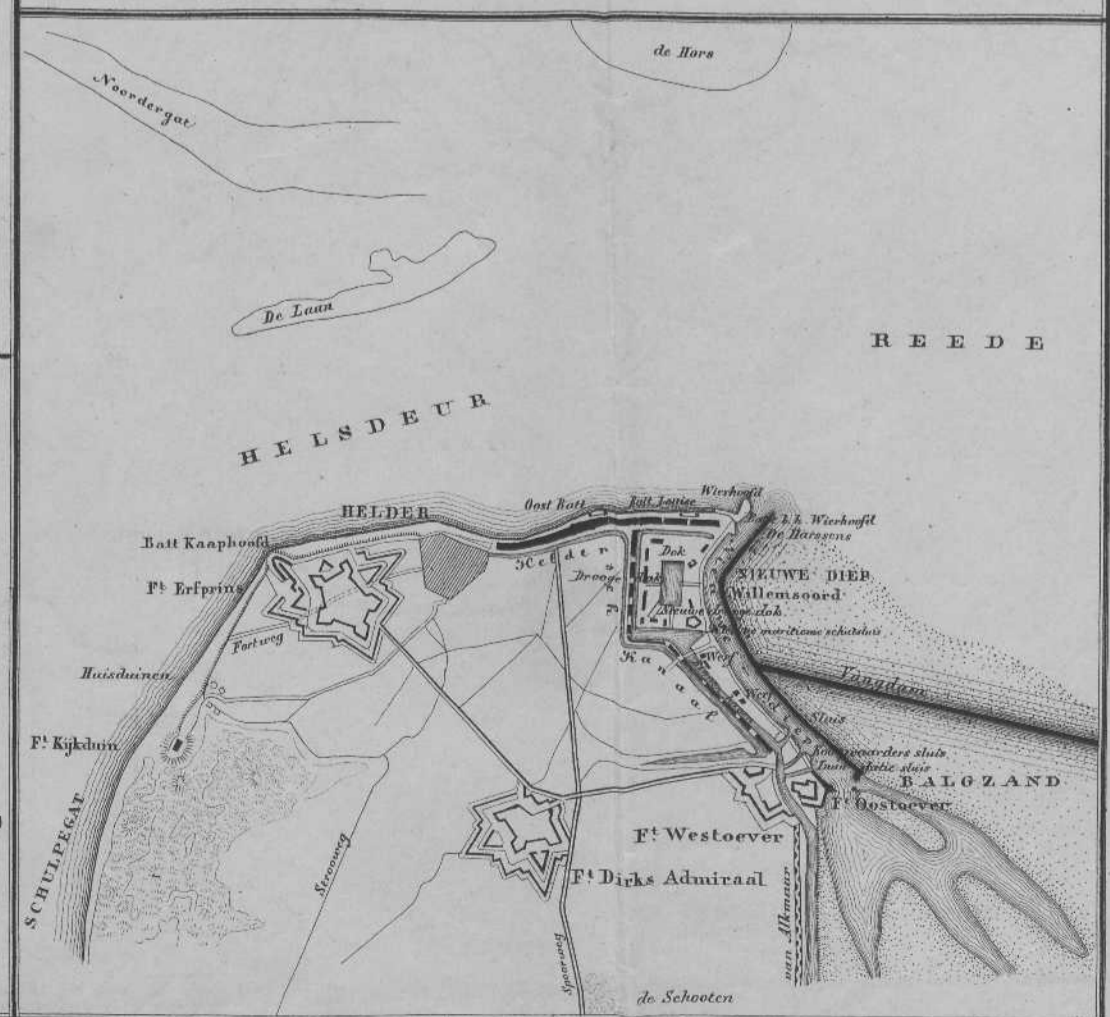
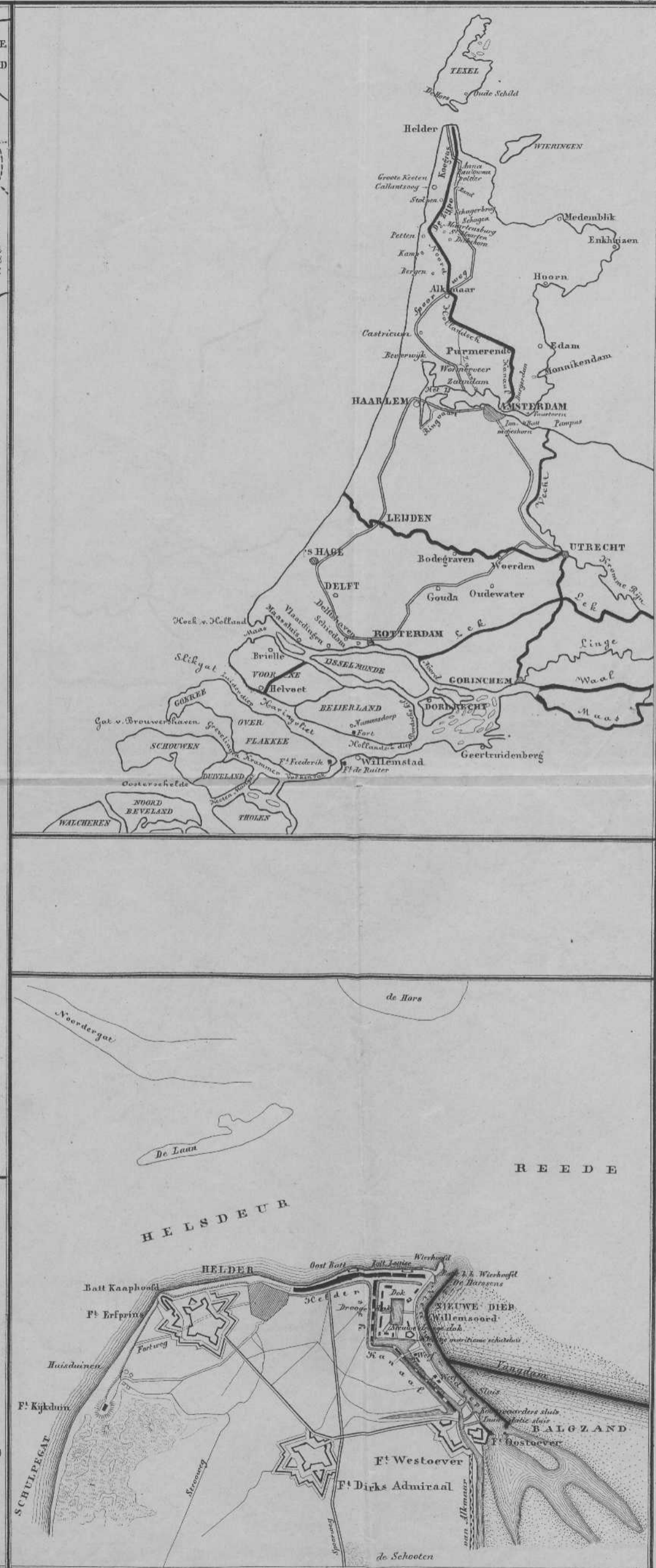
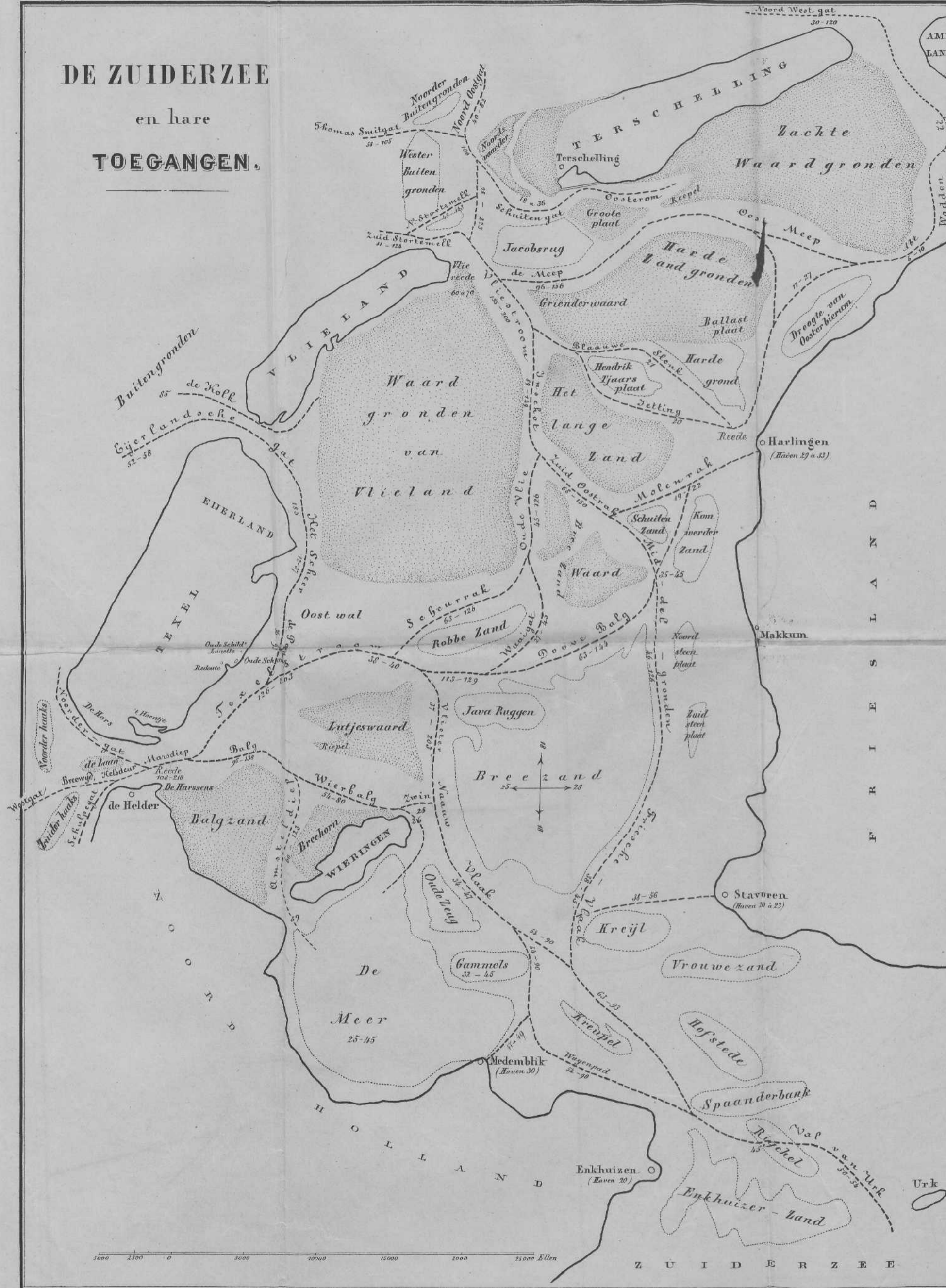
's Gravenhage, den 10den November 1864.

De Minister van Oorlog,
J. W. BLANKEN.

DE ZUIDERZEE en hare TOEGANGEN.

DE NIEUWSTE
TOEGANGEN.

